

Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine
Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine
Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине
High Judicial and Prosecutorial Council of Bosnia and Herzegovina

VISOKO SUDBENO I TUŽITELJSKO VIJEĆE BOSNE I HERCEGOVINE

GODIŠNJE IZVJEŠĆE ZA 2021. GODINU

Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine pripravlja godišnje izvješće na jednom od službenih jezika BiH, izmjenično, sljedećim redoslijedom – na bosanskom, srpskom i hrvatskom jeziku.

SADRŽAJ

UVODNA RIJEČ PREDSEDNIKA VSTV-a BIH	7
SASTAV VSTV-a BIH	11
Organizacijska struktura VSTV-a BiH	14
FINANCIJSKO POSLOVANJE VSTV-a BIH.....	15
Financiranje aktivnosti VSTV-a BiH	15
Financiranje projektnih aktivnosti usmjerenih na reformu pravosudnog sustava iz donatorskih sredstava	15
Ulaganja u pravosuđe u Bosni i Hercegovini	17
Revizije	17
IMENOVANJE NOSITELJA PRAVOSUDNIH FUNKCIJA.....	18
Baza ispitnih pitanja za kvalifikaciono testiranje kandidata za nositelje pravosudnih funkcija proširena sa 600 dodatnih ispitnih pitanja	21
STEGOVNA ODGOVORNOST NOSITELJA PRAVOSUDNIH FUNKCIJA	22
Unapređenje stegovnog postupka	22
Stegovni postupci	22
Pritužbe na povredu dužnosti nositelja pravosudnih funkcija	22
Pokrenuti stegovni postupci	23
Okončani stegovni postupci	26
Privremena udaljenja od obnašanja dužnosti	27
Izvršenje stegovnih mjera	28
Objavljivanje stegovnih odluka	28
ZNAČAJNA POSTIGNUĆA VSTV-a BIH TIJEKOM 2021. GODINE	29
Učinkovitost, kvaliteta i transparentnost rada sudova.....	29
Uveden sustav strateškog planiranja u svim sudovima u BiH	29
Uvođenje indikatora učinkovitosti.....	30
Smanjenje broja neriješenih predmeta kroz izradu planova rješavanja predmeta u sudovima	31
Učinkovitije procesuiranje predmeta korupcije i organiziranog kriminala	32
Unapređenje izvršnog postupka u BiH.....	33
Aktivnosti VSTV-a BiH s ciljem unapređenja izvršnog postupka u BiH	33
Primjena SOKOP-Mal sustava radi učinkovitije obrade komunalnih predmeta	34
Unapređenje poslovnih procesa u sudovima, kroz reorganizaciju rada sudova i ljudskih resursa u sudovima	35
Unapređenje učinkovitosti stečajnog postupka	36
Kreiran nacrt Strategije za alternativno rješavanje sporova – brže i ekonomičnije rješavanje sporova.....	37
Unapređenje učinkovitosti i kvalitete parničnih postupaka	39
Uvođenje standarda kvalitete u ciljnim sudovima i jačanje kapaciteta parničnih/građanskih odjeljenja	39
Provedba Strategije za unapređenje rodne ravnopravnosti u pravosuđu BiH	40
Pravosuđe i ranjive grupe	41
Unapređenje kvalitete presude u parničnom postupku	43
Iniciranje reforme parničnog zakonodavstva.....	44
Analiza nezavisnosti, odgovornosti i kvalitete u pravosuđu, prema mjerilima ENCJ-a	45
Izgradnja i obnova zgrada pravosudnih institucija.....	46
Prenamjena prostora KPZ Miljacka	48
Proaktivnijom komunikacijom sudova do veće transparentnosti	49
Nove komunikacijske prakse u pravosudnim institucijama u BiH	49
Učinkovitost, kvaliteta i transparentnost rada tužiteljstava	51
Procesuiranje kaznenih djela korupcije	51
Procesuiranje kaznenih djela organiziranog kriminala	52
Potpora tužiteljstvima u radu na predmetima gospodarskog kriminala, organiziranog kriminala i korupcije	52
Analiza stanja i mjere za rješavanje starih predmeta u tužiteljstvima	53
Aktivnosti Stalnog povjerenstva za učinkovitost i kvalitetu tužiteljstava	53
Unapređenje suradnje tužiteljstava i agencija za provedbu zakona	54
Unapređenje specijalizacije tužitelja i proširene kategorije sudionika	55

Pružanje potpore Koordinacijskom tijelu glavnih tužitelja Tužiteljstva BiH, entitetskih tužiteljstava i Tužiteljstva BD BiH.....	55
Strateško planiranje u tužiteljstvima.....	55
Potpora tužiteljstvima u provedbi aktivnosti digitaliziranja arhive	56
Transparentnost, odnosi s javnošću u tužiteljstvima i suradnja sa nevladinim sektorom	56
Ocjenjivanje rada nositelja pravosudnih funkcija.....	57
Izobrazba nositelja pravosudnih funkcija.....	58
Koordinacija procesa ujednačavanja sudske prakse	60
Povećana transparentnost pravosudnog sustava	61
Provedba Revidirane državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina i praćenje rada sudova i tužiteljstava na predmetima ratnih zločina.....	63
Integritet	65
Financijska izvješća sudaca i tužitelja	65
Etika, integritet i sukob interesa	66
PRILOG 1: PREPORUKE	67
Učinkovitost pravosuđa.....	67
Preporuke u odnosu na učinkovitost rada sudova	67
Preporuke u odnosu na učinkovitost rada tužiteljstava	68
Preporuke sudovima i tužiteljstvima u radu na predmetima ratnih zločina	68
Preporuke u segmentu ocjenjivanja	69
Preporuke u segmentu izobrazbe i sudske prakse	69
Integritet i odgovornost	69
PRILOG 2: STATISTIČKO IZVJEŠĆE O RADU SUDOVA.....	70
Analiza rada sudova.....	70
Protok predmeta – po razinama	70
Neriješeni predmeti u sudovima.....	70
Priliv predmeta u sudovima	71
Promjena broja neriješenih predmeta i promjena priliva predmeta	72
Riješeni predmeti u sudovima.....	72
Protok predmeta – po vrstama predmeta	73
Neriješeni predmeti po vrstama	73
Priliv predmeta po vrstama	74
Riješeni predmeti po vrstama	74
Kvaliteta i kvantitet rada.....	75
Nastupanje zastarjelosti.....	76
PRILOG 3: STATISTIČKO IZVJEŠĆE O RADU TUŽITELJSTAVA.....	77
Analiza rada tužiteljstava	77
Prijave	77
Istrage	78
Podignute optužnice	79
Donesene presude	79
Neriješeni predmeti.....	81
Zastarjelost kaznenog gonjenja	81
Struktura kriminala.....	82
Kvaliteta i kvantitet rada.....	83

UVODNA RIJEČ PREDsjedNIKA VSTV-a BiH

Poštovani,

zadovoljstvo mi je predstaviti vam Godišnje izvješće Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine (VSTV BiH) za 2021. godinu koje sadrži informacije o aktivnostima i rezultatima rada VSTV-a BiH i pravosuđa u Bosni i Hercegovini u prethodnoj godini.

Iako je riječ o još jednoj „pandemijskoj“ godini, za razliku od 2020. godine u kojoj je došlo do značajnog zastoja u radu pravosudnih institucija zbog koronavirusa, u 2021. godini pravosudne institucije su nastojale riješiti zaostatke iz prethodne godine i vratiti pravosuđe u normalan režim rada, ujedno poštujući preporučene epidemiološke mjere. Kada je riječ o VSTV-u BiH, sa sigurnošću mogu reći da je, bez obzira na činjenicu da je gotovo većina uposlenika bila privremeno odsutna zbog infekcije i bolesti uzrokovane koronavirusom, radio u punom kapacitetu.

Štaviše, imajući u vidu da je institucija bila izložena prijetnji vezanoj za ukidanje njenih nadležnosti od strane političkih aktera koja je u 2022. godini opredmećena usvajanjem Nacrta Zakona o visokom sudskom i tužilačkom savjetu Republike Srpske, VSTV BiH je, djelujući jedinstveno kroz zajednički rad svih svojih članova, dakle predstavnika pravosudnih institucija iz Republike Srpske, Federacije Bosne i Hercegovine, s razine Bosne i Hercegovine i iz Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, uspio ostati dosljedan svojoj misiji osiguranja neovisnog, nepristranog i profesionalnog pravosuđa.

Naglasio bih i činjenicu da tijekom 2021. godine nije došlo do očekivanih izmjena i dopuna Zakona o VSTV-u BiH kojima bismo u značajnoj mjeri mogli unaprijediti pitanje integriteta nositelja pravosudnih funkcija kroz temeljitu obradu osobnih financijskih izvješća sudaca i tužitelja, kao i pitanje ocjenjivanja nositelja pravosudnih funkcija kroz eksplicitne zakonske odredbe.

Međutim, ona nas nije spriječila da pružimo bitan doprinos u brojnim oblastima značajnim za djelotvorno funkcioniranje pravosudnog sustava, kao što su imenovanja nositelja pravosudnih funkcija, učinkovitost sudova i tužiteljstava, kvaliteta, integritet nositelja pravosudnih funkcija, unapređenje rada na predmetima ratnih zločina, potom mjere poduzete na unapređenju preduvjeta za borbu protiv organiziranog kriminala i korupcije i aktivnosti u brojnim drugim oblastima.

S tim u vezi naveo bih informaciju da smo postupak imenovanja i napredovanja nositelja pravosudnih funkcija kontinuirano unapređivali kroz izmjene Poslovnika VSTV-a BiH i pravilnike iz ove oblasti čime smo unaprijedili bodovanje kandidata na razgovoru/intervjuu, uveli mogućnost elektroničke prijave kandidata na pozicije u pravosuđu, uveli zabranu sudjelovanja u natječajnim procedurama kandidata koji su pravosnažnom odlukom stegovnih povjerenstava Vijeća privremeno udaljeni od obnašanja dužnosti iz razloga navedenih u čl. 76. i 77. Zakona o VSTV-u BiH, te precizirali prava kandidata u pogledu preslušavanja tonskog zapisa odnosno dostavljanja kopije tonskog zapisa.

Nadalje, utvrdili smo jasnije postupanje po prigovorima kandidata u postupku kvalifikacionog i pismenog testiranja, te unaprijedili obračun ukupnog broja bodova ocjene rada radi jasnije distinkcije uspješnosti među kandidatima u pogledu ocjene pismenog testa.

Na temelju preporuka Misije stručne procjene Europskog povjerenstva o procedurama i mjerilima za imenovanje sudaca i tužitelja, koje se odnose na planiranje, reviziju, ažuriranje i dalju provedbu baze ispitnih pitanja, izrađeno je i 600 dodatnih pitanja iz građanske, kaznene i gospodarske oblasti za kandidate koji apliciraju za pozicije sudaca i tužitelja. Time je baza ispitnih pitanja proširena za značajnih 21,5%.

Ujedno smo organizirali kvalifikacijska testiranja za 307 kandidata i pismena testiranja za 342 kandidata, te su obavljani intervjui sa ukupno 454 kandidata za šest natječaja raspisanih u prethodnoj godini.

U 2021. godini objavljena su dva natječaja od kojih se za prvi prijavio ukupno 821 kandidat za pozicije sudaca i tužitelja, 92 kandidata za rukovodne pozicije te 87 kandidata za stručne suradnike. Detaljne informacije o broju kandidata koji su pristupili kvalifikacionim testovima,

pismenim testovima i intervjuima možete pronaći u sadržaju Izvješća koje se odnosi na ovu temu.

Također bih dodao da će drugi natječaj biti zatvoren početkom 2022. godine pa ćemo podatke o njemu imati u narednom izvješću.

Stegovna odgovornost nositelja pravosudnih funkcija još je jedna važna oblast za uspostavu vladavine prava pa su Ured stegovnog tužitelja i VSTV BiH u kontinuitetu obavljali dužnosti iz svoje nadležnosti. Tako je Ured stegovnog tužitelja ukupno primio 925 pritužbi na rad nositelja pravosudnih funkcija, što je za 28,1% više u odnosu na prethodnu godinu. Ured je riješio 939 pritužbi, što je za 6% više u odnosu na 2020. godinu. Tijekom 2021. godine pokrenuto je 35 stegovnih postupaka protiv 25 nositelja pravosudnih funkcija, od čega je 17 pokrenuto protiv sudaca, 8 protiv tužitelja, 5 protiv predsjednika suda, kao i protiv 4 glavna tužitelja.

Tijekom 2021. godini okončan je 31 stegovni postupak, od čega je u 25 postupaka utvrđena stegovna odgovornost za jednak broj nositelja pravosudnih funkcija, dok je u četiri postupka odbijena stegovna tužba protiv nositelja pravosudnih funkcija te su dva postupka obustavljena zbog ostavke suca protiv kojeg je vođen postupak.

Bitno je naglasiti da je prosječno rješavanje pritužbi u 2021. godini iznosilo 190 dana što je znatno manje od roka od dvije godine od dana zaprimanja pritužbe prema kojem je UDT dužan riješiti pritužbe.

Također bih naveo da se najveći udio pritužbi odnosi na dužinu trajanja postupka tako se 26% pritužbi odnosi na dužinu trajanja postupka pred sudom i 11% pritužbi se odnosi na dužinu trajanja postupka pred tužiteljstvom. Također, u 12% pritužbi podnositelji su se žalili na nemarno ili nepažljivo obnašanje službenih dužnosti sudaca, odnosno 9% na nemarno ili nepažljivo obnašanje službenih dužnosti tužitelja.

Detaljne informacije o pitanjima stegovne odgovornosti, vizualizirane odgovarajućim grafikonima radi lakšeg praćenja, možete pronaći u sadržaju Izvješća.

Po pitanju učinkovitosti pravosuđa, moramo istaći da su, bez obzira na pandemijske uvjete, sudovi uspjeli tijekom 2020. i 2021. godine održati natprosječne rezultate. Tako su sudovi u okviru planova rješavanja predmeta riješili 163.025 najstarijih predmeta. Iskazano kroz procenat ostvarene realizacije planova, sudovi su planove realizirali u procentu od 87 posto.

Postizanju maksimalnog učinka svakako su doprinijele aktivnosti koje su poduzimane od strane VSTV-a u partnerstvu sa sudovima. Uvođenje sustava strateškog planiranja u svim sudovima u BiH je jedna od značajnih aktivnosti koja će u narednom periodu doprinijeti maksimalnom korištenju ljudskih i materijalnih resursa kao i pravovremenom planiranju aktivnosti i osiguravanju sredstava za rad.

Također je uveden tzv. indikator učinkovitosti s ciljem jednostavnijeg identificiranja konkretnih problema u radu sudova poput povećanog trajanja neriješenih predmeta, smanjenja ostvarivanja norme i drugih korisnih alata utemeljenih na osam indikatora putem kojih se proizvode izvješća važna za praćenje situacije i donošenje odluke za eventualno rješavanje problema u radu.

I druge sustavne aktivnosti i mjere su poduzete s ciljem unapređenja učinkovitosti rada sudova i realizaciji preporuka Pododbora za pravdu, slobodu i sigurnost i Izvješća stručnjaka o pitanjima vladavine prava u BiH, konkretno u oblasti unapređenja izvršnog postupka u BiH.

Nadalje, unaprijeđena je primjena sustava za elektroničku obradu komunalnih i predmeta male vrijednosti, čime je zaustavljen dalji rast broja neriješenih predmeta ove vrste i omogućeno učinkovito postupanje sudaca i stručnih suradnika. Poslovni procesi, kroz reorganizaciju rada sudova i ljudskih resursa, su također unaprijeđeni što je rezultiralo kraćim trajanjem postupaka.

Učinkovitost stečajnih postupaka u pogledu razumijevanja njegovog ekonomskog konteksta bila je predmet unapređenja u protekloj godini, kao i kvaliteta parničnih postupaka kroz jačanje kapaciteta parničnih, odnosno građanskih odjeljenja u sudovima i unapređenja kvalitete presuda u parničnom postupku.

Nismo zaboravili ni ranjive skupine koje su u kontaktu s pravosuđem te smo i u ovoj oblasti poduzimali konkretne korake i bili dio međunarodne kampanje vezane za aktivizam protiv

rodno zasnovanog nasilja, ujedno prateći provedbu Strategije za unapređenje rodne ravnopravnosti u pravosuđu BiH.

Kada govorimo o učinkovitosti rada tužiteljstava, tijekom 2021. godine tužiteljstva su podigla 11.041 optužnicu, što je za 14% više u odnosu na broj podignutih optužnica u 2020. godini. Također je vidljivo da su tužiteljstva zaprimila ukupno 21.683 predmeta protiv poznatih počinitelja i da je broj neriješenih predmeta na dan 31.12.2021. godine bio 15.213 predmeta što je 3% manje u odnosu na broj neriješenih predmeta na isti dan prethodne godine.

Kada je riječ o procesuiranju korupcije, tijekom 2021. godine tužiteljstva su podigla 235 optužnica za kaznena djela korupcije, što je 87% više u odnosu na broj podignutih optužnica za ova kaznena djela u prethodnoj godini. Također su donijela 555 naredbi o neprovedbi istrage i 119 naredbi o obustavi istrage za navedena kaznena djela.

U odnosu na procesuiranje korupcije visoke razine, od ukupno 328 naređenih istraga u 2021. godini u predmetima korupcije, 11 naređenih istraga ili 3% odnosilo se na istrage naređene u predmetima korupcije visoke razine.

U odnosu na ukupan broj podignutih optužnica (235) za kaznena djela korupcije, tužiteljstva su u 2021. godini podigla šest optužnica u predmetima koji se odnose na korupciju visokog nivoa što predstavlja 3% od broja ukupno podignutih optužnica u predmetima korupcije tijekom 2021. godine.

Kada je riječ o procesuiranju organiziranog kriminala, tijekom 2021. godine tužiteljstva su podigla 32 optužnice za kaznena djela organiziranog kriminala što je 23% više u odnosu na prethodnu godinu. Također su donijela 25 naredbi o neprovedbi istrage i 13 naredbi o obustavi istrage za navedena kaznena djela.

U odnosu na procesuiranje kaznenih djela organiziranog kriminala visoke razine, od ukupno 55 naređenih istraga u 2021. godini, 2 naređene istrage ili 4% odnosile su se na istrage naređene u predmetima organiziranog kriminala visokog nivoa.

U odnosu na ukupan broj podignutih optužnica (32) za kaznena djela organiziranog kriminala, tužiteljstva su u 2021. godini podigla 2 optužnice u predmetima koji se odnose na organizirani kriminal visoke razine što predstavlja 6% od broja ukupno podignutih optužnica u predmetima organiziranog kriminala tijekom 2021. godine.

U kontekstu kvalitete rada tužiteljstva, navest ću i nekoliko konkretnih aktivnosti koje su vezane za unapređenje rada ovih pravosudnih institucija.

Jedna od njih je potpora tužiteljstvima u radu na predmetima gospodarskog kriminala, organiziranog kriminala i korupcije kroz angažman 11 ekonomskih stručnjaka u 10 tužiteljstava putem fonda IPA 2017. Stručnjaci su angažirani na predmetima u najranijoj fazi kaznenog postupka, a rezultati njihovog angažmana su se ogledali u skraćenom vremenu prikupljanja dokumentacije, izbjegavanju prikupljanja nepotrebne dokumentacije, bržem svladavanju tekućeg priliva, učinkovitijom komunikacijom sa sudbenim vještacima i agencijama za provedbu zakona, pružanju pomoći u sačinjavanju naredbi za vještačenje, ispitivanju svjedoka i optuženih. Značajan doprinos se ogledao u prepoznavanju potrebe za provedbom i iniciranjem financijskih istraga, pružajući stručnu pomoć kod analize novčanih tokova i prepoznavanju nelegalno stečenih prihoda.

U njihovom dosadašnjem radu najviše je bilo kompleksnih predmeta gospodarskog i organiziranog kriminala, korupcije, utaja poreza, zlouporaba položaja, obmane pri dobivanju kredita, zaključenje štetnog ugovora, sačinjavanje lažnih bilanci, privatizacije, zlouporaba na tržištu kapitala, pranja novca, te ostalih kaznenih djela.

Također je izvršena analiza stanja i mjera za rješavanje starih predmeta u tužiteljstvima, a Stalno povjerenstvo za učinkovitost i kvalitetu tužiteljstava je održalo niz sastanaka s posebnim akcentom na unapređenje organizacije rada tužiteljstava kako bi se učinkovitije procesuirali predmeti korupcije i organiziranog kriminala na visokom nivou. Nadalje, nastavljene su aktivnosti na unapređenju suradnje tužiteljstava i agencija za provedbu zakona kao i suradnje s nevladinim sektorom, a posebna pažnja je posvećena transparentnosti rada tužiteljstava.

Bitno je spomenuti i da VSTV BiH sa svojim međunarodnim partnerima trenutačno radi na adaptaciji i izgradnji potpuno novih pet pravosudnih institucija i to Okružnog javnog tužiteljstva

u Bijeljini te sudova u Žepču, Zenici, Mrkonjić-Gradu i Prnjavoru. Nadalje, Palata pravde u Sarajevu je pozicionirana u vrh prioriteta s obzirom na višegodišnji problem sa smještajnim kapacitetima i vjerujemo da smo pri kraju rješavanja ovog problema, te da ćemo ovaj problem riješiti u 2022. godini.

Uvodnu riječ bih zaključio s bitnim dostignućima VSTV-a BiH u oblasti transparentnosti pravosudnog sustava koja je često bila predmet kritika u proteklom periodu.

Naime, u 2021. godini smo usvojili Komunikacijsku strategiju VSTV-a BiH koja svojim strateškim ciljevima prevazilazi institucionalne okvire VSTV-a BiH i „proteže“ se na cjelokupno pravosuđe. Vjerujemo da će ovaj strateški dokument doprinijeti ujednačavanju komunikacijskih praksi i, u konačnici, direktno se reflektirati na veću otvorenost pravosudnih institucija prema građanima i predstavnicima medija te ukupno jačanje transparentnosti rada sudova i tužiteljstava.

Nadalje, otvorili smo Bazu sudbenih odluka VSTV-a BiH za javnost bez ikakvih ograničenja, za razliku od ranije prakse kada se za njen pristup plaćala naknada i istu obogatili sa 2913 novih sudbenih odluka tako da je zaključno sa 31.12.2021. godine javno dostupno 14972 pretražive odluke. Također se akcenat stavio na pravosnažne odluke u predmetima od osobitog interesa poput ratnih zločina, diskriminacije i trgovine ljudima, a trenutačno se baza puni odlukama iz organiziranog kriminala i korupcije.

Paralelno s 13 sažetaka pravosnažno okončanih predmeta ratnih zločina ažurirali smo i Mapu ratnih zločina koja je dostupna javnosti.

Imajući u vidu važnost procesuiranja ratnih zločina iskoristio bih priliku i pozvao čitatelje ovih uvodnih riječi da se iz sadržaja Izvješća upoznaju s aktivnostima koje je VSTV BiH poduzeo u ovoj oblasti posebice o pitanju provedbe Revidirane državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina i praćenje rada sudova i tužiteljstava na predmetima ratnih zločina.

Također, u prilogima ovog Izvješća možete pronaći detaljne statističke informacije o radu sudova i tužiteljstava kroz protok i priliv predmeta u sudovima, riješenim predmetima, kvantitetu i kvalitetu rada sudova, odnosno prijavama, istragama, podignutim optužnicama i donesenim presudama kada je riječ o tužiteljstvima, uključujući i podatke o neriješenim predmetima, zastarjelosti kaznenog gonjenja i strukturi kriminala.

Čini se da ulazimo u period u kojem će biti okončana pandemija, iako ne sumnjam da će biti izazovan kako na unutrašnjem tako i na vanjskopolitičkom planu, ali sam siguran da će pravosuđe u Bosni i Hercegovini djelotvorno odgovoriti na sve izazove i očuvati principe na kojima počiva.

Za kraj želim istaći da su rezultati koji su predstavljeni u ovom Izvješću postignuti kroz zajednički rad sa sucima, tužiteljima, partnerima u domaćoj vlasti i međunarodnoj zajednici.

Stoga, koristim ovu priliku uputiti zahvalnost brojnim međunarodnim prijateljima, koji kontinuirano podržavaju VSTV BiH i pravosuđe BiH, što su jasno pokazali i prigodom osporavanja nadležnosti VSTV-a BiH na cijelom području Bosne i Hercegovine, i bez čije nesebične potpore sasvim sigurno ne bismo mogli rješavati pitanja koja su od značaja za uspostavu vladavine prava u našoj zemlji. Financijska potpora naših najznačajnijih donatora u 2021. godini, Europske unije, Švedske, Norveške, Švicarske, nije samo potpora VSTV-u BiH i pravosuđu BiH već je usmjerena prvenstveno građanima ove zemlje koji zaslužuju da budu ravnopravan član porodice europskih zemalja.

Zahvalnost dugujemo i domaćim vlastima na kontinuiranoj potpori, uz nadu da će suradnja o svim važnim pitanjima iz oblasti reforme pravosuđa biti nastavljena i u budućnosti.

I na kraju, osobito hvala kolegama, sucima i tužiteljima, kao i drugim uposlenim u profesionalnoj pravosudnoj zajednici, bez čije posvećenosti i profesionalnog pristupa radu VSTV BiH ne bi mogao odgovoriti na sve izazove koji se nalaze pred pravosudnim sustavom.

Halil Lagumdžija,
predsjednik VSTV-a BiH

SASTAV VSTV-a BiH

Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH čini 15 domaćih članova koji se biraju sukladno članku 4. Zakona o VSTV-u BiH. Vijeće je sačinjeno od šest sudaca, pet tužitelja, dva predstavnika izvršne i zakonodavne vlasti i dva predstavnika entitetskih odvjetničkih komora.

Halil Lagumdžija, predsjednik VSTV-a BiH

Mandat: od veljače 2021. do veljače 2025. godine

Suci Suda Bosne i Hercegovine izabrali su suca Halila Lagumdžiju za člana VSTV-a BiH u prosincu 2020. godine. Izabran je za predsjednika VSTV-a BiH na sjednici VSTV-a BiH održanoj 10. veljače 2021. godine.

U pravosuđu obnaša funkciju suca Suda Bosne i Hercegovine.

Izabran je nakon prestanka mandata **Dragomira Vukoje, člana VSTV-a BiH**

Mandat: od veljače 2017. do veljače 2021. godine

Suci Suda Bosne i Hercegovine izabrali su suca Dragomira Vukoju za člana VSTV-a BiH u siječnju 2017. godine.

U pravosuđu je obnašao funkciju suca Suda Bosne i Hercegovine.

Biljana Simeunović, potpredsjednica VSTV-a BiH

Mandat: od studenog 2020. do studenog 2024. godine

Tužitelji Tužiteljstva Bosne i Hercegovine izabrali su tužiteljicu Biljanu Simeunović za članicu VSTV-a BiH u listopadu 2020. godine. Izabrana je za potpredsjednicu VSTV-a BiH na sjednici VSTV-a BiH održanoj 10. veljače 2021. godine.

U pravosuđu obnaša funkciju tužiteljice u Tužiteljstvu Bosne i Hercegovine.

Sanela Gorušanović Butigan, potpredsjednica VSTV-a BiH

Mandat: od lipnja 2020. do lipnja 2024. godine

Suci kantonalnih i općinskih sudova u Federaciji BiH izabrali su sutkinju Sanelu Gorušanović Butigan za članicu VSTV-a BiH u lipnju 2020. godine. Izabrana je za potpredsjednicu VSTV-a BiH na sjednici VSTV-a BiH održanoj 06. lipnja 2020. godine i bila u tom statusu do prestanka mandata predsjednika VSTV-a BiH 16. prosinca 2020. godine. Ponovo izabrana za potpredsjednicu VSTV-a BiH na sjednici VSTV-a BiH održanoj 10. veljače 2021. godine.

U pravosuđu obnaša funkciju sutkinje u Općinskom sudu u Sarajevu.

Srđan Forca, član VSTV-a BiH

Mandat: od veljače 2021. do veljače 2025. godine

Suci okružnih, osnovnih, okružnih gospodarskih sudova Republike Srpske i Višeg gospodarskog suda u Banjoj Luci izabrali su suca Srđana Forcu za člana VSTV-a BiH u siječnju 2021. godine.

U pravosuđu obnaša funkciju suca Okružnog suda u Banjoj Luci.

Izabran je nakon prestanka mandata **Milana Tegeltije, člana VSTV-a BiH**

Mandat: od srpnja 2018. do srpnja 2022. godine. Mandat prekinut u prosincu 2020. godine zbog podnošenja ostavke.

Suci okružnih, osnovnih, okružnih gospodarskih sudova Republike Srpske i Višeg gospodarskog suda u Banjoj Luci izabrali su suca Milana Tegeltiju za člana VSTV-a BiH u lipnju 2018. godine.

Aleksandra Obradović, član VSTV-a BiH

Mandat: od lipnja 2021. do lipnja 2025. godine.

Pravosudno povjerenstvo Brčko distrikta BiH izabralo je sutkinju Aleksandru Obradović za članicu VSTV-a BiH u travnju 2021. godine.

U pravosuđu obnaša funkciju sutkinje Osnovnog suda Brčko distrikta BiH.

Izabrana je nakon prestanka mandata **Selima Karamehića, člana VSTV-a BiH**

Mandat: od lipnja 2017. do lipnja 2021. godine.

Pravosudno povjerenstvo Brčko distrikta BiH izabralo je suca Selima Karamehića za člana VSTV-a BiH u lipnju 2017. godine. Izabran je za člana VSTV-a BiH u punovremenom radnom angažmanu na sjednici VSTV-a BiH održanoj 25. listopada 2017. i bio u tom statusu do prestanka mandata predsjednika VSTV-a BiH 16. prosinca 2020. godine.

U pravosuđu obnaša funkciju suca Osnovnog suda Brčko distrikta BiH.

Mustafa Šabić, član VSTV-a BiH

Mandat: od veljače 2021. do veljače 2025. godine

Suci Vrhovnog suda Federacije BiH izabrali su suca Mustafu Šabića za člana VSTV-a BiH u prosincu 2020. godine.

U pravosuđu obnaša funkciju suca Vrhovnog suda Federacije BiH.

Izabran je nakon prestanka mandata **Gorana Nezirovića, član VSTV-a BiH**

Mandat: od veljače 2017. do veljače 2021. godine (II mandat)

Suci Vrhovnog suda Federacije BiH izabrali su suca Gorana Nezirovića za člana VSTV-a BiH u prosincu 2016. godine na drugi mandat.

U pravosuđu obnaša funkciju suca Vrhovnog suda Federacije BiH.

Jadranka Stanišić, članica VSTV-a BiH

Mandat: od rujna 2019. do rujna 2023. godine.

Suci Vrhovnog suda Republike Srpske izabrali su sutkinju Jadranku Stanišić za članicu VSTV-a BiH u rujnu 2019. godine.

U pravosuđu obnaša funkciju sutkinje u Vrhovnom sudu Republike Srpske.

Slavo Lakić, član VSTV-a BiH

Mandat: od srpnja 2018. do srpnja 2022. godine (II mandat)

Tužitelji Federalnog tužiteljstva Federacije BiH izabrali su tužitelja Slavu Lakića za člana VSTV-a BiH u svibnju 2018. godine na drugi mandat.

U pravosuđu obnaša funkciju tužitelja u Federalnom tužiteljstvu Federacije BiH.

Snježana Petković, članica VSTV-a BiH

Mandat: od rujna 2021. do rujna 2025. godine.

Tužitelji Republičkog tužiteljstva Republike Srpske izabrali su tužiteljicu Snježanu Petković za članicu VSTV-a BiH u kolovozu 2021. godine.

U pravosuđu obnaša funkciju tužiteljice u Republičkom tužiteljstvu Republike Srpske.

Izabrana je nakon prestanka mandata **Mahmuta Švrake, člana VSTV-a BiH**

Mandat: od rujna 2017. do rujna 2021. godine (II mandat)

Tužitelji Republičkog tužiteljstva Republike Srpske izabrali su tužitelja Mahmuta Švraku za člana VSTV-a BiH u rujnu 2017. godine na drugi mandat.

U pravosuđu obnaša funkciju glavnog tužitelja u Republičkom tužiteljstvu Republike Srpske.

Sanin Bogunić, član VSTV-a BiH

Mandat: od rujna 2021. do rujna 2025. godine

Tužitelji kantonalnih tužiteljstava u Federaciji BiH izabrali su tužitelja Sanina Bogunića za člana VSTV-a BiH u srpnju 2021. godine. Izabran je za člana VSTV-a BiH u punovremenom radnom angažmanu na sjednici VSTV-a BiH održanoj 08. rujna 2021.

U pravosuđu obnaša funkciju tužitelja u Kantonalnom tužiteljstvu Kantona Sarajevo.

Izabran je nakon prestanka mandata **Berini Alihodžić, članici VSTV-a BiH**

Mandat: od rujna 2017. do rujna 2021. godine

Tužitelji kantonalnih tužiteljstava u Federaciji BiH izabrali su tužiteljicu Berinu Alihodžić za članicu VSTV-a BiH u lipnju 2017. godine.

U pravosuđu obnaša funkciju zamjenice glavne kantonalne tužiteljice u Kantonalnom tužiteljstvu Kantona Sarajevo.

Željka Radović, članica VSTV-a BiH

Mandat: od travnja 2019. do travnja 2023. godine (II mandat).

Tužitelji okružnih javnih tužiteljstava u Republici Srpskoj izabrali su tužiteljicu Željku Radović za članicu VSTV-a BiH u travnju 2019. godine na drugi mandat.

U pravosuđu obnaša funkciju glavne tužiteljice u Okružnom javnom tužiteljstvu u Doboju.

Duška Bogojević, članica VSTV-a BiH

Mandat: od srpnja 2019. do srpnja 2023. godine

Odvjetnička komora Republike Srpske izabrala je odvjetnicu Dušku Bogojević za članicu VSTV-a BiH u srpnju 2019. godine.

Radi kao odvjetnica u Odvjetničkom uredu u Banjoj Luci.

Amila Kunosić, članica VSTV-a BiH

Mandat: od siječnja 2017. do siječnja 2021. godine. (I mandat) i od siječnja 2021. do siječnja 2025. godine. (II mandat)

Skupština Odvjetničke komore Federacije BiH izabrala je odvjetnicu Amilu Kunosić za članicu VSTV-a BiH u prosincu 2016. godine i u prosincu 2020. godine na drugi mandat.

Radi kao odvjetnica u Odvjetničkom uredu u Tuzli.

Davor Martinović, član VSTV-a BiH

Mandat: od veljače 2021. do veljače 2025. godine

Vijeće ministara BiH je na sjednici održanoj u siječnju 2021. godine izabralo Davora Martinovića za člana VSTV-a BiH.

Radi kao odvjetnik u Odvjetničkom uredu u Mostaru.

Izabran je nakon prestanka mandata **Monike Mijić, članice VSTV-a BiH**

Mandat: od prosinca 2016. do prosinca 2020. godine

Vijeće ministara BiH je na sjednici održanoj u prosincu 2016. godine izabralo Moniku Mijić za članicu VSTV-a BiH.

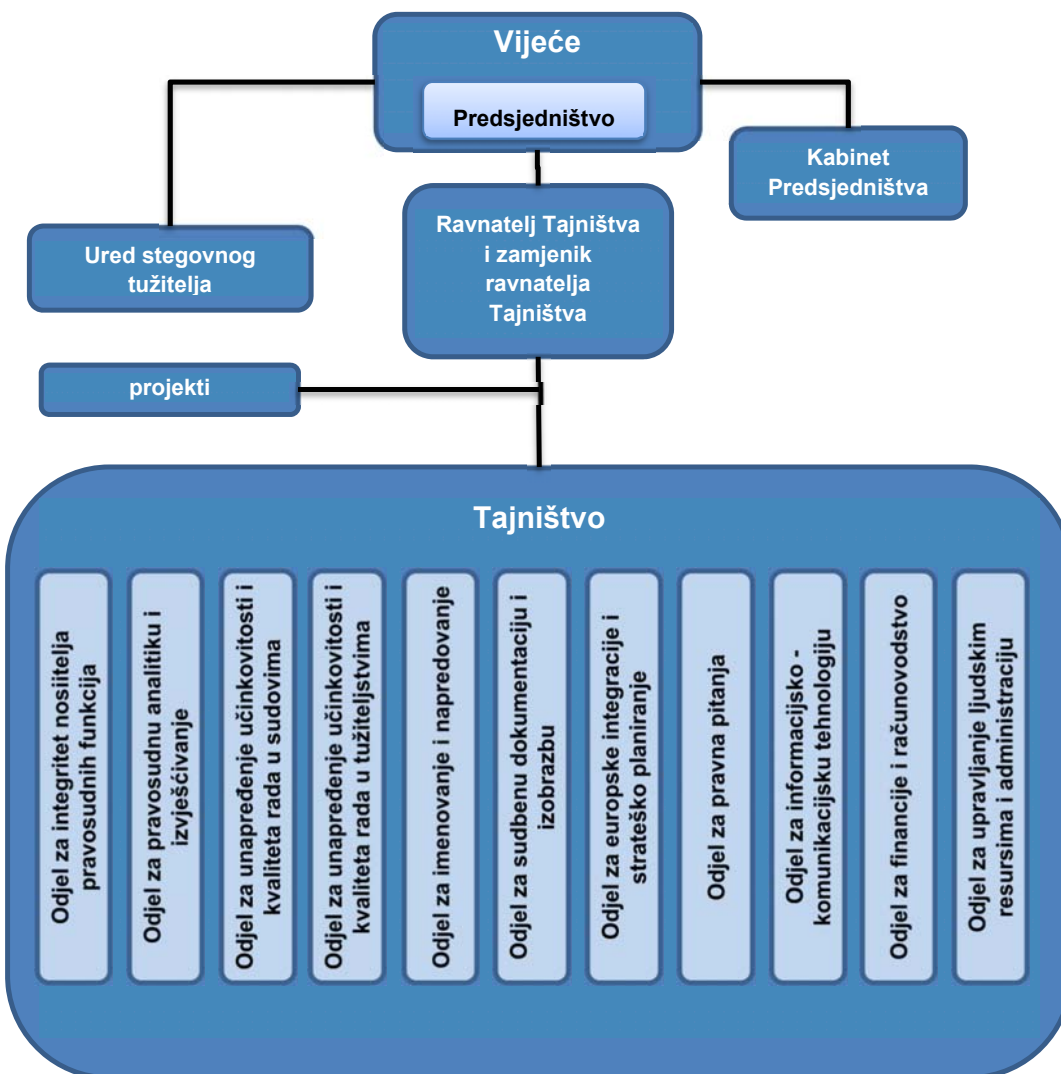
Lejla Hadžić, članica VSTV-a BiH

Mandat: od listopada 2020. do listopada 2024. godine

Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH izabrao je Lejlu Hadžić za članicu VSTV-a BiH u srpnju 2020. godine.

Radi kao šef Kabineta zamjenika ministra pravde BiH ispred Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH.

Organizacijska struktura VSTV-a BiH

Na dan 31.12.2021. godine, u VSTV-u BiH je bilo 147 uposlenih, od kojih se 75 financira iz proračuna VSTV-a BiH, a 72 je angažirano na realiziranju projektnih aktivnosti VSTV-a BiH i financira se iz donatorskih sredstava. Na dan 31.12.2021. godine u tijeku je bilo ukupno šesnaest (16) natječajnih procedura za popunjavanje pozicija (8 za proračunske pozicije i 8 za projektne pozicije), osam po javnim natječajima za nepopunjena radna mjesta državnih službenika (7) i uposlenika na neodređeno vrijeme (1), od ukupno 84 radna mjesta koliko je ograničenje u zapošljavanju VSTV-a BiH, kao i osam natječajnih procedura za projektne pozicije na određeno vrijeme koje se financiraju iz donatorskih sredstava. Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji i sustavizaciji radnih mjesta u VSTV-u BiH predviđena su 142 radna mjesta na neodređeno vrijeme. Na osnovu mjera uštede u proračunu institucija BiH iskazanim u pismu namjere za zaključivanje „Stand-By“ aranžmana upućenog Međunarodnom monetarnom fondu (MMF), na osnovu kojega se ograničava upošljavanje u institucijama BiH na razini iz 2009. godine, maksimalni odobreni broj uposlenih u VSTV BiH je 84.

FINANCIJSKO POSLOVANJE VSTV-a BiH

VSTV BiH dio svojih aktivnosti financira iz odobrenih sredstava proračuna institucija BiH, a projektne aktivnosti usmjerene na reformu pravosuđa financiraju se iz donatorskih sredstava.

Financiranje aktivnosti VSTV-a BiH

Sukladno Zakonu o proračunu institucija BiH i međunarodnim obavezama BiH¹, VSTV-u BiH je za 2021. godinu odobren proračun u iznosu od 5.094.000 KM za tekuće izdatke. Izvršenje proračuna u 2021. godini iznosi 4.928.563 KM odnosno 97%. Dodatno, odobrena su i u cijelosti utrošena sredstva tekuće rezerve u iznosu od 156.000 KM.

Tablica 1: Izvršenje proračuna po stavkama

VRSTA RASHODA	Odobreni proračun	Izvršenje proračuna	Indeks
I TEKUĆI IZDACI	5.094.000	4.928.563	97%
Bruto plaće i naknade	3.577.000	3.524.427	99%
Naknade troškova uposlenih	146.000	135.619	93%
Putni troškovi	126.000	116.875	93%
Izdaci za telefonske i poštanske usluge	48.000	43.486	91%
Izdaci za energiju i komunalne usluge	75.000	63.476	85%
Nabavka materijala	9.000	8.978	100%
Izdaci za usluge prijevoza i gorivo	41.000	35.786	87%
Troškovi zakupa	1.000	49	5%
Izdaci za tekuće održavanje	616.000	593.100	96%
Izdaci za osiguranje i trošk. platnog prometa	6.000	3.112	52%
Ugovorene usluge	449.000	403.656	90%
II TEKUĆA REZERVA	156.000	156.000	100%
UKUPNO	5.250.000	5.084.563	97%

Financiranje projektnih aktivnosti usmjerenih na reformu pravosudnog sustava iz donatorskih sredstava

Sukladno članku 15, stavak (9), Zakona o VSTV-u BiH² precizirano je sljedeće: „Vijeće može primati sredstva od međunarodnih donatora za operativni proračun Vijeća kao i za posebne projekte reforme pravosuđa izvan operativnog proračuna Vijeća. Sredstva se uplaćuju na poseban račun, otvoren kod Centralne banke BiH. Sredstva se troše po nalogu ravnatelja Tajništva, sukladno propisima o izvršenju donatorskih sredstava koje donosi Vijeće i sukladno uvjetima ugovora o donacijama potpisanim s donatorom.”

Tijekom 2021. godine iz donatorskih sredstava financirano je pet projekata namijenjenih reformi pravosuđa, usmjerenih na jačanje kapaciteta pravosuđa.

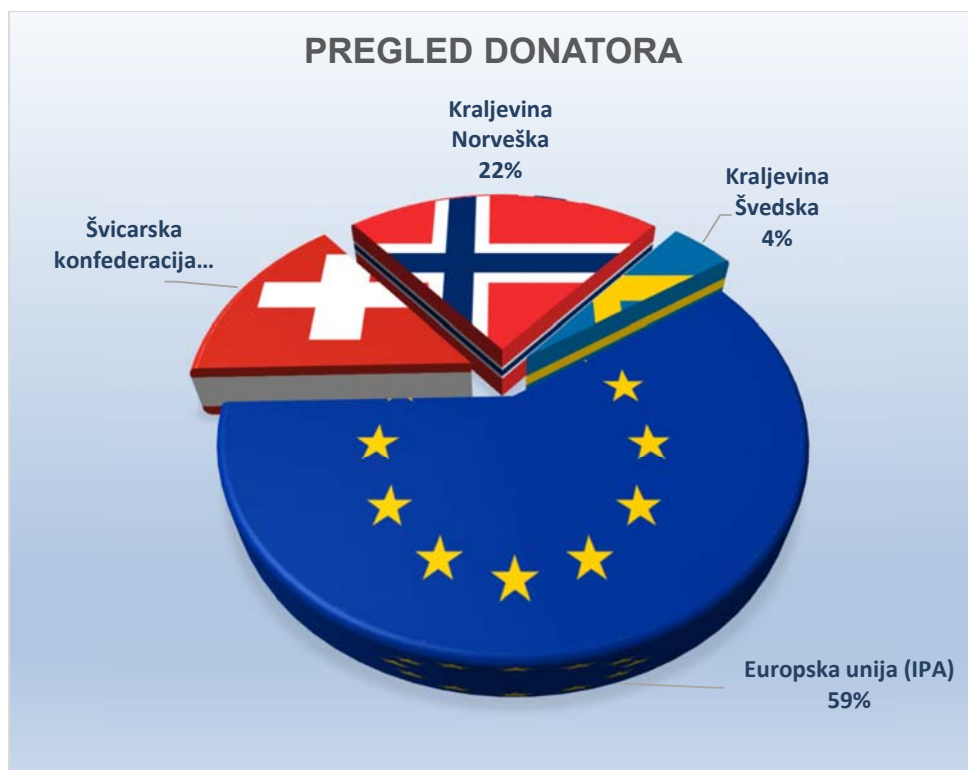
1 „Službeni glasnik BiH”, broj 46/20

2 „Službeni glasnik BiH”, br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08

Tablica 2: Pregled donatora i ukupno raspoloživih i utrošenih sredstava po svakom projektu tijekom 2021. godine

Ukupno raspoloživa sredstva u 2021. (u KM)	Ukupno utrošena sredstva u 2021. (u KM)	Period provedbe projekta
Donacija Europske unije (IPA 2017) za projekat „Izgradnja učinkovitog pravosuđa u službi građana“		
4.845.142	4.028.339	rujan 2018 – siječanj 2022.
Donacija Kraljevine Norveške za projekat "Unapređenje kvalitete pravosuđa",		
2.225.674	1.642.580	siječanj 2019 – veljača 2022.
Donacija Švicarske konfederacije za projekat "Potpora pravosuđu Bosne i Hercegovine – Jačanje uloge tužitelja u kazneno-pravnom sustavu", faza III		
1.937.830	1.084.342	siječanj 2020 – prosinac 2023.
Donacija Kraljevine Švedske za projekat "Unapređenje učinkovitosti sudova i odgovornosti sudaca i tužitelja u BiH", faza III		
856.968	319.283	prosinac 2020 – ožujak 2024.
Donacija Europske unije (IPA 2019) za projekat „Unapređenje rada na predmetima ratnih zločina u BiH“		
476.897	385.194	siječanj 2021 – prosinac 2022.

Najznačajniji donator u 2021. godini je Europska unija, s učešćem od 59% u ukupnoj vrijednosti utrošenih donatorskih sredstava. Značajna sredstva za provedbu projekata izdvojile su i Kraljevina Norveška, Kraljevina Švedska i Švicarska agencija za razvoj i suradnju.

Grafikon 1: Pregled donatora

Ulaganja u pravosuđe u Bosni i Hercegovini

U periodu od 2004. do 2021. godine VSTV BiH je osigurao sredstva u iznosu od 117 milijuna KM za realizaciju projektnih aktivnosti u pravosudnim institucija na svim razinama vlasti. U ovaj iznos uključeni su projekti koje je VSTV BiH direktno realizirao, kao i projekti koje je realizirala Delegacija Europske unije u BiH, a u kojima je VSTV BiH bilo partner.

Najveći donator čija su sredstva uložena u nabavku računalne opreme, softvera i ostale opreme za potrebe informatizacije pravosuđa na svim razinama vlasti, te rekonstrukciju i opremanje zgrada pravosudnih institucija je Europska unija sa 64 milijuna KM. Slijede Kraljevina Norveška sa donacijama u ukupnom iznosu od 15,3 milijuna KM, te Kraljevina Švedska sa 10,2 milijuna KM.

U ukupnoj strukturi sredstava 60,3 milijuna KM je uloženo za nabavku opreme, 36,4 milijuna KM u rekonstrukcije zgrada, a 5,9 milijuna KM u održavanje pravosudnog informacijskog sustava.

Iz proračuna institucija BiH VSTV-u BiH, za navedeni period, dodijeljeno je 19,9 milijuna KM za nabavku računarske opreme, softvera i ostale opreme u okviru „Projekta informatizacije i jačanja kapaciteta pravosudnih institucija u BiH“, te za održavanje pravosudnog informacijskog sustava i ostale tekuće izdatke za potrebe pravosuđa.

Revizije

Ured za reviziju institucija BiH (dalje u tekstu: UZR) je u 2021. godini izvršio završnu reviziju za 2020. godinu na bazi uzorka značajnih stavki tekućih i kapitalnih izdataka, primljenih donacija i do tada izvršenih javnih nabavki.

UZR je u Izvješću za 2020. godinu, uz skretanje pažnje, dao sljedeće **pozitivno** mišljenje:

„Prema našem mišljenju, financijska izvješća Vijeća prikazuju istinito i fer, u svim materijalnim aspektima, financijsko stanje imovine, obveza i izvora sredstava na 31.12.2020. godine i izvršenje proračuna za godinu koja se završava na navedeni nadnevak, sukladno prihvaćenom okviru financijskog izvješćivanja.“

„Prema našem mišljenju, aktivnosti, financijske transakcije i informacije Vijeća za 2020. godinu sukladne su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definirani kao mjerila za danu reviziju.“

Na osnovu preporuka UZR-a pokrenute su potrebne aktivnosti i preduzete odgovarajuće mjere. Izvješće o obavljenoj financijskoj reviziji Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine za 2020. godinu nalazi se na web-stranici Ureda za reviziju institucija BiH.

Nezavisni revizori su tijekom 2021. godine izvršili revizije sljedećih grantova:

- Revizija financijskih izvješća projekta „Unapređenje kvalitete pravosuđa“
- Revizija financijskih izvješća projekta „Potpora pravosuđu Bosne i Hercegovine – Jačanje uloge tužitelja u kazneno-pravnom sustavu“, faza III
- Revizija financijskih izvješća projekta „Izgradnja učinkovitog pravosuđa u službi građana“

Prigodom navedenih revizija vršena je provjera financijske regularnosti, usklađenosti s projektnim ciljevima, ekonomičnosti i učinkovitosti u vođenju projekata, primjerenosti, relevantnosti i funkcionalnosti internih kontrola. Revizorska izvješća su s pozitivnim mišljenjem.

IMENOVANJE NOSITELJA PRAVOSUDNIH FUNKCIJA

Kako bi se osigurala neovisnost i nepristranost sudova i tužiteljstava u Bosni i Hercegovini, provedba transparentnog i objektivnog postupka imenovanja nositelja pravosudnih funkcija osnovna je nadležnost Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine.

Članak 43. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) propisuje mjerila za imenovanje koji predstavljaju osnovnu vodilju VSTV-u BiH prigodom utvrđivanja kompetencija potrebnih za obnašanje sudačke i tužiteljske funkcije.

Postupak imenovanja sudaca i tužitelja je detaljno propisan Poslovníkom Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 55/13, 96/13, 46/14, 61/14, 78/14, 27/15, 46/15, 93/16, 48/17, 88/17, 41/18, 64/18, 12/21, 26/21, 35/21, 68/21 i 1/22) (u daljnjem tekstu: Poslovník VSTV BiH), kao i Pravilnikom o kvalifikacionom i pismenom testiranju kandidata za pozicije nositelja pravosudnih funkcija u pravosuđu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 78/14, 45/15, 48/16, 12/18 i 51/18, 12/21, 64/21) (u daljnjem tekstu: Pravilnik o kvalifikacionom i pismenom testiranju). Sukladno članku 37. Poslovníka VSTV-a BiH, natječajna procedura obuhvata:

- kvalifikaciono i pismeno testiranje kandidata za pozicije, odnosno testiranje za kandidate za koje je propisana obveza kvalifikacionog i pismenog testiranja;
- obavljanje razgovora s kandidatima;
- rangiranje i predlaganje kandidata.

Nakon provedene analize učinaka usvojenih izmjena i dopuna Poslovníka VSTV-a BiH i Pravilnika o kvalifikacionom i pismenom testiranju kandidata Stalno povjerenstvo VSTV-a BiH nadležno za provedbu testnih procedura, strukturiranog razgovora i unapređenje postupka imenovanja predložilo je Vijeću tijekom 2021. godine dodatna unapređenja navedenih podzakonskih akata.

S tim u vezi, na sjednici održanoj 21.1.2021. godine Vijeće je usvojilo Poslovník o izmjenama i dopunama Poslovníka VSTV BiH³ kojim je unaprijeđeno bodovanje kandidata na razgovoru, uvedena mogućnost elektroničke prijave kandidata na pozicije u pravosuđu, uvedena zabrana sudjelovanja u natječajnim procedurama kandidata koji su pravosnažnom odlukom stegovnih komisija Vijeća privremeno udaljeni od obnašanja dužnosti iz razloga navedenih u čl. 76. i 77. Zakona o VSTV BiH, te precizirana prava kandidata u pogledu preslušavanja tonskog zapisa, odnosno dostavljanja kopije tonskog zapisa.

Nadalje, na sjednici održanoj 21.1.2021. godine i na sjednici održanoj 29. i 30.9.2021. godine Vijeće je usvojilo Pravilnike o izmjenama i dopunama Pravilnika o kvalifikacionom i pismenom testiranju s pratećim obrascima.⁴ Izmjene i dopune su urađene s ciljem jasnijeg postupanja Stalnog povjerenstva po prigovorima kandidata u postupku kvalifikacionog i pismenog testiranja, uvedeno vremensko važenje ukupne ocjene stručnosti i pravo ponovnog pristupanja testiranju nakon proteka perioda od godinu dana, kao i s ciljem unapređenja obrazaca za provedbu razgovora s kandidatima i obračuna ukupnog broja bodova ocjene rada radi jasnije distinkcije uspješnosti među kandidatima u pogledu ocjene pismenog testa.

U vezi sa statističkim podacima za 2021. godinu, potrebno je istaći da su po šest natječaja objavljenim u prethodnom periodu, tijekom 2021. godine organizirana kvalifikaciona testiranja za 307 kandidata, pismena testiranja za 342 kandidata i obavljeni intervjui sa ukupno 454 kandidata.

Tijekom 2021. godini objavljena su dva natječaja i to:

1. Natječaj broj: 04-07-3-2543-1/2021, koji je zatvoren 22.07.2021. godine, za ukupno 119 pozicija, od čega 27 rukovodne pozicije, 84 redovite pozicije i 8 pozicija stručnih suradnika.

³ Objavljen u „Službenom glasniku BiH“, br. 12/21

⁴ Objavljen u „Službenom glasniku BiH“, br. 12/21 i 64/21

Na navedeni natječaj prijavio se ukupno 821 kandidat, od čega se određeni broj kandidata prijavio na više pozicija, što znači da je pristigla ukupno 2251 prijava na pozicije u sudovima i tužiteljstvima.

Na rukovodne pozicije se prijavilo 92 kandidata, a za poziciju stručnog suradnika prijavilo se 87 kandidata za ukupno 171 poziciju.

Na kvalifikacioni test je pozvano ukupno 497 kandidata (370 kandidata za suce i 127 za tužitelje), od kojih 229 kandidata nije pristupilo, a 268 kandidata je pristupilo polaganju kvalifikacionog testa (209 kandidata za suce i 59 za tužitelje). Od ukupnog broja kandidata koji su pristupili testiranju, 42 kandidata nisu položili. Izlaznost na test je iznosila 53,92 %. Ukupna prolaznost na testiranjima bila je 83,58%,

Od ukupno 225 kandidata koji su položili kvalifikacioni test (172 za suce i 53 za tužitelje) isti su pozvani na pismeno testiranje. Testiranju je pristupilo 195 kandidata (150 kandidata za suce i 45 kandidata za tužitelje). Izlaznost na testiranju je iznosila 86,66% od ukupno prijavljenih. Ukupna prolaznost na pismenom testiranju je bila 81,02%, tj. od ukupno 195 kandidata koji su pristupili testiranju, 159 kandidata je ostvarilo uspjeh veći ili jednak 70 bodova.

Ukupan broj kandidata koji su pozvani na intervju je 778.

- Natječajem br.04-07-3-4416-1/2021, koji je zatvoren 07.01.2022. godine, za ukupno 12 pozicija, od kojih su 6 rukovodnih pozicija i 6 redovnih pozicija nositelja pravosudne funkcije. Navedenim natječajem je, shodno nadležnostima Vijeća iz članka 17. stavak (1) točka 3) oglašena i 1 pozicija suca Ustavnog suda Republike Srpske.

Tablica 3: Nacionalna i spolna struktura nositelja pravosudnih funkcija

Razina	Institucija	Sustaviziran broj	Broj popunjenih pozicija	Nacionalna struktura				Spolna struktura	
				B	H	S	O	M	Ž
Državni	Sud	56	49	23	8	15	3	24	25
	Tužiteljstvo	63	58	26	9	18	5	31	27
Vrhovni sud FBiH		58	46	28	7	9	2	13	33
Tužiteljstvo FBiH		23	11	5	3	2	1	5	6
Viši gospodarski sud		8	7	1	1	5	0	3	4
Vrhovni sud RS		23	21	3	3	12	3	5	16
Republičko Tužiteljstvo RS		14	12	2	1	8	1	6	6
Kantonalni	Sudovi	177	140	76	35	23	6	36	104
	Tužiteljstva	210	193	112	37	30	14	92	101
Okružni sudovi		77	70	16	3	47	4	22	48

Okružni gospodarski sudovi		45	35	8	3	23	1	11	24
Okružna tužiteljstva		106	79	11	6	58	4	36	43
Općinski sudovi		452	413	219	93	69	32	158	255
Osnovni sudovi		217	191	42	13	124	12	70	121
Osnovni sud Brčko distrikta		20	20	8	3	7	2	11	9
Tužiteljstvo Brčko distrikta BiH		9	8	3	2	3	0	4	4
Apelacioni sud		8	6	2	1	3	0	4	2
UKUPNO		1566	1359	585	228	456	87	531	828

Tablica 4: Nacionalna i spolna struktura rukovodilaca pravosudnih institucija (tužiteljstva uključuju glavne tužitelje i zamjenike)

Razina	Institucija	Bošnjak	Hrvat	Srbin	Ostali	Muški	Ženski
Sud BiH					1	1	
Tužiteljstvo BiH		2		2		2	2
Vrhovni sud FBiH				1			1
Tužiteljstvo FBiH		2	1			2	1
Viši gospodarski sud			1			1	
Vrhovni sud RS					1		1
Republičko tužiteljstvo RS		1	1	1		2	1
Kantonalni	<i>sud</i>	3	5	2	0	3	7
	<i>tužiteljstvo</i>	10	7	3	3	13	10
Okružni sudovi		1	0	5	0	4	2
Okružni gospodarski sudovi		2	0	3	0	2	3
Okružna tužiteljstva	<i>tužiteljstvo</i>	4	1	7	2	7	7
Općinski	<i>sudovi</i>	17	10	4	1	15	17
Osnovni	<i>sudovi</i>	4	1	15	1	9	12

Apelacioni sud Brčko distrikta BiH	<i>Apelacioni sud</i>			1		1	
Osnovni sud Brčko distrikta BiH	<i>Osnovni sud</i>		1			1	
Brčko district BiH	<i>tužiteljstvo</i>	1	1			2	
UKUPNO		47	29	44	9	65	64

Baza ispitnih pitanja za kvalifikaciono testiranje kandidata za nositelje pravosudnih funkcija proširena sa 600 dodatnih ispitnih pitanja

Stalno povjerenstvo za provedbu testnih procedura, strukturiranog razgovora i unapređenje postupka imenovanja usvojilo je, između ostalih, preporuku iz prethodno izrađene Analize testnih procedura i strukturiranog razgovora za prvi ulazak kandidata u pravosuđe, koja se tiče proširenja baze ispitnih pitanja za kvalifikaciono testiranje.

Za izradu pitanja iz građanske, kaznene i gospodarske oblasti, predloženo je i izabrano 8 stručnjaka koje čine suci i tužitelji entitetskih vrhovnih sudova, odnosno entitetskih tužiteljstava, kao i sudaca Višeg gospodarskog suda u Banjoj Luci.

Stručnjaci su izradili ukupno 600 dodatnih pitanja. Nova ispitna pitanja bit će unesena u bazu, javno objavljena i korištena prigodom organiziranja kvalifikacionog testiranja 2022. godine.

Na ovaj način baza ispitnih pitanja proširena je za oko 21,5%, te će se ujedno implementirati i jedna od preporuka TAIX (Technical Assistance and Information Exchange instrument of the European Commission) ekspertske *Peer review* misije u Bosni i Hercegovini o procedurama i mjerilima za imenovanje sudaca i tužitelja⁵ koja se odnosi na planiranje revizije, ažuriranje i dalju provedbu baze ispitnih pitanja. Aktivnost je provedena uz pomoć sredstava iz proračuna projekta „Unapređenje kvalitete sudova“ (IJQ), a kojeg financira Vlada Norveške.

⁵ (JHA IND/EXP 62880, 12. do 16. rujna 2016. godine, Maria Giuliana Civinini);

STEGOVNA ODGOVORNOST NOSITELJA PRAVOSUDNIH FUNKCIJA

Unapređenje stegovnog postupka

U okviru nastavka aktivnosti daljeg unapređenja stegovnog postupka, prevashodno u pogledu njegove učinkovitosti i transparentnosti, tijekom 2021. godine poduzimane su aktivnosti na analiziranju postupka i dosadašnje prakse u radu stegovnih povjerenstava VSTV-a BiH, te informiranju o stegovnim postupcima.

S tim u vezi, izrađena je i objavljena analiza stegovnih odluka po vrstama stegovnih prekršaja za prethodno trogodišnje razdoblje, koja sadrži sažetke konačnih stegovnih odluka i koristi se kako u svrhu daljih aktivnosti na unapređenju stegovnog postupka, tako i za pripremu i provedbu programa izobrazbe za članove stegovnih povjerenstava.

Polazeći od nalaza provedenih analiza, kao i zaključaka i preporuka redovite izobrazbe za članove stegovnih povjerenstava provedene u rujnu 2021. godine, inicirane su aktivnosti da se, do usvajanja iniciranih izmjena Zakona o VSTV-u BiH u dijelu stegovnog postupka, dalja unapređenja u ovoj oblasti provode u okviru dodatne razrade odredaba Poslovnika VSTV-a BiH.

S ciljem informiranja pravosudne zajednice i javnosti, sve pravomoćne stegovne odluke koje su donesene tijekom 2021. godine su anonimizirane i objavljene na web-stranici VSTV-a BiH, a u pogledu stegovnih postupaka za koje je javnost bila dodatno zainteresirana, VSTV BiH je izdavao posebna saopćenja.

Stegovni postupci

Pritužbe na povredu dužnosti nositelja pravosudnih funkcija

Ured stegovnog tužitelja (UST) je, tijekom 2021. godine, ukupno primio 925 pritužbi, odnosno 28,1% više pritužbi nego u 2020. godini. Tijekom 2021. godine UST je riješio 939 pritužbi, što je više za 6% u odnosu na broj riješenih pritužbi u 2020. godini (886 pritužbi).

Najčešći razlozi za podnošenje pritužbi su nezadovoljstvo dužinom trajanja sudskih i tužiteljskih postupaka, odnosno donesenim sudskim i tužiteljskim odlukama.

Najveći udio pritužbi odnosi se na duljinu trajanja postupka: 26% pritužbi se odnosi na duljinu trajanja postupka pred sudom, a 11% pritužbi se odnosi na duljinu trajanja postupka pred tužiteljstvom. Također, u 12% pritužbi podnositelji su se žalili na nemarno ili nepažljivo obnašanje službenih dužnosti sudaca, odnosno 9% na nemarno ili nepažljivo obnašanje službenih dužnosti tužitelja.

Prigodom razmatranja pritužbi na duljinu trajanja postupka UST, pored objektivne dužine trajanja postupka, mora dokazati i subjektivne propuste u radu sudaca ili tužitelja, koji su prouzrokovali odugovlačenje postupka. Imajući u vidu pokazatelje o radu sudaca ili tužitelja, koji se, između ostalih, odnose i na broj predmeta u radu, ostvarenu orijentacionu normu, Plan rješavanja predmeta, kronološko postupanje itd; UST je u mnogim predmetima utvrdio da, usprkos objektivnoj duljini trajanja postupaka, ne postoji dovoljno dokaza o povredi dužnosti postupajućih sudaca i tužitelja.

Člankom 87. Zakona o VSTV-u BiH propisano je da sudac, odnosno tužitelj ne odgovara u građanskom postupku za odluku koju donese u okviru obnašanja svojih službenih dužnosti. Ipak, ovaj imunitet ne odnosi se na stegovnu odgovornost sudaca (i stručnih suradnika sa sudačkim ovlaštenjima) za izvršeni stegovni prekršaj koji je propisan člankom 56. točka 9) Zakona o VSTV-u BiH: „donošenje odluka kojim se očigledno krši zakon ili uporno i neopravdano krše pravila postupka“.

Potrebno je napomenuti i da je 24% pritužbi podneseno zbog stegovnog prekršaja sudaca propisanog člankom 56. točka 9) Zakona o VSTV-u BiH: „donošenje odluka kojim se očigledno krši zakon ili uporno i neopravdano kršenje pravila postupka“, a navodi pritužbe se u određenoj

mjeri odnose i na odluku kojom je okončan sudski postupak, pa i dio ovih pritužbi treba promatrati u širem kontekstu nezadovoljstva donesenim odlukama.

Prosječno vrijeme rješavanja pritužbi u 2021. godini iznosilo je 190 dana, što je znatno manje od zakonskog roka prema kojem je UST dužan pritužbe riješiti dvije godine od dana zaprimanja.

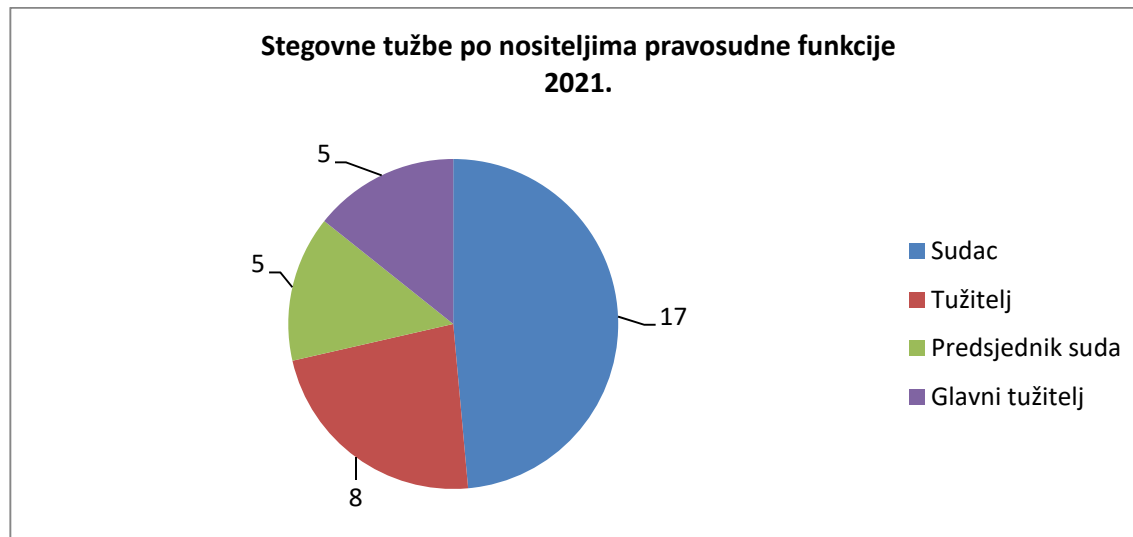
Pokrenuti stegovni postupci

UST je, tijekom 2021. godine, pokrenuo 35 stegovnih postupaka, za četiri više u odnosu na prethodnu godinu.

U dvije stegovne tužbe, UST je zatražio da stegovna povjerenstva izreknu mjeru razrješenja od dužnosti.

Najviše postupaka pokrenuto je protiv sudaca (17). Protiv tužitelja je pokrenuto 8 postupaka. Također su pokrenuti i postupci protiv 5 predsjednika sudova (2 predsjednika općinskog suda, 1 predsjednik osnovnog suda, predsjednika Osnovnog suda Brčko distrikta BiH, te predsjednika Suda BiH), kao i protiv 4 glavna tužitelja, s tim da su protiv jednog glavnog tužitelja tijekom godine pokrenuta dva stegovna postupka (Republičko javno tužiteljstvo RS), 1 glavnog tužitelja kantonalnog tužiteljstva, 1 glavnog tužitelja okružnog javnog tužiteljstva, te glavnog tužitelja Tužiteljstva BiH.

Grafikon 2: Stegovne tužbe po nositeljima pravosudne funkcije

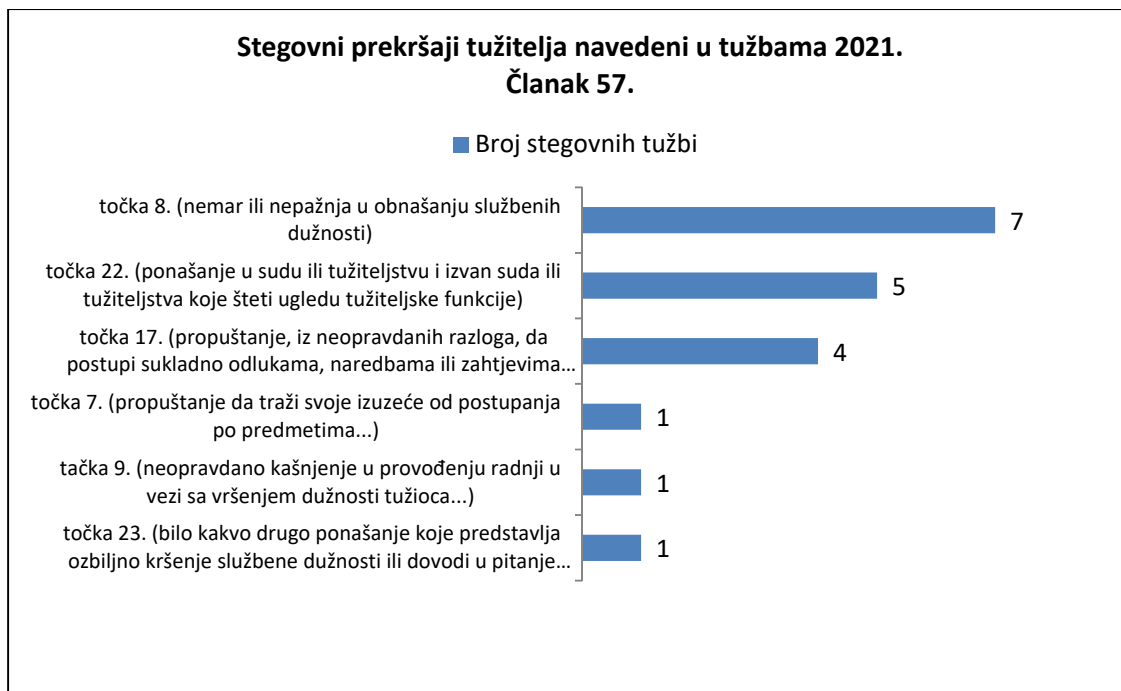
Najviše stegovnih postupaka protiv sudaca pokrenuto je zbog stegovnog prekršaja propisanog člankom 56. točka 10) „neopravdano kašnjenje u izradi odluka ili u drugim radnjama u svezi s obnašanjem dužnosti suca ili bilo kakvo drugo ponovljeno nepoštivanje dužnosti sudaca“ (8 tužbi). Slijede prekršaji propisani točkom 8) Zakona o VSTV-u BiH „nemar ili nepažnja u obnašanju službenih dužnosti“ (7 tužbi) i točkom 22) „ponašanje u sudu i izvan suda koje šteti ugledu sudačke funkcije“ (5 tužbi).

Zbog prekršaja iz točke 9) „donošenje odluka kojim se očigledno krši zakon ili uporno i neopravdano kršenje pravila postupka“ pokrenuta su 4 stegovna postupka, dok je po jedna tužba podnesena zbog prekršaja propisanog člankom 56. točke 6) (korištenje dužnosti suca kako bi se pribavile neopravdane koristi za sebe ili druge osobe), točke 7) (propuštanje da traži svoje izuzeće od postupanja po predmetima...), točke 19) (namjerno davanje lažne, obmanjive ili nedovoljne informacije...) i točke 23) (bilo kakvo drugo ponašanje koje predstavlja ozbiljno kršenje službene dužnosti ili dovodi u pitanje povjerenje javnosti...).

Grafikon 3: Stegovni prekršaji sudaca navedeni u tužbama

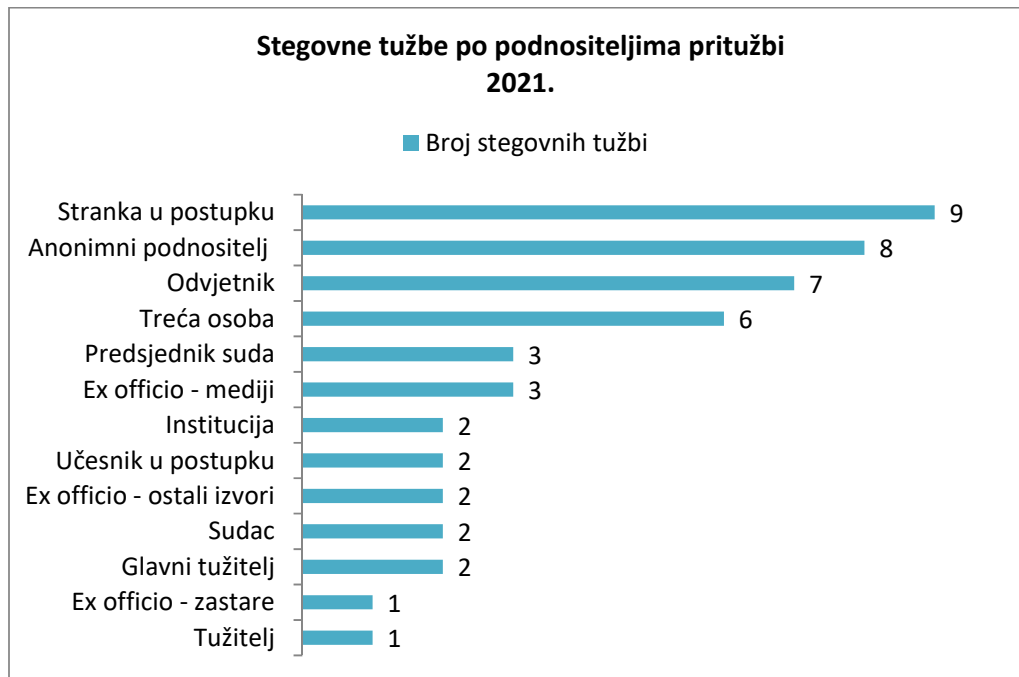
Kada su u pitanju stegovni postupci pokrenuti protiv tužitelja, najviše tužbi odnosilo se na stegovni prekršaj iz članka 57. točka 8) Zakona o VSTV-u BiH „nemar ili nepažnja u obnašanju službenih dužnosti“ (7 tužbi) i točka 22) “ponašanje u sudu ili tužiteljstvu i izvan suda ili tužiteljstva koje šteti ugledu tužiteljske funkcije” (5 tužbi).

Četiri stegovna postupka pokrenuta su zbog prekršaja iz točke 17) “propuštanje, iz neopravdanih razloga, da postupi sukladno odlukama, naredbama ili zahtjevima Vijeća”, dok je po jedna tužba podnesena zbog prekršaja propisanog člankom 57. točka 7) (propuštanje da traži svoje izuzeće od postupanja po predmetima...), točka 9) (neopravdano kašnjenje u provedbi radnji u vezi s obnašanjem dužnosti tužitelja...) i točka 23) (bilo kakvo drugo ponašanje koje predstavlja ozbiljno kršenje službene dužnosti ili dovodi u pitanje povjerenje javnosti...).

Grafikon 4: Stegovni prekršaji tužitelja navedeni u tužbama

Najveći broj stegovnih postupaka pokrenut je na osnovi pritužbi koje su podnijele stranke u postupku (9) i anonimni podnosioci (8). Zatim slijede postupci pokrenuti po pritužbama odvjetnika (7 tužbi) i trećih osoba (6 tužbi).

Treba napomenuti da zbroj ne odgovara ukupnom broju podnesenih stegovnih tužbi (35) jer su neke stegovne tužbe podnesene na osnovi više pritužbi koje su dostavile različite kategorije podnosioca pritužbi.

Grafikon 5: Stegovne tužbe po podnosiocima pritužbi

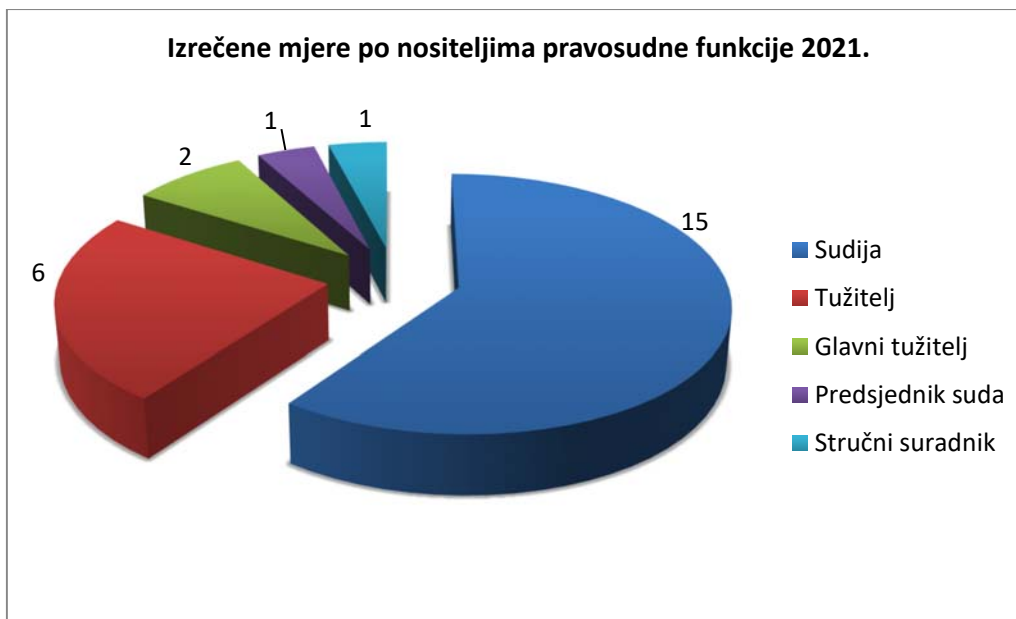
Okončani stegovni postupci

Tijekom 2021. godine okončan je 31 stegovni postupak. Struktura okončanih postupaka prema godini pokretanja postupka je sljedeća: 3 okončana postupka su pokrenuta 2019. godine, 16 postupaka je iz 2020. godine, a 12 okončanih postupaka pokrenuto je 2021. godine

U 25 postupaka utvrđena je stegovna odgovornost, u četiri postupka odbijena je stegovna tužba, dok su dva postupka obustavljena zbog ostavke jednog suca okružnog suda. Ostavka je data u tijeku pokrenutog stegovnog postupka.

Stegovna odgovornost utvrđena je za 25 nositelja pravosudne funkcije. Stegovne mjere su izrečene jednom predsjedniku općinskog suda, 15 sudaca (8 sudaca općinskih sudova, 3 suca osnovnih sudova, jedan sudac kantonalnog suda, jedan sudac okružnog suda i dva suca Vrhovnog suda Federacije BiH), zatim 6 tužitelja (jedan tužitelj okružnog javnog tužiteljstva, 4 tužitelja kantonalnih tužiteljstava i jedan tužitelj Federalnog tužiteljstva FBiH), kao i glavnom tužitelju Republičkog tužiteljstva Republike Srpske i glavnom tužitelju Tužiteljstva Bosne i Hercegovine. Stegovna odgovornost utvrđena je i za jednog stručnog suradnika općinskog suda.

Grafikon 6: Izrečene mjere po nositeljima pravosudne funkcije

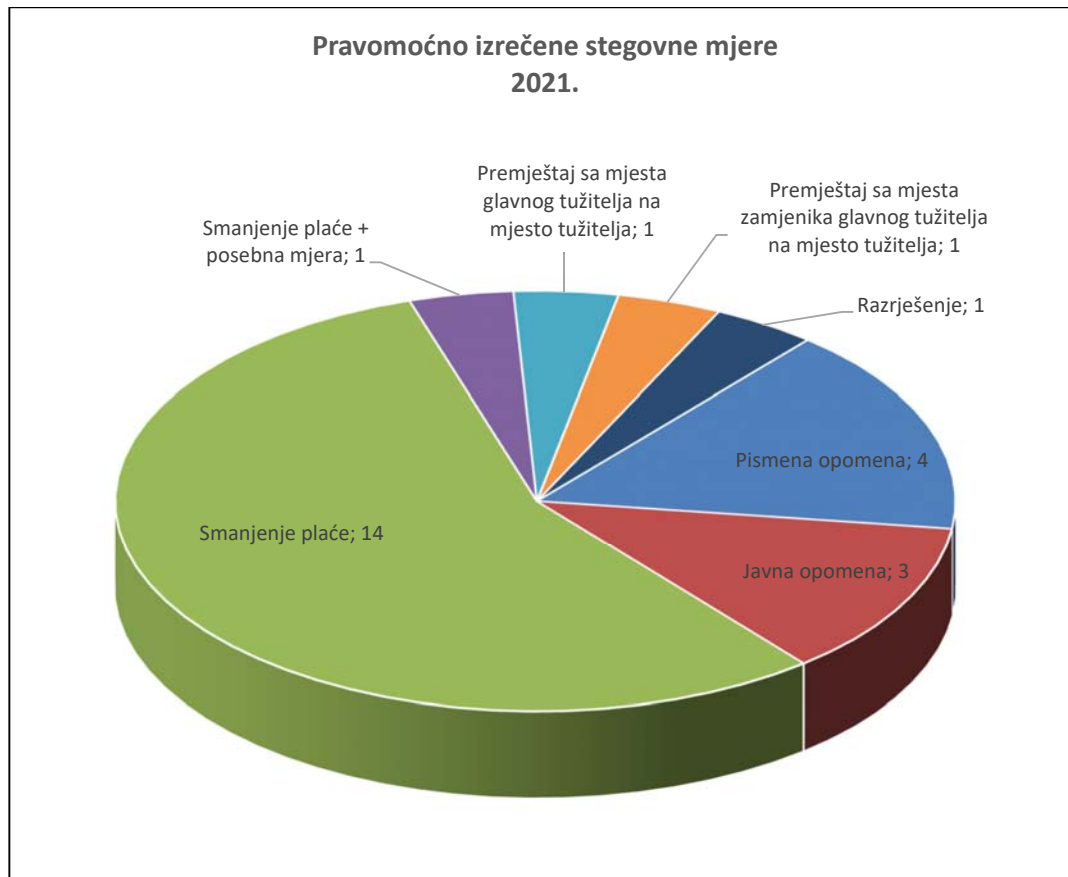

Stegovna odgovornost sudaca najčešće je utvrđena za stegovni prekršaj iz članka 56. Zakona o VSTV-u BiH točka 8) „nemar ili nepažnja u obnašanju službenih dužnosti“ (11 sudaca) i točku 10) „neopravdano kašnjenje u izradbi odluka ili u drugim radnjama...“ (5 sudaca).

Stegovna odgovornost tužitelja najčešće je utvrđena za stegovni prekršaj naveden u članku 57. točka 8) „nemar ili nepažnja u obnašanju službenih dužnosti“ (4 tužitelja), te po dva tužitelja za točku 9) „neopravdano kašnjenje u provedbi radnji u svezi s obnašanjem dužnosti tužitelja ...“ i točku 17) „propuštanje, iz neopravdanih razloga, da postupi sukladno odlukama, naredbama ili zahtjevima Vijeća“.

U 25 stegovna postupka pravomoćnim odlukama izrečeno je 25 stegovnih mjera.

Struktura svih pravomoćno izrečenih mjera je sljedeća: pismena opomena koja se javno ne objavljuje (4), javna opomena (3), smanjenje plaće (14), smanjenje plaće uz posebnu mjeru (1), premještaj s mjesta glavnog tužitelja na mjesto tužitelja (1), premještaj s mjesta zamjenika glavnog tužitelja na mjesto tužitelja (1), te razrješenje (1).

Grafikon 7: Pravomoćno izrečene stegovne mjere

Stegovna mjera razrješenja od dužnosti izrečena je jednom sucu općinskog suda.

Sudac je razriješen zbog stegovnih prekršaja iz članka 56. Zakona o VSTV-u BiH: točka 8) (nemar ili nepažnja u obnašanju službenih dužnosti) i točka 10) (neopravdano kašnjenje u izradbi odluka ili u drugim radnjama u svezi s obnašanjem dužnosti sudaca ili bilo kakvo drugo ponovljeno nepoštivanje dužnosti sudaca).

UST je izjavio deset žalbi na odluke prvostupanjske stegovne komisije, tri žalbe na prvostupanjsku odluku o odbijanju tužbe. U drugostupanjskom postupku, UST je izjavio jednu žalbu, te uputio tri odgovora na žalbu tuženog na odluku drugostupanjske komisije.

Žalbe UST-a su uvažene u dva predmeta, u kojima su izrečene strožije stegovne mjere.

Privremena udaljenja od obnašanja dužnosti

UST je tijekom 2021. godine podnio deset zahtjeva za privremeno udaljenje od obnašanja dužnosti. Šest zahtjeva je prihvaćeno, dok su četiri zahtjeva za privremeno udaljenje odbijena. Osnova za pokretanje postupka privremenog udaljenja su: pritvor (3), podignuta optužnica (4) i pokrenuta kaznena istraga (3).

Također, podnesena su i prihvaćena i tri zahtjeva za produženje privremenog udaljenja, s obzirom da je nakon pritvora podignuta optužnica.

Tijekom 2021. godine, okončano je pet privremenih udaljenja, te je na kraju 2021. godine bilo 10 privremeno udaljenih nositelja pravosudne funkcije: jedan predsjednik suda (okružni gospodarski sud), 6 sudaca (3 suca općinskih sudova, 1 sudac osnovnog suda, 1 sudac kantonalnog suda, 1 sudac okružnog suda), te 3 tužitelja (1 tužitelj kantonalnog tužiteljstva i 2 tužitelja Tužiteljstva BiH).

Izvršenje stegovnih mjera

Tijekom 2021. godine izvršeno je 19 izrečenih stegovnih mjera, izvršenje dvije izrečene mjere se očekuje, dok je kod četiri izrečene mjere smanjenja plaće izvršenje privremeno odgođeno do ispunjenja uvjeta za izvršenje.

Objavljivanje stegovnih odluka

Konačne stegovne odluke donesene tijekom 2021. godine, izuzev odluka kojima je utvrđena stegovna odgovornost i izrečena mjera Pismena opomena koja se ne objavljuje, anonimizirane su i objavljene na web-stranici VSTV-a BiH, uključujući i odluke kojima je stegovna tužba odbijena.

ZNAČAJNA POSTIGNUĆA VSTV-a BiH TIJEKOM 2021. GODINE

Učinkovitost, kvaliteta i transparentnost rada sudova

Uveden sustav strateškog planiranja u svim sudovima u BiH

Po prvi put, u sudove u BiH uveden je sustav strateškog planiranja. Za razliku od dosadašnjeg rada, koji se uglavnom temeljio na godišnjim planovima, sudovi će svoj rad zasnivati na strateškim planovima koji će im omogućiti učinkovitiji rad i postizanje maksimalnog učinka.

Dosadašnjim radom, uz korištenje godišnjih planova, uglavnom su se planovi zasnivali na raspodjeli poslova po referatima, i to uglavnom sudačkih, dok će novi način omogućiti maksimalno iskorištavanje svih ljudskih i materijalnih resursa, ali i pravovremeno planiranje aktivnosti i osiguravanja sredstava za rad.

Kako se radi o novom procesu u pravosuđu, VSTV BiH je tijekom 2021. godine sudovima pružio punu potporu prigodom provedbe procesa strateškog planiranja kroz usvajanje Uputstva za strateško planiranje i izvješćivanje u sudovima u BiH te organiziranje edukativnih radionica tijekom kojih je na praktičan način prikazan cjelokupan proces strateškog planiranja kao i način izrade pojedinačnih strateških planova.

Strateške planove izradili su svi sudovi u BiH, a dostupni su i na web-stranicama sudova, što javnosti omogućava uvid u planove, ali i praćenje njihove provedbe.

Slika 1: Regionalna radionica na temu uvođenja sustava strateškog planiranja

Slika 2: Prikaz uspješnosti procesa uvođenja strateškog planiranja u sudove u BiH kroz infografiku

Uvođenje indikatora učinkovitosti

Indikatori standarda učinkovitosti po prvi put su uspostavljeni u pravosuđu s ciljem bržeg i jednostavnijeg identificiranja konkretnih problema u sudovima. VSTV BiH će, zahvaljujući indikatorima i informacijama na koje budu ukazivali imati mogućnost donositi odgovarajuće mjere s ciljem pružanja potpore i davanja uputa za postupanje sudu/sudovima u kojima je uočen određen problem, a sve s krajnjim ciljem povećanja učinkovitosti i produktivnosti rada sudova u BiH.

Uvođenje indikatora učinkovitosti kao načina praćenja rezultata rada sudova ima višestruki značaj za bh. pravosuđe. Iako je VSTV BiH prethodnih godina razvio mnogobrojne alate za upravljanje i praćenje rada sudova, razvijanje indikatora učinkovitosti predstavlja korak naprijed ka jačanju regulatorne uloge VSTV-a BiH, ali i upravljačke uloge predsjednika sudova na način da će svi predsjednici sudova na jedinstven način imati mogućnost praćenja rezultata svog suda i proaktivno djelovanje u slučaju indikacije određenih problema (npr. povećano trajanje neriješenih predmeta, smanjenje ostvarene norme i slično.)

Indikatori učinkovitosti predstavljaju set podataka čiji se rezultati analiziraju i dovode u međusobnu korelaciju.

Iako je set indikatora usvojen tijekom 2020. godine njihova stvarna primjena je započela tijekom 2021. godine nakon što se svakom indikatoru odredila indeksna vrijednost, a u svrhu prikaza ukupnog broja bodova za svaki sud. Ovakav način rangiranja sudova predstavlja listu prioriteta sudova kojima je potrebna potpora od strane VSTV-a BiH, a u svrhu rješavanja uočenih zastoja u radu.

Ovaj upravljački mehanizam je cjelovit alat koji će VSTV-u BiH pomoći pri donošenju upravljačkih politika, a sudovima u identificiraju problema u svom radu kako bi mogli strateški pristupiti rješavanju problema.

VSTV BiH je usvojio osam indikatora i to:

- 1) Koeficijent protoka
- 2) Vrijeme potrebno za rješavanje predmeta (DT)
- 3) Odnos trajanja riješenih i neriješenih predmeta
- 4) Procenat realizacije plana rješavanja predmeta
- 5) Ostvarena čista kolektivna norma suda i kolektivna norma suda
- 6) Broj nositelja pravosudne funkcije (popunjene pozicije i sustavizirane pozicije), prosječan broj riješenih i neriješenih predmeta po nositelju pravosudne funkcije

- 7) Trošak predmeta/prosječno koštanje
- 8) Statistička kvaliteta

Sva izvješća koja VSTV BiH koristi u svrhu izračuna indikatora učinkovitosti su dostupna sudovima putem Sustava za izvješćivanje i potporu odlučivanju (SIPO sustav).

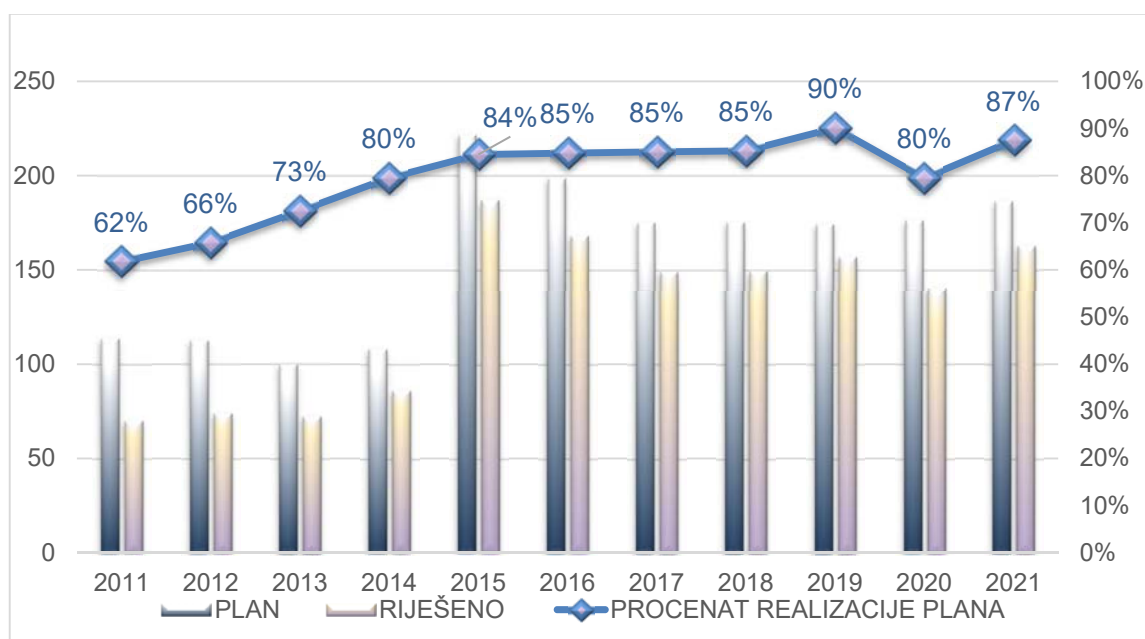
Važnost praćenja indikatora učinkovitosti prepoznata je, kako prigodom definiranja strateških planova sudova i godišnjih planova rada, tako i prigodom provedbe natječajne procedure za imenovanje predsjednika sudova.

Smanjenje broja neriješenih predmeta kroz izradu planova rješavanja predmeta u sudovima

U 2021. godini, sudovi su u okviru planova rješavanja predmeta riješili 163.025 najstarijih predmeta, odnosno za 22.573 predmeta više nego u istom periodu prethodne godine.

Iskazano kroz procenat ostvarene realizacije plana, sudovi su planove realizirali u procentu od 87%, odnosno za 7% više u odnosu na 2020. godinu.

Grafikon 8: Procenat realizacije planova rješavanja predmeta po godinama

Za rast učinkovitosti rada sudova, najzaslužnija je praksa izrade planova rješavanja predmeta u sudovima koju je VSTV-a BiH uspostavilo još 2011. godine. Osnovni cilj i svrha izrade planova rješavanja predmeta u sudovima jeste rješavanje predmeta prema starosti inicijalnog akta i osiguranja ostvarenja prava stranaka na pravično suđenje u razumnim rokovima. Sudovi izrađuju planove rješavanja predmeta shodno odredbama Naputka za izradu plana rješavanja predmeta, koje je u prvoj verziji usvojeno od strane VSTV-a BiH u prosincu 2010. godine, a naknadno i korigirano s ciljem dodatnog povećanja učinkovitosti u domenu rješavanja najstarijih predmeta u sudovima.

Provedbom aktivnosti kreiranja planova rješavanja predmeta, sudovi na godišnjoj razini riješe u prosjeku oko 130.000 najstarijih predmeta (uzimajući u obzir rezultate rada od 2011. do 2021. godine). Rezultati od početka perioda kreiranja planova rješavanja predmeta, pa do kraja 2021. godine, pokazuju da je u sudovima riješeno preko 1,4 milijuna predmeta.

Iako je pandemija virusa COVID-19 značajno utjecala na rad sudova, i tijekom posljednje dvije godine uspješni su održati natprosječni rezultat.

Značajan doprinos uspješnoj provedbi ove aktivnosti dao je razvijeni mehanizam kontinuiranog praćenja ostvarenih rezultata i vršenja kontinuiranog nadzora nad procesima koji se provode, a za koji su prvenstveno zadužene relevantne stalne komisije VSTV-a BiH.

Učinkovitije procesuiranje predmeta korupcije i organiziranog kriminala

Unapređenje međuinstitucionalne suradnje sudova, tužiteljstava i odvjetničkih komora, prepoznato je kao ključni element za učinkovitije procesuiranje predmeta korupcije i organiziranog kriminala.

Učinkovitije procesuiranje ovih predmeta ključno je za smanjenje stope kriminaliteta, jačanja sigurnosti i pravnog sustava države, što je ujedno i preporuka svih međunarodnih izvješća o radu pravosuđa. S obzirom da su europski standardi pravosuđa jedno od strateških opredjeljenja VSTV-a BiH, na inicijativu ovog regulatornog tijela, pokrenut je niz aktivnosti s ciljem unapređenja ove oblasti. Na sjednici Vijeća, održanoj 24. veljače 2021. godine usvojen je niz zaključaka koji se odnose na jačanje procesne discipline u sudovima i izradu konkretnih akcionih planova za ubrzanje rješavanja predmeta ove vrste kao i održavanje tematskih sastanaka s relevantnim institucijama. Ovi zaključci predstavljaju polaznu osnovu za sve buduće aktivnosti.

U drugom dijelu 2021. godine, na inicijativu VSTV-a BiH, održan je niz sastanaka predstavnika ključnih pravosudnih institucija s ciljem otvaranja dijaloga o učinkovitijem i kvalitetnijem i bržem procesuiranju ovih predmeta.

Tematski sastanci održani su sa Sudom BiH i Tužiteljstvom BiH, i entitetskim odvjetničkim komorama. Održani sastanci rezultirali su usvajanjem seta konkretnih zaključaka koji će biti provedeni, a čiju će realizaciju pratiti VSTV BiH.

Osnovni cilj zajedničkih sastanaka je uspostaviti mehanizme i načine rada koji vode ka učinkovitijem procesuiranju predmeta organiziranog kriminala i korupcije u zemlji, s naglaskom na nalaze Izvješća stručnjaka o pitanjima vladavine prava u BiH i druge relevantne međunarodne dokumente. U 2022. godini predviđeno je i održavanje sastanaka s ostalim sudovima i tužiteljstvima.

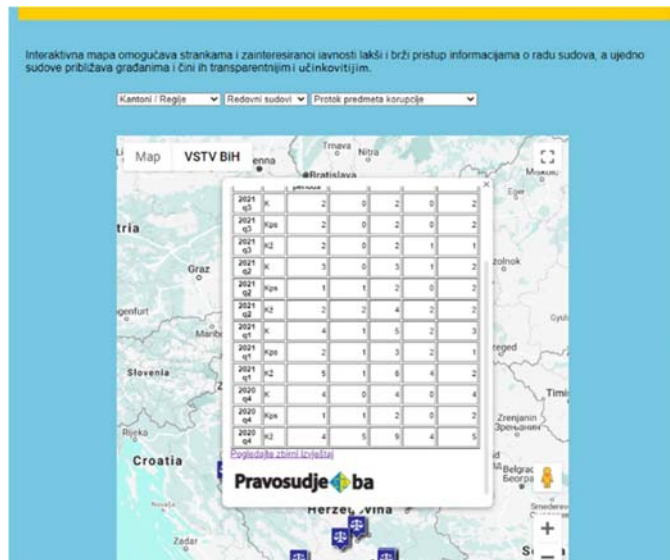
Paralelno s ovim aktivnostima radilo se i na unapređenju praćenja predmeta korupcije u sudovima.

S obzirom da je procesuiranje kaznenih dijela korupcije u fokusu interesa javnosti u BiH, VSTV BiH je omogućio praćenje predmeta korupcije u sudovima kroz unapređenje Sustava za automatsko upravljanje predmetima u sudovima (CMS sustav).

Po prvi put, u CMS sustavu koji koriste svi sudovi u BiH, uspostavljen je mehanizam praćenja predmeta korupcije i organiziranog kriminala kroz dio programa koji se zove interaktivna mapa o radu sudova. Mapa je dostupna na pravosudnom portalu, a sadrži statističke podatke o protoku predmeta, realizaciji plana rješavanja predmeta i trajanju neriješenih predmeta.

Cilj kojem će se i dalje težiti je rješavanje predmeta ove vrste u roku kraćem od trenutnog, što je od velikog značaja za ispunjavanje uvjeta pridruživanja BiH Europskim integracijama, a samim tim i jačanja vladavine prava u BiH.

Slika 3: Izgled interaktivne mape o radu sudova

Slika 4: Tematski sastanci ključnih pravosudnih institucija

Unapređenje izvršnog postupka u BiH

Aktivnosti VSTV-a BiH s ciljem unapređenja izvršnog postupka u BiH

Pitanje unapređenja izvršnog postupka jedan je od najznačajnijih elemenata reformskog procesa koji se provodi u bh. pravosuđu.

Problem izvršnog postupka prepoznala je i Europska komisija te je kroz preporuke Pododbora za pravdu, slobodu i sigurnost i *Izvešće stručnjaka o pitanjima vladavine prava u BiH* jasno naglašeno da je potrebno poduzeti sustavne mjere s ciljem rješavanja velikog broja neriješenih izvršnih predmeta.

Sukladno zaključcima Pododbora, formirana je Radna grupa za unapređenje izvršnog postupka i reviziju zakona o izvršnom postupku u BiH), a čiji su članovi predstavnici nadležnih ministarstava pravde, pravosudne zajednice i VSTV BiH. Članovi Radne grupe su definirali kratkoročne i dugoročne ciljeve, a koji su djelomično i ispunjeni u proteklom periodu. Kratkoročni ciljevi ogledaju se u pokretanju inicijative usmjerene na izmjene i dopune postojećih zakona o izvršnom postupku u BiH dok su se dugoročni ciljevi odnosili na cjelovitu reformu izvršnog postupka u BiH u smislu uvođenja novog modela izvršnog postupka u BiH.

Kroz aktivnosti Radne grupe za unapređenje izvršnog postupka u BiH definirane su izmjene i dopune postojećih zakona o izvršnom postupku u BiH. Kratkoročni ciljevi su ispunjeni zahvaljujući značajnom zalaganju članova Radne grupe koji su predstavnici pravosudne zajednice i predstavnici VSTV BiH. Predložene izmjene zakona pozitivno će utjecati na učinkovitost rada pravosudnih institucija, te znatno skratiti trajanje izvršnog postupka. Veći broj

izvršenja sudskih presuda, značajno će utjecati i na percepciju javnosti, kao i vraćanje njihovog povjerenja u rad pravosudnih institucija.

U tom smislu, zahvaljujući radu članova Radne grupe, pokrenuta je zakonodavna inicijativa u Federaciji BiH i Brčko distriktu BiH. Izmjene i dopune su usvojene od strane Skupštine BD BiH, dok se na usvajanje izmijenjenog Zakona u FBiH još uvijek čeka. Naime, u 2021. godini Federalno Ministarstvo pravde je uspjelo pokrenuti zakonodavnu proceduru za usvajanje izmjena i dopuna ZIP-a FBiH. Međutim, prema navodima predstavnika relevantnog ministarstva, nakon prvog čitanja zakona u parlamentarnoj proceduri bilo je potrebno izvršiti dodatna usuglašavanja u odnosu na pitanja Federalnog ministarstva financija. I pored svega urađenog, do kraja 2021. godine izmjene i dopune zakona u FBiH još uvijek nisu usvojene.

Kada su u pitanju izmjene i dopune Zakona o izvršnom postupku RS, članovi Radne grupe ispred Ministarstva pravde RS su istakli kako se u skorije vrijeme neće usvajati izmjene i dopune navedenog Zakona.

Drugi zadatak, koji se odnosi na iznalaženje optimalnog modela reforme izvršnog postupka u BiH, usprkos svim nastojanjima predstavnika VSTV BiH i Delegacije EU (Europske unije) nije ostvaren. Usprkos svim nastojanjima otvaranja dijaloga o odabiru učinkovitog i adekvatnog modela izvršnog postupka u BiH, izrađenoj analizi o modelu uvođenja sustava privatnih izvršitelja (s izloženim prednostima navedenog modela), preporukama EU, izloženim analizama o modelima izvršenja u zemljama EU i zemljama okruženja, ministarstva pravde nisu poduzela konkretne aktivnosti u smjeru prijedloga relevantnih međunarodnih izvješća, odnosno nije postojao dovoljan interes za dijalog u vezi s uvođenjem novog modela – profesionalnih izvršitelja.

S obzirom na stajališta izvršne vlasti u BiH postavilo se pitanje svrhe nastavka sudjelovanja i djelovanja predstavnika VSTV BiH u radu Radne grupe. U tom kontekstu upućen je poziv nadležnim ministarstvima pravde, kao i nadležnim entitetskim vladama da, shodno svojim odgovornostima, iznesu dalje stajalište o reformi izvršnog postupka i pravcu reforme, te izlože jasne mjere, doprinos koji će ministarstva osigurati i aktivnosti koje je potrebno poduzeti s ciljem konačne reforme izvršnog postupka, a koja će u konačnici dati rezultate. Nakon dostavljanja predmetnih izjašnjenja VSTV BiH će preispitati nastavak aktivnosti u Radnoj grupi.

Budući da u proteklom periodu nisu ostvareni rezultati u pogledu dugoročne reforme izvršnog postupka, VSTV BiH je nastavio aktivnosti s ciljem unapređenja rada izvršnih odjeljenja sudova kroz uspostavljanje suradnje s Agencijom za izvršenje Švedske, koja predstavlja državnu agenciju za provedbu izvršnog postupka u Švedskoj. Svrha ove suradnje jeste da se dobre prakse rada Agencije primjene i u BiH, a sukladno postojećem zakonodavnom okviru.

VSTV BiH je, u suradnji s partnerima, identificirao segmente izvršnog postupka kroz čije unapređenje se može doprinijeti učinkovitijoj provedbi izvršnih radnji od strane uposlenika suda, a na osnovu čega je izrađen i set preporuka za sudove. Provedba seta preporuka za unapređenje izvršnog postupka, prvenstveno će započeti u pet pilot-sudova, a potom i u svim drugim sudovima u BiH.

Primjena SOKOP-Mal sustava radi učinkovitije obrade komunalnih predmeta

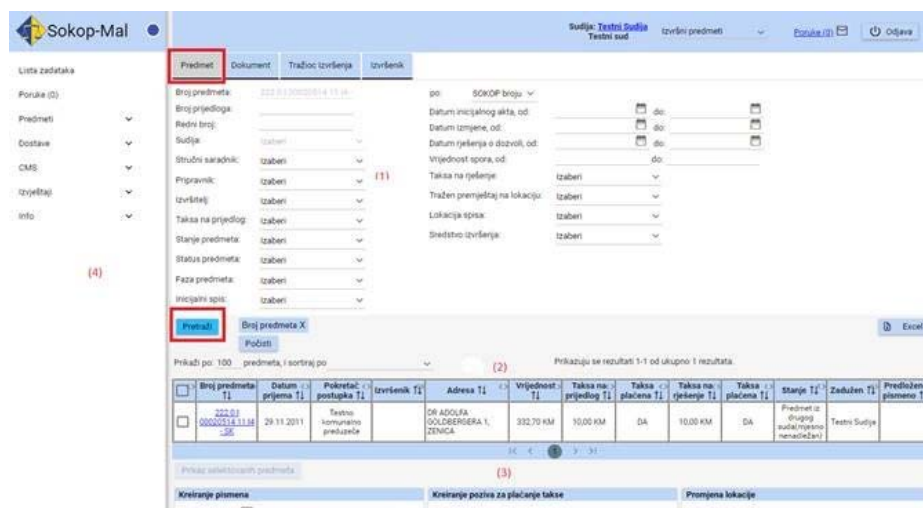
U kontekstu neriješenih predmeta, već dugo vremena najveći broj čine takozvani „komunalni predmeti“ zbog čega je bilo neophodno iznaći najučinkovitije načine za njegovo rješavanje. Kao jedan od njih, prepoznata je uporaba sustava za elektroničku obradu komunalnih predmeta i predmeta male vrijednosti - SOKOP Mal-a. Zahvaljujući primjeni sustava, zaustavljen je rast broja neriješenih predmeta ove vrste i omogućio je učinkovito postupanje sudaca i stručnih suradnika po predmetima do faze provedbe izvršenja.

Sustav je, prema odluci VSTV-a BiH, obavezan u svim prvostupanjskim sudovima u BiH, a dostupan je i pokretačima postupka (javnim komunalnim poduzećima i „velikim“ tužiocima poput telekom operatera, elektroprivreda i sl.) koji upute pismeni dopis VSTV-u BiH i na takav način izraze svoj interes za rad u sustavu te izvrše nabavku digitalnog certifikata. Sustav trenutno primjenjuje 46 sudova i 30 pokretača postupka.

Kako se sustav pokazao učinkovitim, cilj je bio i dodatno unaprijediti njegov rad kroz uvođenje novih funkcionalnosti, prvenstveno jačanje sigurnosti i sustava zaštite podataka, kao i unapređenje brzine rada sustava i aplikacije. Uz potporu Vlade Kraljevine Norveške, putem projekta „Unapređenje kvalitete pravosuđa“ financirana je izrada druge generacije SOKOP-Mal sustava, a koja se ogleda u:

- Provedbi nove funkcionalnosti sustava (tzv. Public modul) koja podrazumijeva pristup sudbenom predmetu putem interneta od strane izvršenika uz korištenje pristupnog koda. Na ovaj način i izvršenici će biti u mogućnosti izvršiti uvid u predmet, te isti pratiti;
- Puštanje u rad novih aplikativnih servera za SOKOP, koji će omogućiti bržu obradu podataka;
- Izvršeno je testiranje svih modula sustava u svrhu povećanja sigurnost korištenja sustava.
- Uvođenju novih IT tehnologija koje će omogućiti prevazilaženje postojećih sustavnih nedostataka, uvođenje novih funkcionalnosti, povećane sigurnosti i zaštite podataka, kao i brzinu sustava i njegovih aplikacija.
- Migracija podataka na nove baze podataka.

Slika 5: Ekran za pregled predmeta za suca

Unapređenje poslovnih procesa u sudovima, kroz reorganizaciju rada sudova i ljudskih resursa u sudovima

U osamnaest ciljnih sudova s područja cijele BiH, izvršena je reorganizacija rada te uspostavljen sustav učinkovitijeg korištenja ljudskih resursa, što je rezultiralo kraćim trajanjem sudbenih postupaka.

Promjene su rezultat zajedničkog rada i suradnje VSTV-a BiH i Švedske sudbene administracije u okviru projekta „Unapređenje učinkovitosti sudova i odgovornosti sudaca i tužitelja“ (ICEA).

Navedena suradnja zasniva se na razmjeni iskustava, znanja i primjeni dobre prakse između sudova iz Švedske i BiH. Osnovni cilj jeste stvaranje radnih uvjeta koji će omogućiti smanjenje pritiska na suce u smislu administrativnih i tehničkih poslova, koji oduzimaju značajan dio njihovog vremena, time što će oni biti dodijeljeni administrativnom osoblju i vježbenicima uz osiguravanje ujednačenih administrativnih i tehničkih procedura, a kroz usvajanje relevantnih proceduralnih pravila i alata.

Da se radi o važnom procesu pokazuje i velika zainteresiranost sudova za provedbu ove aktivnosti.

Rezultati postignuti u 2021. godini pokazali su da drugačija organizacija rada omogućava učinkovitiju i kvalitetniju iskorištenost resursa nesudskog osoblja, uključujući i vježbenike, a što se izravno reflektira na učinkovitiji rad pravosuđa i smanjenje troškova.

Primjenom inoviranog modela rada u svim sudovima, ostvareni su pozitivni rezultati u organizacijskom i razvojnom smislu, čiji stupanj ovisi od stadija u kojem se sud trenutačno nalazi sa uvođenjem novog modela rada. Promjene u radu uključuju kreiranje novih, modernijih alata za rad, čija primjena doprinosi racionalizaciji procesa rada u sudu, te unapređenju znanja i stručnosti osoblja u sudu. Novi alati podrazumijevaju primjenu liste delegiranih zadataka, unificirane liste radnji i zadataka, tzv. kontrolne liste, kao i plan izobrazbe sudbenih vježbenika/volontera.

Poduzimanje inoviranih organizacijskih aktivnosti doprinijelo je i kvalitetnijem upravljanju i korištenju ljudskih resursa, uz racionalizaciju troškova. Predsjednici sudova su, korištenjem novih alata, radne procese organizirali kroz timski rad, koristeći puni kapacitet stručnosti svakog od članova tima. Istodobno, korisnost novih načina rada ogleda se i u stvaranju kompetentnog nesudskog osoblja, s jasno definiranim ulogama i statusom, čime je znatno povećan kvalitativni i kvantitativni učinak rada nesudbenog osoblja.

Kako bi se proces reorganizacije rada zaokružio, istodobno se radilo i na poboljšanju materijalno – tehničkih uvjeta za rad sudova i to kroz osiguravanje određenog broja računara namijenjenih za rad vježbenika/volontera, s obzirom da se radi na njihovom aktivnijem obavljanju radnih zadataka.

S ciljem osiguranja pružanja kontinuirane potpore sudovima u pogledu provedbe predmetne aktivnosti tijekom 2021. godine održano je niz posjeta ciljnim sudovima, ali i online sastanak putem Webex platforme. Kontinuirana komunikacija sa sudovima predstavlja svojevrsan kontrolni mehanizam kojim se nastojala održati kvaliteta postignutih rezultata kao i otkloniti određene dileme koje su sudovi imali tijekom primjene novih metoda rada.

S ciljem realizacije navedenih zakonodavnih aktivnosti, VSTV BiH je posredstvom djelovanja Radne grupe ostvario suradnju s relevantnim ministarstvima pravde.

Modalitet djelovanja Radne grupe, koju je VSTV BiH formirao tijekom 2021. godine, kroz sastanke i individualni rad njenih članova rezultirao je donošenjem radnih dokumenta, koji predstavljaju svojevrsan vodič za vlastitu procjenu ispunjenja postavljenih i preuzetih obveza. Radna grupa je, kroz analizu sustavizacije kako sudbenog, tako i nesudbenog osoblja i analizu važećih opisa poslova nesudbenog osoblja i vježbenika/volontera, identificirala legislativne manjkavosti, te utvrdila potrebu za uvođenjem nove kategorije osoblja u sudove. Ista podrazumijeva osobu sa statusom diplomiranog pravnika i minimalno jednom godinom radnog iskustva. Ova osoba će pružati stručnu pomoć sucu. U narednom periodu Radna grupa će definirati kvalifikacione elemente za novu poziciju, te predložiti njeno uvođenje u relevantne podzakonske propise, čime će se postići puni učinak novog modela rada.

Unapređenje učinkovitosti stečajnog postupka

VSTV BiH je, u okviru projekta „Izgradnja učinkovitog pravosuđa u službi građana – IPA 2017“ (IPA - Instrument for Pre-Accession Assistance), poduzeo niz aktivnosti na jačanju kapaciteta stečajnih sudaca za učinkovitije vođenje stečajnog postupka, naročito u pogledu razumijevanja njegovih ekonomskih aspekata.

Dugotrajnost stečajnih postupaka ima osobito negativan uticaj ne samo na lica neposredno povezana sa stečajnim dužnicima, nego i na širu poslovnu i društvenu zajednicu. Problematika neučinkovitosti rješavanja stečajnih postupaka ima svoj korijen kako u određenim legislativnim rješenjima, tako i u lošim praksama koje se, u pravilu, ne sankcioniraju, a tiču se neažurnosti u pogledu otvaranja stečaja nad platežno nesposobnim stečajnim dužnicima. Ipak, dio problema neučinkovitosti se odnosi i na pitanje vođenja i upravljanja stečajnim postupkom od strane nadležnog suda, dok poseban problem predstavljaju neadekvatni kapaciteti stečajnih sudaca u pogledu razumijevanja ekonomskih aspekata stečajnog postupka.

Upravo zato, kroz angažman ekonomskih eksperata s relevantnim iskustvom u ovoj oblasti, na bazi analize reprezentativnog uzorka arhiviranih predmeta stečaja, izrađen je Modul za izobrazbu stečajnih sudaca, koji je obuhvatio ekonomske teme koje su od značaja stečajnim

sucima za bolje razumijevanje ovog aspekta stečajnog postupka, što je od ključnog značaja za veću kontrolu i kvalitetnije upravljanje stečajnim postupkom.

Na bazi ovog Modula za izobrazbu, VSTV BiH je, u suradnji s entitetskim centrima za izobrazbu sudaca i tužitelja, proveo trening trenera, koji su prošli izobrazbu o ovoj specifičnoj temi. U nastavku ove aktivnosti, VSTV BiH je, u suradnji s entitetskim centrima izobrazbu sudaca i tužitelja, tijekom 2021. godine, organizirao specijalne izobrazbe za stečajne suce u Sarajevu i Trebinju, na kojim su prezentovane ekonomske teme relevantne za stečajni postupak, počevši od financijskih izvješća i njihove analize, preko popisa i procjene, do revizije stečajnog postupka.

Slika 6: Izobrazba stečajnih sudaca na temu bitnih ekonomskih aspekata stečajnog postupka

Kreiran nacrt Strategije za alternativno rješavanje sporova – brže i ekonomičnije rješavanje sporova

Iako alternativni načini rješavanja sporova imaju veliki potencijal u pogledu bržeg, ekonomičnijeg i često jeftinijeg postupka, suštinska alternativa sudbenom odlučivanju u Bosni i Hercegovini još uvijek nije zaživjela u značajnijoj mjeri. Građani i poslovni subjekti se i dalje rijetko odlučuju da rješavanje svog spora povjere drugim subjektima.

Budući da je za suštinske promjene u ovom segmentu potrebno sinkronizovano i cjelovito djelovanje, VSTV BiH je, u okviru Projekta IPA 2017, pokrenulo inicijativu za izradu strateškog okvira za razvoj alternativnih načina rješavanja sporova, te je formiralo Radnu grupu u koju su, pored predstavnika VSTV-a BiH, uključena resorna ministarstva pravde na entitetskoj i razini BiH, Pravosudna komisija Brčko distrikta BiH, Vanjskotrgovinska komora BiH, Udruženje medijatora u BiH, Institucija ombudsmana za zaštitu potrošača, Udruženje „Arbitri“ iz Sarajeva, te predstavnici sudačke zajednice. Kroz rad na definiranju strateškog okvira u ovom segmentu, kreiran je nacrt Strategije za alternativno rješavanje sporova, koji je obuhvatio segmente sudbene nagodbe, medijacije, arbitraže i mirnog rješavanja potrošačkih sporova.

Nažalost, usljed političke blokade rada institucija BiH, u protekloj godini je izostao angažman predstavnika Ministarstva pravde RS, te se u tom smislu nije moglo ni pristupiti razmatranju usvajanja nacrta Strategije.

Pored rada na strateškom unapređenju ovog segmenta, upoznati građane i poslovnu zajednicu s prednostima mirnog i alternativnog rješavanja sporova u odnosu na sudbeno odlučivanje u redovnom postupku, bio je jedan od ciljeva VSTV-a BiH u 2021. godini.

VSTV BiH u svim prvostupanjskim i drugostupanjskim sudovima organizira Tjedne sudbene nagodbe, tijekom kojih sudovi ulažu posebne napore da što veći broj sporova bude riješen mirnim putem, odnosno zaključenjem sudbene nagodbe.

Tijekom 2021. godine, sedmice sudske nagodbe su organizirane u dva navrata, a VSTV BiH je, između ostalog, osigurao promotivni materijal za sudove, te je u tri suda u BiH organizirao i dane otvorenih vrata za medije, koji su informaciju o ovom događaju i institutu sudbene nagodbe prenijeli široj javnosti.

Slika 7: Izvodi iz medijskih sadržaja na temu Dana otvorenih vrata za promidžbu Tjedan sudbene nagodbe

Osnovni sud u Bijeljini: Dan otvorenih vrata za predstavnike medija

© 17.11.2021. 12:04

Označiti sa

U okviru projekta unapređenja efikasnosti sudova i odgovornosti sudija i tužilaca u BiH, koji Visoki sudski tužilački savjet BiH realizuje u saradnji sa Švedskom sudskom administracijom, U Osnovnom sudu u Bijeljini danas je organizovan „Dan otvorenih vrata za predstavnike medija“.

Osnovni sud Brčko distrikta organizovao Dan otvorenih vrata za novinare

18. Novembra 2021.

Osnovni sud Brčko distrikta organizovao je danas „Dan otvorenih vrata za predstavnike medija“ na kojem su predstavljeni rezultati rada Osnovnog suda u posljednjih devet mjeseci.

Bila je ovo i prilika za najavu „Sedmice sudske nagodbe“, kampanja koja će trajati od 22. novembra do 3. decembra.

Pored ovih aktivnosti, VSTV BiH je realizirao i informativnu kampanju o prednostima medijacije i sudbene nagodbe, u okviru koje su emitirani video i radio jingl kao i plasirane informacije na društvenim mrežama.

Slika 8: Prikaz promotivnog animiranog filma na velikim komercijalnim displejima

Poseban naglasak kod popularizacije alternativnih načina rješavanja sporova, uključujući medijaciju, sudbenu nagodbu i arbitražu, stavljen je na poslovnu zajednicu, budući da su brži i jeftiniji načini rješavanja sporova sve značajniji

S tim u svezi, VSTV BiH je, u suradnji sa Vanjskotrgovinskom komorom BiH, Gospodarskom komorom Republike Srpske i Gospodarskom komorom Brčko distrikta BiH, organizirao četiri informativna predavanja za poslovnu zajednicu, koja su održana u Sarajevu, Mostaru, Banjoj Luci i Brčko distriktu BiH. Gospodarski subjekti su na ovim radionicama imali priliku čuti sve praktične prednosti mirnih i alternativnih načina rješavanja sporova u odnosu na rješavanje sporova u redovnom sudbenom postupku, te su dobili sve potrebne informacije od strane predavača iz oblasti sudbene nagodbe, medijacije i arbitraže.

Slika 9: Informativne radionice o prednostima alternativnih načina rješavanja sporova

Unapređenje učinkovitosti i kvalitete parničnih postupaka

Uvođenje standarda kvalitete u ciljnim sudovima i jačanje kapaciteta parničnih/građanskih odjeljenja

U 2021. godini unaprijeđeni su kapaciteti sedam sudova za učinkovitu i kvalitetnu provedbu parničnog postupka koji se prvenstveno odnosi na unapređenje procesne discipline upravljanja parničnim postupcima, organizacije i timskog rada parničnih/građanskih odjela ciljnih sudova. Općinski sud u Mostaru i Kantonalni sud u Mostaru, sudovi Zapadnohercegovačkog kantona, Osnovni sud u Trebinju i Okružni sud u Trebinju, odabrani su kao pravosudne institucije u kojim će biti uvedene promjene, a koje će predstavljati pokazni model svim drugim institucijama u BiH.

Uvođenje drugačijeg pristupa u radu parničnih/građanskih odjeljenja započelo je uspostavljanjem suradnje između sudaca građanskog referata iz sudova u BiH sa sucima iz Norveške i Nizozemske, zemljama partnerima koje imaju impozantno iskustvo u ovoj oblasti, a nastavljeno razvijanjem materijala za unapređenje trenutnih praksi u radu.

Razvijene su smjernice i preporuke, kao i kontrolne liste za ispitivanje tužbe i odgovora na tužbu te obrazac za pripremu i vođenje parničnog postupka, Riječ je o alatima koji značajno utječu na učinkovitost postupaka pred sudom i bolju pripremu suca za suđenje.

Sudovi koji su dio prve faze unapređenja učinkovitosti parničnih postupaka intenzivno su radili i na harmonizaciji postupanja i sudbene prakse korištenjem mehanizama profesionalnog dijaloga, uspostavljenih putem memoranduma o suradnji, koji su potpisani u okviru projekta „Unapređenje kvalitete pravosuđa“, kroz koji se i realiziraju aktivnosti na unapređenju ove oblasti.

Slika 10: Posjeta Ekspertnog tima IJQ projekta Okružnom i Osnovnom sudu u Trebinju (rujan, 2021. godine)

Slika 11: Posjeta Ekspertnog tima IJQ projekta Općinskom i Kantonalnom sudu u Mostaru

Kako bi se predstavile sve aktivnosti, rezultati i iskustva sudova u provedbi navedenih aktivnosti, izrađeno je dopunjeno izdanje publikacije „Kompilacija materijala - materijali za unapređenje učinkovitosti i kvalitete pravosuđa“. Publikacija sadrži detaljan opis svih aktivnosti usmjerenih na parnični postupak i upravljanje građanskim odjeljenjima, provedenih u periodu od 2015.do 2021. godine, što će omogućiti jednostavniju primjenu pozitivnih praksi u drugim sudovima.

Provedba Strategije za unapređenje rodne ravnopravnosti u pravosuđu BiH

Proces provedbe Strategije za unapređenje rodne ravnopravnosti u pravosuđu BiH, usvojene od strane VSTV BiH krajem listopada 2020. godine, intenzivno je nastavljen i tijekom 2021. godine, a u okviru projekta „Unapređenje učinkovitosti sudova i odgovornosti sudaca i tužitelja u BiH“, faza III, financiranog od strane Vlade Švedske.

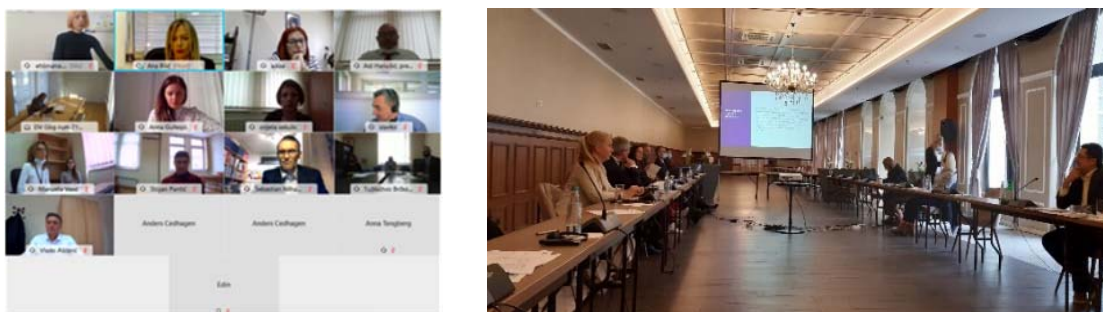
Strategija sadrži sve najznačajnije korake koje je neophodno poduzeti, kako bi se rodna ravnopravnost u pravosuđu poboljšala. Istodobno, Strategija predstavlja osnovu za kreiranje akcionih planova za unapređenje rodne ravnopravnosti u svim pravosudnim institucijama u BiH, čime će se prvi put strateški pristupiti ovoj oblasti.

U četiri pravosudne institucije u BiH, Kantonalnom sudu u Sarajevu, Osnovnom sudu u Bijeljini, Tužiteljstvu Kantona Sarajevo i Tužiteljstvu Brčko distrikta BiH, realizirana je faza pilotiranja, kako bi se razvio model za najučinkovitiju provedbu Strategije. U ovoj fazi razvijen je i dokument u okviru koje su predstavljene dobre prakse implementiranja Strategije, koje će biti primijenjene u drugim pravosudnim institucijama. Dokument predstavlja sastavni dio planiranih edukativnih radionica koje će biti održane u 2022. godini, a tijekom kojih će predstavnicima svih 102 pravosudne institucije u BiH biti predstavljena polazna osnova za izradu akcionih planova za provedbu Strategije.

Slika 12: Naslovna stranica publikacije kreirane u okviru faze pilotiranja provedbe Strategije

Slika 13: Radionice održane u okviru faze pilotiranja provedbe Strategije

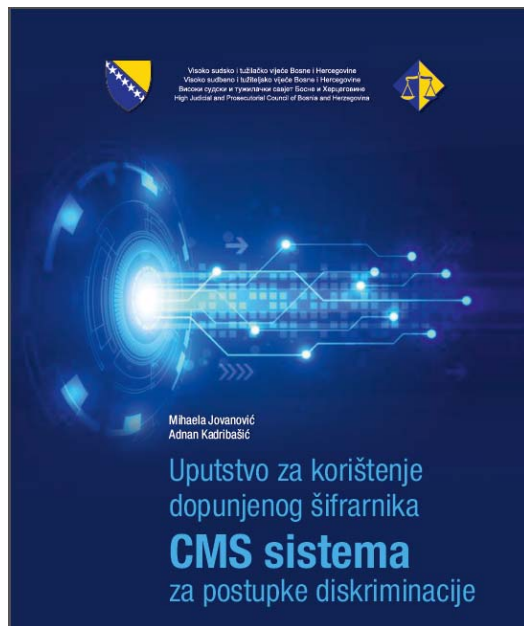
U okviru rada na provedbi Strategije, ciljne pravosudne institucije su uspostavile radne grupe, te imenovale "ambasadore" institucija - uposlenike, koji će podržati druge pravosudne institucije BiH u procesu provedbe Strategije.

S ciljem utvrđivanja stanja u instituciji, kao osnove za planiranje daljih aktivnosti, provedene su anonimne ankete o rodnoj ravnopravnosti među osobljem ciljnih pravosudnih institucija, ali i korisnicima pravosuđa i profesionalnim strankama, realizirane su odgovarajuće izobrazbe za uposlenike institucija, provedene su brojne analize procesa i internih propisa, te su doneseni i zvanični dokumenti od strane rukovodioca institucija, sve s ciljem osiguranja adekvatne primjene Strategije.

Pravosuđe i ranjive grupe

Na realizaciji aktivnosti usmjerenih na jačanje vladavine prava, demokracije, ljudskih prava i unapređenja položaja ranjivih grupa u kontaktu sa sudom, VSTV BiH je intenzivno radio i u 2021. godini i to kroz više segmenata

Napori na unapređenju postupanja u predmetima diskriminacije, kao jednog od najznačajnijih segmenata sa stanovišta potreba ranjivih grupa, nastavljeni su kreiranjem Naputka za korištenje dopunjenog šifrnika CMS sustava za postupke diskriminacije, u suradnji s Misijom OSCE-a u BiH.

Slika 14: Naslovna stranica Naputka za korištenje dopunjenog šifrnika CMS sustava za postupke diskriminacije

Cilj ovog Naputka, koji je namijenjen sucima i upisničarima, je da ponudi dodatne informacije o svrsi i cilju dijela CMS-a koji se odnosi na predmete diskriminacije, pojasni unos obveznih atributa u CMS i osigura dosljedan unos podataka, kako bi se podaci mogli koristiti za statističko izvješćivanje o predmetima diskriminacije.

Unapređenje položaja pripadnika ranjivih grupa u kontaktu s pravosuđem cilj je i provedene analize predmeta po kaznenim djelima iz mržnje i kaznenim djelima izazivanja mržnje na sudovima u BiH. Ovom su Analizom utvrđeni nedostaci, prvenstveno u prikupljanju pouzdanih podataka i statistike o ovim kaznenim djelima, kao preduvjetima za kreiranje učinkovitih politika za suzbijanje incidenata motiviranih mržnjom, te je kreiran i plan aktivnosti za unapređenje utvrđenog stanja. Rezultate Analize, u 2022. godini, prvo će razmatrati Stalno povjerenstvo za učinkovitost i kvalitetu sudova, a potom i Vijeće.

Kada je riječ o djeci i maloljetnicima, VSTV BiH je nastavilo pružati potporu UNICEF-u BiH, u kontekstu opremanja prostorija u pravosudnim institucijama za saslušanje djece u kontaktu sa zakonom, sukladno Minimalnim standardima opremanja i korištenja prostorija za saslušanje djeteta svjedoka, usvojenim od strane VSTV-a BiH.

Brže rješavanje izvršnih postupaka, povodom izvršenja dosuđenih imovinsko-pravnih zahtjeva u predmetima ratnog seksualnog nasilja, još je jedan značajan rezultat, koji je ostvaren u suradnji sa TRIAL International. Kreirano je i realizirano tehničko rješenje, koje je podrazumijevalo dodavanje novog pravnog osnova za izvršenje u CMS sustavu i uvođenje oznake hitnosti za isti.

Jedan od segmenata, na čijem se unaprijeđenju radilo kroz projekat „Unapređenje učinkovitosti sudova i odgovornosti sudaca i tužitelja u BiH“, bilo je i pitanje rodno zasnovanog nasilja.

Po provedenoj anketi o postupanju nositelja pravosudnih funkcija u predmetima rodno zasnovanog nasilja, VSTV BiH je kreiralo plan aktivnosti, čija je svrha unapređenje položaja žrtava nasilja u kontaktu s pravosuđem, a koji će biti implementiran u narednom periodu u suradnji s Misijom OSCE-a u BiH.

Po prvi put, u okviru programa izobrazbe i stručnog usavršavanja entitetskih CEST-ova (CEST -Centar za izobrazbu sudaca i tužitelja), realiziran je i seminar na temu „Pripadnici ranjivih grupa kao svjedoci u postupku“, a u partnerstvu s AIRE Centrom (Advice on Individual Rights in Europe).

Sudionici seminara su imali priliku upoznati se s osnovnim vještinama komunikacije i njihovoj primjeni u istražnom i sudskom postupku, osnovnim tehnikama komunikacije u radu tužitelja i sudaca, te vještinama komunikacije u situacijama intenzivnih osjećanja.

Pored toga, razgovaralo se o načinima ispitivanja svjedoka – pripadnika ranjivih grupa u okviru istražnog i sudskog postupka, te načinima motivisanja ovih kategorija svjedoka za svjedočenje.

Slika 15: Seminar „Pripadnici ranjivih grupa kao svjedoci u postupku“

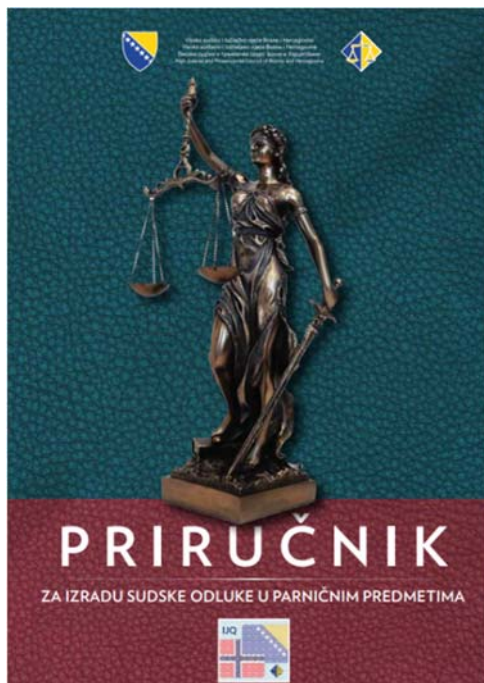

VSTV BiH se i ove godine pridružio Međunarodnoj kampanji „16 dana aktivizma protiv rodno zasnovanog nasilja“, te je, u suradnji s Udruženjem Atlantska inicijativa, organiziralo naprednu izobrazbu za novoimenovane savjetnike i savjetnice za prevenciju seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja u pravosudnim institucijama u BiH. Na prijedlog VSTV-a BiH, entitetski CEST-ovi su, također, u programe izobrazbe i stručnog usavršavanja centara za 2022. godinu, uvrstili i odgovarajuće seminare/radionice na temu rodne ravnopravnosti, te prava ranjivih grupa.

Unapređenje kvalitete presude u parničnom postupku

U nastojanju da unaprijedi kvalitetu sudskih odluka u BiH, VSTV BiH je u okviru projekta „Unapređenje kvalitete pravosuđa“ izdao dvije značajne publikacije: Priručnik i Smjernice za izradu sudske odluke u parničnim predmetima.

Slika 16: Priručnik za izradu sudske odluke u parničnim predmetima

Slika 17: Smjernice za izradu presude u parničnim predmetima

Publikacije su rezultat prethodne analize kvalitete sudskih odluka u parničnom postupku, koju je panel stručnjaka, imenovan od strane VSTV-a BiH, proveo u 2019. godini. Na osnovu rezultata analize, odnosno utvrđenih konkretnih nedostataka u strukturi, jeziku i pravnom obrazloženju sudskih odluka u parničnom postupku, stručnjaci su pristupili izradi stručnih materijala koje će pomoći sucima i stručnim suradnicima u sudovima da izbjegnu uočene greške, odnosno unaprijede tehniku izrade odluka te izobrazbu sudaca i stručnih suradnika.

U suradnji sa CEST-ovima, provedeno je ukupno šest radionica za suce i stručne suradnike u čijem fokusu su bili Priručnik i Smjernice, odnosno predstavljanje sadržaja i benefita publikacija za sudove u BiH. Stručni/edukativni materijali i program izobrazbe koji su razvijeni kroz projekat će poslužiti CEST-ovima i sudovima za kontinuiranu izobrazbu nositelja pravosudnih funkcija s ciljem unapređenja kvalitete sudskih odluka.

Slika 18: Radionica „Kvaliteta izrade presude u parničnim predmetima“, Sarajevo, prosinac 2021. godine

Iniciranje reforme parničnog zakonodavstva

VSTV BiH je u 2021. godini, u okviru projekta „Unapređenje učinkovitosti sudova i odgovornosti sudaca i tužitelja u BiH“, počelo s provedbom aktivnosti koje se odnose na razmatranje potrebe reforme postupka po žalbi u parničnom postupku.

Provedena je detaljna analiza stanja žalbenih postupaka koji se vode pred sudovima u BiH, koja je ukazala na konkretne potrebe za izmjenom i dopunom važećih zakona o parničnom postupku i drugih relevantnih propisa,

U narednom periodu, ekspertni tim koji sačinjavaju predstavnici pravosudne i akademske zajednice, te stručnjaci iz oblasti građanskog prava, radić će na izradi okvirnog prijedloga za normativne izmjene i dopune, kao i druge mjere koje utiču na broj i dužinu trajanja parničnog postupka na drugom stupnju.

Po okončanju mandata ekspertnog tima, VSTV BiH će, shodno svojim zakonskim nadležnostima, uputiti inicijativu za zakonske izmjene nadležnim ministarstvima.

Analiza nezavisnosti, odgovornosti i kvalitete u pravosuđu, prema mjerilima ENCJ-a

U 2021. godini, VSTV BiH je prvi put sudjelovalo u procjeni neovisnosti, odgovornosti i kvalitete pravosuđa primjenom mjerila ENCJ-a, što znači da je mjerenje vršeno uz primjenu svih europskih standarda.

Rezultati i koraci koje je VSTV BiH postigao u provedbi ove aktivnosti su od izuzetnog značaja za instituciju i pravosuđe, s obzirom da je iskorištena prilika da Vijeće primijeni alate ENCJ (upitnike i ankete), izvrši objektivnu procjenu neovisnosti, odgovornosti i kvalitete rada pravosuđa prema mjerilima ENCJ te utvrdi prioritete za vlastiti rad i rad pravosudnih institucija, definira djelotvorne mehanizme za ispunjenje utvrđenih prioriteta, a što će u konačnici voditi ka usklađivanju domaćeg pravosuđa s pravosudnim sustavima EU.

Slika 19: Sastanak s predstavnicima Sudske administracije Norveške i Sudskog vijeća Nizozemske o primjeni principa ENCJ-a

Izvešće daje pregled stanja bh. pravosuđa te identificira oblasti rada VSTV-a BiH i pravosuđa koje nisu sukladni europskim standardima i koje zahtijevaju unapređenja. Kao takvo, Izvešće predstavlja osnovu za određivanje daljeg pravca djelovanja VSTV-a BiH, definiranog i usklađenog s najvišim europskim standardima.

Glavni nalazi pokazuju da VSTV BiH i sudovi u BiH, intenzivno rade na unapređenju neovisnosti i odgovornosti te da VSTV BiH spada među nekolicinu pravosudnih vijeća u Europi koja vrše procjenu kvalitete sudskih odluka.

Pozitivnom se ocjenjuje i činjenica da VSTV BiH, za razliku od drugih pravosudnih vijeća EU, kontinuirano provodi istraživanje zadovoljstva korisnika suda.

Istodobno, Izvešće ukazuje i na to da je progresivniji napredak potreban osobito u dijelu koji se odnosi na objavljivanje financijskih izvješća, imenovanja i napredovanja sudaca, etike i etičkog ponašanja nositelja pravosudnih funkcija. Propusti su identificirani i u oblasti odnosa s medijima i transparentnosti što je uvjetovalo postojanje negativne percepcije o neovisnosti pravosuđa.

S obzirom na navedeno, Izvešće se pokazalo i kao dobro korektivno i preventivno sredstvo koje je podstaklo potrebu održavanja tematskih sastanaka između članova Vijeća i predstavnika Sudbene administracije Norveške, Sudbenog vijeća Nizozemske i predstavnika ENCJ, s ciljem sagledavanja strukturno-pravnih i institucionalnih problema bh. pravosuđa, te određivanja daljeg pravca djelovanja VSTV BiH. Sastanci su rezultirali i utvrđivanjem potrebe pokretanja dijaloških sastanaka i s drugim akterima, koji imaju izravan ili neizravan uticaj na

rad pravosuđa, a kako bi se osigurale kvalitetne i objektivne informacije o funkcioniranju pravosudnog sustava te u konačnici dobila objektivnija slika trenutnog stanja bh. pravosuđa.

Prikupljena stajališta i mišljenja profesionalne zajednice formalizirani su kroz *Izvešće o vlastitoj procjeni pravosuđa*, kojim je data procjena odgovora pravosuđa na izazove koji ugrožavaju, ali i faktore koji poboljšavaju neovisnosti i odgovornost cjelokupnog pravosuđa.

Ovaj dijagnostički instrument će zajedno s *Izvešćem* izrađenim na osnovu primijenjenih principa i alata ENCJ, poslužiti kao osnova za određivanje prioriteta u procesima reformskih aktivnosti i utvrđivanja smjera u kojem se ove reforme trebaju kretati.

Analiza je izvršena posredstvom projekta "Unapređenje kvalitete pravosuđa", a u okviru trilateralne suradnje između VSTV-a BiH i Sudbene administracije Norveške i Sudbenog vijeća Nizozemske.

Izgradnja i obnova zgrada pravosudnih institucija

Nakon okončanje tenderske procedure za izbor izvođača radova i nadzor nad izvođenjem radova, u listopadu 2021. godine započeli su radovi na izgradnji i obnovi zgrada pet pravosudnih institucija. Radove financira EU sredstvima u okviru programa IPA 2017, a planirani rok za završetak radova je 12 mjeseci.

Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine, uz financijsku potporu Vlade Švedske, a u okviru projekta "Unapređenje učinkovitosti sudova i odgovornosti sudaca i tužitelja u BiH", osiguralo je izradu projektne dokumentacije kojom je predviđena izgradnja potpuno novih zgrada Okružnog javnog tužiteljstva u Bijeljini, Općinskog suda u Žepču i dijela zgrade Općinskog suda u Zenici, dok će zgrade Osnovnog suda u Prnjavoru, Osnovnog suda u Mrkonjić-Gradu te prizemlje postojeće zgrade Općinskog suda u Zenici biti obnovljene. Ukupna vrijednost izrađene projektne dokumentacije, kao i svih potrebnih elaborata (geomehanička izvješća, urbanističko-tehnički uvjeti, elaborati o energetskej učinkovitosti objekata, revizija projektne dokumentacije), iznosila je oko 160.000 KM.

Infrastrukturna i tehnička rješenja postojećih zgrada navedenih pravosudnih institucija nisu mogla odgovoriti potrebama modernog, učinkovitog i potrebama građana prilagođenog pravosuđa, zbog čega je prilagodba postojećih i izgradnja novih objekata od iznimne važnosti u uspostavljanju učinkovitog pravosudnog sustava.

Slika 20: Općinski sud u Žepču

Slika 21: Trenutno stanje arhive Općinskog suda u Žepču

Slika 22: Stanje kotlovnice u Mrkonjić-Gradu

Slika 23: Izgled sudnice u Mrkonjić-Gradu

Slika 24: Radovi na izgradnji novog dijela zgrade Općinskog suda u Zenici

Slika 25: Budući izgled Osnovnog suda u Mrkonjić-Gradu

Slika 26: Budući izgled Općinskog suda u Žepču

Prenamjena prostora KPZ Miljacka

Proteklih godina, kroz angažman VSTV-a BiH i uz pomoć međunarodnih donatora, znatan broj sudbenih i tužiteljskih zgrada u BiH u potpunosti je renoviran ili izgrađen, a praksa je nastavljena i u ovoj godini.

Zgrada Palata pravde u Sarajevu pozicionirana je u sam vrh liste prioriteta u dijelu renoviranja zgrada pravosudnih institucija jer zgrada, sama po sebi, nije prilagođena zahtjevima modernog doba, a nedostatak kancelarijskog prostora ne omogućava učinkovito poslovanje dva suda. Iako adaptirana 2009. godine uz pomoć donatora i lokalnih vlasti, problem nedostatka prostora i dalje je prisutan.

Kako bi se riješio konstantni problem smještajnih kapaciteta pravosudnih institucija u Sarajevu, VSTV BiH je preuzeo ulogu u rješavanju te 2014. godine predložilo izgradnju novog objekta za smještaj Kantonalnog tužilaštva u Sarajevu ili Kantonalnog suda u Sarajevu. Kako u centralnoj jezgri grada nije bilo slobodnih parcela za realizaciju navedenog, niti jedna od institucija nije prihvatila ovaj prijedlog, te se pribjelo iznalaženju drugog rješenja.

Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH je 2017. godine, Federalnom ministarstvu pravde, dostavilo prijedlog za iznalaženje rješenja ovog problema, a koji se sastojao od izmještanja Kazneno-popravnog zavoda Miljacka u Sarajevu na novu lokaciju čime bi bili stvoreni uvjeti za proširenje Kantonalnog suda u Sarajevu i Općinskog suda u Sarajevu.

VSTV BiH je u procesu programiranja pretpristupne pomoći u okviru Programa IPA 2017, zbog značaja pitanja izmještanja KPZ Miljacka na lokalitet Igman, u tu svrhu odustao od dijela granta inicijalno namijenjenog za modernizaciju zgrada pravosudnih institucija u FBiH, te podržao izmještanje KPZ Miljacka. Izgradnja KPZ Miljacka je otpočela u 2021. godine, a realizira se sredstvima programa IPA i sredstvima Vlade Federacije BiH. Okončanje građevinskih radova je predviđeno krajem 2022. godine, nakon čega će se steći uvjeti za preseljenje KPZ-a

Miljacka, što predstavlja preduvjet za početak izvođenja radova na proširenju prostornih kapaciteta Kantonalnog suda u Sarajevu i Općinskog suda u Sarajevu.

Kao i prethodnih godina, Vlada Norveške se pokazala kao čvrst partner VSTV-u BiH u procesu unapređenja uvjeta rada pravosudnih institucija u BiH, te je u okviru projekta „Unapređenje kvalitete pravosuđa“, u dijelu koji se odnosi na modernizaciju i rekonstrukciju zgrada pravosudnih institucija, 2021. godine finansirala izradu projektne dokumentacije za rekonstrukciju Kazneno-popravnog zavoda poluotvorenog tipa „Miljacka“ sa sjedištem u Sarajevu za potrebe proširenja Kantonalnog suda u Sarajevu i Općinskog suda u Sarajevu. Vrijednost projektne dokumentacije iznosila je 69.500,00 KM. Istim sredstvima je financirana revizija projektne dokumentacije u iznosu od 9.850,00 KM.

Imajući u vidu da se radi o objektu koji je pod zaštitom Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika BiH, projektno-tehnička dokumentacija je izrađena u skladno važećoj i zakonskoj regulativi Federalnog ministarstva prostornog uređenja, te Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika BiH, na osnovu koje će se moći osigurati potrebne suglasnosti i dozvole.

Obnavljanjem prostorija KPZ „Miljacka“, Kantonalni sud u Sarajevu i Općinski sud u Sarajevu dobit će proširene prostorne kapacitete, što će udovoljiti dugoročnim potrebama ovih institucija, te popunjavanje sustaviziranih pozicija. Planirani građevinski radovi bi poboljšali funkcionalnu organizaciju, kao i radne uvjete, kako za uposlene, tako i za javnost. Nadalje, građevinski radovi poboljšali bi i pristup osobama s invaliditetom i energetska učinkovitost.

Ovim projektom će, pored sudova, biti obuhvaćeno i rješenje pitanja smještaja sudske policije u smislu adekvatnog funkcioniranja sudova u okviru Palate pravde, osobito u pogledu procesuiranja kaznenih i prekršajnih predmeta. Uzimajući u obzir smjernice standarda i mjera sigurnosti pravosudnih institucija i nositelja pravosudnih funkcija u BiH, sudbenoj policiji će biti osiguran dovoljan kapacitet prostorija za zadržavanje te osigurati adekvatna razina sigurnosti istih.

Rješenje budućeg vanjskog i unutrašnjeg izgleda postojeće zgrade KPZ „Miljacka“ predstavljeno je na jednom od održanih sastanaka svih relevantnih aktera uključenih u rješavanje problema smještajnih kapaciteta KPZ „Miljacka“ i sudova.

Slika 27: Budući izgled KPZ Miljacka

Proaktivnijom komunikacijom sudova do veće transparentnosti

Nove komunikacijske prakse u pravosudnim institucijama u BiH

Jačanje transparentnosti sudova, prvenstveno kroz unapređenje komunikacijskih aktivnosti, bilo je u fokusu rada VSTV-a BiH tijekom cijele godine.

Rezultat intenzivnog rada su usvojen dokument Komunikacijske strategije VSTV-a BiH, izrađene smjernice za izvješćivanje medija, razvijen set alata za učinkovitu komunikaciju sudova s medijima kao i nove tehnike korištenja komunikacijskih alata i kanala.

Komunikacijska strategija predstavlja svojevrsnu „kišobran“ strategiju za sve pravosudne institucije, što će značajno doprinijeti ujednačavanju komunikacijskih praksi, a što će se direktno reflektirati i na jačanje transparentnosti njihovog rada.

Pored toga, Vijeće je izradilo i odštamalo Smjernice za izvješćivanje o sudbenim postupcima, čiji je cilj da, na jednostavan i sustavan način, sudovima u Bosni i Hercegovini ponudi ključne preporuke za ažurno, cjelovito, istinito i kontinuirano izvješćivanje javnosti o sudbenim postupcima koji su od osobitog interesa za najširu ili posebne javnosti, bilo da se radi o izravnom ili izvješćivanju posredstvom medija.

VSTV BiH medije prepoznaje kao značajne partnere u unapređenju rada pravosudnih institucija, zbog čega je značajna pažnja posvećena upravo uspostavljanju sustava za proaktivnu komunikaciju pravosudnih institucija s medijima i javnošću.

Kako bi se prepoznali ključni izazovi u trenutačnim komunikacijskim praksama, organizirani su specijalizirani događaji za predstavnike medija i to kao jedna od aktivnosti projekta „Unapređenje učinkovitosti sudova i odgovornosti sudaca i tužitelja u BiH“, faza III, koji VSTV BiH realizira uz potporu Vlade Švedske, a koji je velikim dijelom posvećen upravo jačanju ove oblasti.

Kao najveći problemi prepoznati su otežan pristup informacijama, nedostatak proaktivnosti pravosudnih institucija u komunikaciji sa medijima, nedovoljno korištenje web-stranice sudova kao kanala komuniciranja, ali i nedostatak osoba koje se profesionalno bave odnosima s javnošću. Na osnovu ovih parametara, poduzete su i aktivnosti na unapređenju ključnih segmenata i to prvenstveno kroz suradnju s tri suda (Općinskim sudom u Tuzli, Osnovnim sudom u Bijeljini i Osnovnim sudom Brčko distrikta BiH) koja već koriste nove načine komunikacije, a na osnovu čijeg rada i rezultata će trenutačne prakse mijenjati i drugi sudovi u BiH.

Kako bi se unaprijedila komunikacija sudova s medijima i javnošću, trenutačno se radi na izradi seta alata za proaktivnu komunikaciju i povećanje transparentnosti (kontrolne-liste, obrasci i kratki vodiči za pisanje saopćenja za medije, pripreme za intervju, organiziranje konferencija za štampu, kao i drugih događaja za povećanje transparentnosti rada suda, itd.).

Iako je riječ o kratkom vremenskom periodu (godina dana) za promjenu dugogodišnjih komunikacijskih praksi, već su uočeni određeni pomaci u radu sudova u ovom segmentu, koji se prvenstveno odnose na kvalitetniju pripremu saopćenja i informacija za medije, ali i

uvršavanje segmenta proaktivne komunikacije s medijima i javnošću u godišnje planove sudova.

Slika 28: Događaj "Dani otvorenih vrata za medije"

Pomaci su uočeni i u dijelu koji se odnosi na percepciju građana o radu pravosudnih institucija.

Na jačanju povjerenja javnosti u rad pravosudnih institucija radilo se kroz brojne aktivnosti i suradnju s međunarodnim partnerima. Da je u određenim segmentima došlo do blagog poboljšanja stavova građana prema pravosuđu u BiH, pokazali su rezultati Finalnog istraživanja zadovoljstva korisnika sudova, koje je VSTV BiH, u kolovozu 2021. godine, provelo u okviru projekta "Izgradnja učinkovitog pravosuđa u službi građana – IPA 2017".

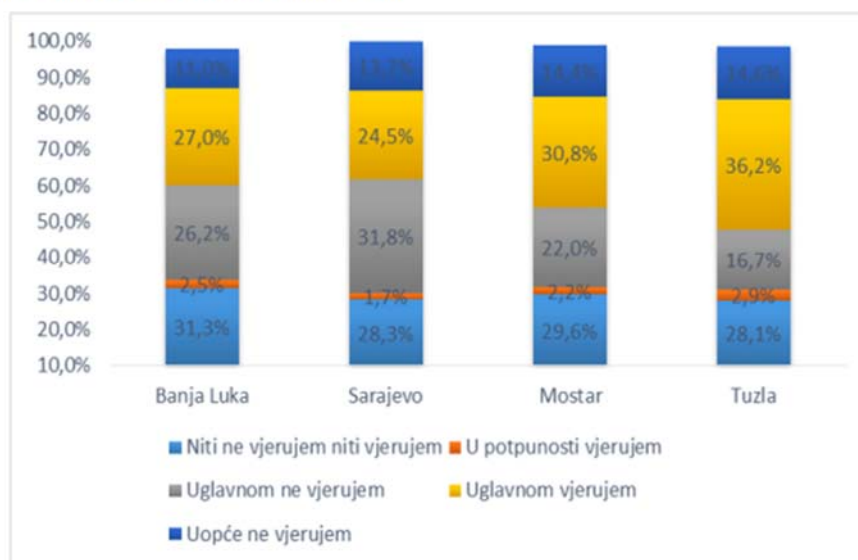
Finalnom istraživanju prethodilo je Inicijalno istraživanje koje je provedeno 2019. godine, a oba istraživanja realizirana su kako bi se stekao uvid u stupanj povjerenja javnosti te detektirale oblasti u kojim su neophodne promjene i unapređenja,

Poboljšanja se bilježe u segmentu:

- mišljenja o neovisnosti pravosuđa
- nepristranosti/objektivnosti
- različitim aspektima rada i pristupa sudaca i sudbenih činovnika.

Grafikon 9: Grafički prikaz jednog od segmenata istraživanja zadovoljstva korisnika sudova

GRAFIKON 5. OPĆI STUPANJ POVJERENJA U SUDOVE U BIH

Na osnovu rezultata istraživanja, kreiran je i dostavljen set preporuka za buduće korake koje sudovi trebaju poduzeti kako bi svoj rad učinili učinkovitijim, a koje se odnose na unapređenje

internih procesa unutar jedinica pravosudnog sustava kroz digitalizaciju pojedinih usluga, provedbu kontinuiranih i dugoročnih kampanja informiranja i svojevrsne izobrazbe građana te približavanje pravosuđa građanima.

Ispitivanje je izvršeno u Općinskim sudovima u Mostaru, Sarajevu, Tuzli i Osnovnom sudu u Banjoj Luci, a njime je obuhvaćena opća populacija, odnosno bivši, sadašnji i potencijalni korisnici navedenih sudova. Cjelokupno istraživanje dostupno je na web-stranici VSTV-a BiH.

Učinkovitost, kvaliteta i transparentnost rada tužiteljstava

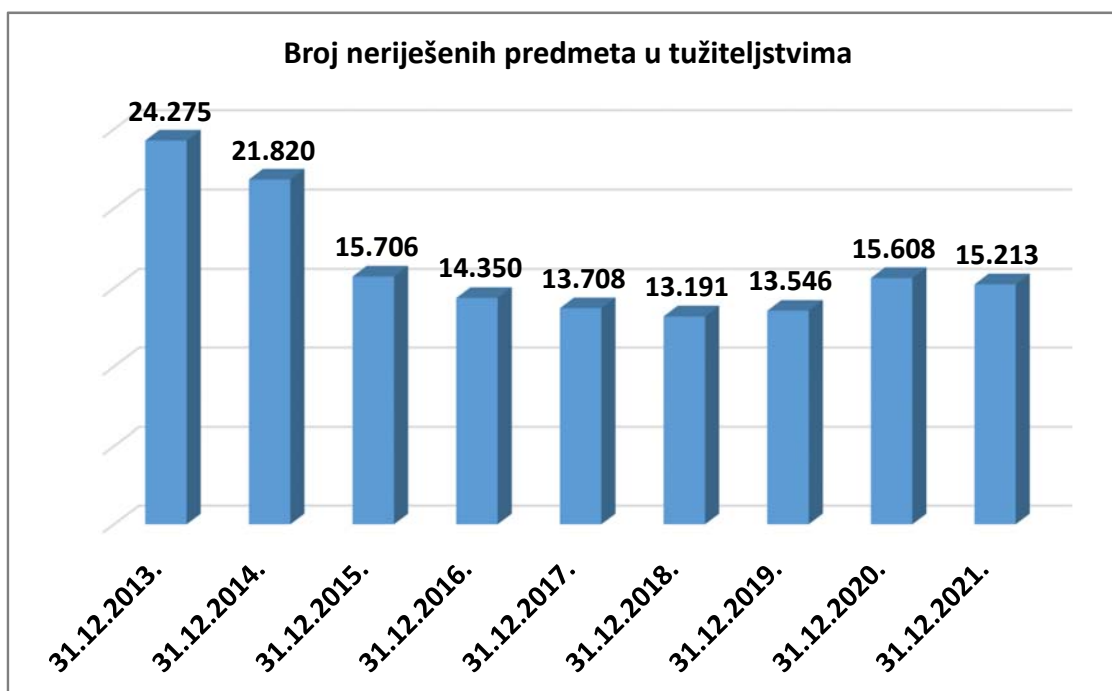
VSTV BiH u okviru svojih nadležnosti, a na osnovu statističkih pokazatelja, redovno prati stanje po pitanju učinkovitosti rada svih tužiteljstava u Bosni i Hercegovini.

S obzirom na pandemiju COVID-19 i Odluku VSTV-a BiH o radu na prioritetnim predmetima, tužiteljstva su kako zbog zatvaranja, tako i zbog bolovanja uposlenih imala manji broj radnih dana što se značajno odrazilo i na dinamiku procesuiranja svih vrsta kaznenih djela.

Prema podacima iz 2021. godine, vidljivo je da su tužiteljstva u BiH u 2021. godini zaprimala ukupno 21.683 predmeta protiv poznatih počinitelja što je 2% više zaprimljenih predmeta u odnosu na broj predmeta zaprimljenih u 2020. godini.

Broj neriješenih predmeta na dan 31.12.2021. godine bio je 15.213 predmeta što je 3% manje u odnosu na broj neriješenih predmeta na dan 31.12.2020. godine (15.608).

Grafikon 10: Broj neriješenih predmeta u tužiteljstvima u BiH po godinama

Tijekom 2021. godine tužiteljstva su podigla 11.041 optužnica, što je za 14% više u odnosu na broj podignutih optužnica u tijeku 2020. godine kada je podignuto 9.678 optužnica.

Procesuiranje kaznenih djela korupcije

Tijekom 2021. godine tužiteljstva su podigla 235 optužnica za kaznena djela korupcije, što je 87% više u odnosu na broj podignutih optužnica za kaznena djela korupcije tijekom 2020. godine kada su tužiteljstva podigla 126 optužnica.

Tijekom 2021. godine tužiteljstva su donijela 555 naredbi o neprovedbi istrage za kaznena djela korupcije, što je 11% više u odnosu na broj donesenih naredbi o neprovedbi istrage u tijeku 2020. godine kada su naredbe za neprovedbu istraga donesene u 499 predmeta.

U tijeku 2021. godine tužiteljstva su donijela 119 naredbi o obustavi istrage za kaznena djela korupcije, što je 11% više u odnosu na broj obustavljenih istraga za kaznena djela korupcije u tijeku 2020. godine kada su istrage obustavljene u 107 predmeta.

U odnosu na procesuiranje kaznenih djela korupcije visoke razine, od ukupno 328 naređenih istraga u 2021. godini u predmetima korupcije, 11 naređenih istraga ili 3% odnosilo se na istrage naređene u predmetima korupcije visoke razine.

U odnosu na ukupan broj podignutih optužnica (235) za kaznena djela korupcije, tužiteljstva su u 2021. godini podigla 6 optužnica u predmetima koji se odnose na korupciju visoke razine što predstavlja 3% od broja ukupno podignutih optužnica u predmetima korupcije tijekom 2021. godine.

Procesuiranje kaznenih djela organiziranog kriminala

Tijekom 2021. godine tužiteljstva su podigla 32 optužnice za kaznena djela organiziranog kriminala što je 23% više u odnosu na 26 podignutih optužnica tijekom 2020. godine.

Tijekom 2021. godine tužiteljstva su donijela 25 naredbi o neprovedbi istrage za kaznena djela organiziranog kriminala, što je 4% više u odnosu na broj donesenih naredbi o neprovedbi istrage tijekom 2020. godine kada su naredbe za neprovedbu istraga donesene u 24 predmeta.

U tijeku 2021. godine tužiteljstva su donijela 13 naredbi o obustavi istrage za kaznena djela organiziranog kriminala, što je 54 % manje u odnosu na broj obustavljenih istraga za kaznena djela organiziranog kriminala tijekom 2020. godine kada su istrage obustavljene u 28 predmeta.

U odnosu na procesuiranje kaznenih djela organiziranog kriminala visoke razine, od ukupno 55 naređenih istraga u 2021. godini, 2 naređene istrage ili 4% odnosilo se na istrage naređene u predmetima organiziranog kriminala visoke razine.

U odnosu na ukupan broj podignutih optužnica (32) za kaznena djela organiziranog kriminala, tužiteljstva su u 2021. godini podigla 2 optužnice u predmetima koji se odnose na organizirani kriminal visoke razine što predstavlja 6% od broja ukupno podignutih optužnica u predmetima organiziranog kriminala tijekom 2021. godine.

Potpota tužiteljstvima u radu na predmetima gospodarskog kriminala, organiziranog kriminala i korupcije

Projektom IPA 2017, koji financira EU, pružena je značajna potpora tužiteljstvima u radu na predmetima gospodarskog kriminala, organiziranog kriminala i korupcije, i to angažmanom 11 ekonomskih stručnjaka u 10 tužiteljstava u periodu od 24 mjeseca. Stručnjaci su angažirani na predmetima u najranijoj fazi kaznenog postupka, a rezultati njihovog angažmana su se ogledali u skraćenom vremenu prikupljanja dokumentacije, izbjegavanju prikupljanja nepotrebne dokumentacije, bržem svladavanju tekućeg priliva, učinkovitijom komunikacijom sa sudbenim vještacima i agencijama za provedbu zakona, pružanju pomoći u sačinjavanju naredbi za vještačenje, ispitivanju svjedoka i optuženih. Značajan doprinos se ogledao u prepoznavanju potrebe za provedbom i iniciranjem financijskih istraga, pružajući stručnu pomoć kod analize novčanih tokova i prepoznavanju nelegalno stečenih prihoda.

U njihovom dosadašnjem radu najviše je bilo kompleksnih predmeta gospodarskog i organiziranog kriminala, korupcije, utaje poreza, zlouporabe položaja, obmane pri dobivanju kredita, zaključenja štetnog ugovora, sačinjavanja lažnih bilanci, privatizacije, zlouporabe na tržištu kapitala, pranju novca, te ostalih kaznenih djela. U periodu od svibnja 2019. do siječnja 2022. godine, stručnjaci su sačinili analize za 908 predmeta, od čega se najveći broj predmeta odnosio na predmete gospodarskog kriminala (516), korupcije (140), organiziranog kriminala (24), i financijskih istraga (14), te ostale predmete (214). Od ukupnog broja predmeta na kojima su bili angažirani, dvadeset i tri (23) predmeta gospodarskog kriminala, korupcije i organiziranog kriminala imalo je sudbeni epilog koncem 2021. godine, od čega devetnaest (19) pravosnažnih presuda i četiri (4) nepravosnažne.

Analiza stanja i mjere za rješavanje starih predmeta u tužiteljstvima

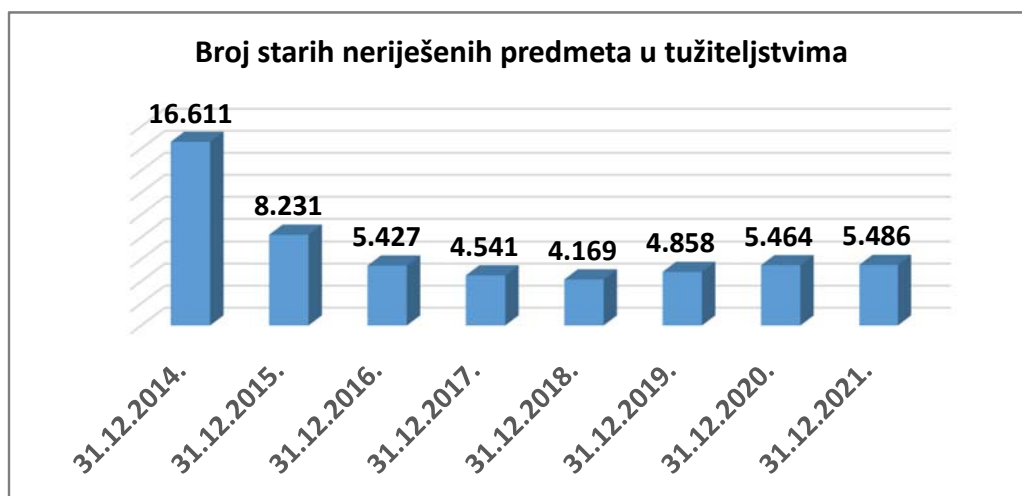
Sva tužiteljstva u BiH koja u radu imaju stare neriješene predmete su i na početku 2021. godine donijela planove za rješavanje starih predmeta (neriješeni predmeti stariji od dvije godine) kako je propisano važećim Napatkom za izradu planova za rješavanje starih predmeta u tužiteljstvima u BiH.

Ukupan stupanj realizacije Planova za rješavanje starih predmeta u svim tužiteljstvima u BiH koncem 2021. godine bio je 87%. Tijekom 2021. godine, u tužiteljstvima u BiH riješeno je 3.533 starih predmeta čije rješavanje je bilo planirano u Planovima za rješavanje starih predmeta za 2021. godinu.

Ukupan broj neriješenih starih predmeta u tužiteljstvima u BiH na dan 31.12.2021. godine (5.486) bio je za 67% manji od ukupnog broja neriješenih starih predmeta na dan 31.12.2014. godine (16.611), a približno isti kao i broj starih neriješenih predmeta na dan 31.12.2020. godine (5.464).

Imajući u vidu značajna ograničenja i poteškoće u radu usljed pandemije virusa COVID-19., Stalno povjerenstvo za učinkovitost tužiteljstava, je kao mjeru za pomoć tužiteljstvima u smanjenju broja starih predmeta, donijelo odluku o rasporedu i angažmanu dodatnog osoblja i to 20 pravnih savjetnika i 10 suradnika u 9 tužiteljstava, koji će pružati pomoć tužiteljima u radu na rješavanju starih predmeta.

Grafikon 11: Broj starih neriješenih predmeta u tužiteljstvima

Aktivnosti Stalnog povjerenstva za učinkovitost i kvalitetu tužiteljstava

Stalno povjerenstvo za učinkovitost i kvalitetu tužiteljstava je tijekom 2021. godine održalo 16 sastanaka na kojima su razmatrana aktualna pitanja od značaja za rad tužiteljstava u Bosni i Hercegovini.

Budući da je borba protiv korupcije i organiziranog kriminala jedan od prioriteta pravosuđa u BiH, Stalno povjerenstvo za učinkovitost i kvalitetu tužiteljstava je, osvrćući se na nedostatke u procesuiranju korupcije uočene od strane Misije OSCE-a istaknute u Trećem godišnjem izvješću, sačinilo akcioni plan s pregledom neophodnih mjera i aktivnosti usmjerenih na realizaciju mjera preporučenih u Izvješću. Predložene mjere i aktivnosti uključuju prioritizaciju rada na predmetima korupcije na visokoj razini, unapređenje nadzora od strane glavnog tužitelja u fazi istrage i prigodom izrade optužnica, ali i uvođenje obveze izrade planova istrage. Akcioni plan je usvojilo Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine na sjednici 24. i 25.03.2021. godine, a stupanj realizacije ovih mjera i aktivnosti redovito prati Stalno povjerenstvo na osnovu izvješća koja dostavljaju tužiteljstva. Provedbom usvojenih aktivnosti nastoji se poboljšati negativan trend uočen u procesuiranju korupcije, ali i osigurati realizaciju

onih preporuka iz prethodnih izvješća Misije OSCE-a za koje je Misija utvrdila da nije bilo napretka u realizaciji.

Imajući u vidu da je USAID-ov (United States Agency for International Development) projekat „Pravosuđe protiv korupcije u BiH“ publicirao Izvješće o primjeni Definicija za klasifikaciju predmeta visoke razine korupcije i organiziranog kriminala, u kojem su date preporuke za ujednačeno tumačenje i unapređenje Definicija, Stalno povjerenstvo zadužilo je projekat „Jačanje tužiteljskih kapaciteta u sustavu kaznenog pravosuđa“, da zajedno s predstavnicima USAID-a pripremi Nacrt prijedloga Izmjena i dopuna Definicija visoke korupcije i organiziranog kriminala, uzimajući u obzir preporuke date u predmetnom izvješću.

Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine je na sjednici održanoj 23. i 24.06.2021. godine usvojilo nove Definicije korupcije i organiziranog kriminala visoke razine. Novim Definicijama su postojeća mjerila za kategorizaciju predmeta visoke korupcije i organiziranog kriminala precizirani, te su date jasne odrednice za primjenu mjerila svojstva počinioca kaznenog djela korupcije visoke razine, mjerila cenzusa, odnos spomenutih mjerila, zatim mjerila prirode organiziranog kriminala visoke razine, mjerila međunarodnog elementa, kao i štete ili pribavljene imovinske koristi.

Uvođenje nove slovne oznake za predmete organiziranog kriminala i korupcije na visokoj razini, zahtijevalo je usvajanje Izmjena i dopuna Pravilnika o orijentacionim mjerilima za rad tužitelja u tužiteljstvima u BiH, koje je na prijedlog Stalnog povjerenstva usvojilo Vijeće. Ujedno su usvojena i Pravila procedure za označavanje predmeta kao korupcije i organiziranog kriminala visoke razine kojima se regulira i precizira postupak zavođenja predmeta kao korupcije ili organiziranog kriminala na visokoj razini, a također na prijedlog Stalnog povjerenstva.

Vijeće je usvojilo i nove Smjernice za izmjene i dopune Pravilnika o unutarnjoj organizaciji i sustavizaciji tužiteljstava ili donošenje osobitog pravilnika kojim se uređuje odnos između glavnog tužitelja, zamjenika glavnog tužitelja i tužitelja, kojim se precizira postupak za izdavanje obveznih uputstava glavnog tužitelja za postupanje tužitelja u određenim predmetima.

U 2021. godini Stalno povjerenstvo je, uz potporu projekta, započelo proces cjelovite analize utjecaja Pravilnika o orijentacionim mjerilima za rad tužitelja u tužiteljstvima u BiH na rad i rezultate rada i izradi prijedloga izmjena i dopuna.

Unapređenje suradnje tužiteljstava i agencija za provedbu zakona

Redovito se održavaju sastanci rukovoditelja tužiteljstava i policijskih tijela na strateškoj i operativnoj razini.

Učinkovita suradnja između tužiteljstava i agencija za provedbu zakona predstavlja ključni faktor za učinkovit rad tužiteljstava u BiH. Tijekom 2021. godine održana su tri sastanka, od kojih je jedan bio dvodnevni sastanak rukovoditelja tužiteljstava i policijskih tijela na strateškoj razini (u daljem tekstu: Strateški forum). Sudionici ovih sastanaka su glavni tužitelj Tužiteljstva BiH, glavni federalni tužitelj Federalnog tužiteljstva F BiH, glavni republički tužitelj Republičkog javnog tužiteljstva Republike Srpske i glavni tužitelj Tužiteljstva Brčko distrikta BiH, te ravnatelj Državne agencije za istrage i zaštitu, ravnatelj Federalne uprave policije, ravnatelj Policije Republike Srpske i šef Policije Brčko distrikta BiH.

Tijekom navedenih sastanaka Strateški forum je raspravljao o značajnim pitanjima za učinkovit rad i suradnju tužiteljstava i policije, te je tijekom 2021. godine, između ostalog, razgovarano i doneseni su konkretni zaključci vezano za kapacitete policijskih agencija za rad na predmetima organiziranog i gospodarskog kriminala i korupcije, analizu rada stalnih zajedničkih istražnih timova tužitelja i ovlaštenih službenih osoba i prijedlozi za unapređenje suradnje, kontrolnu listu za pokazatelje kvalitete poduzetih istražnih radnji i izvješća agencija za provedbu zakona, provedbu Revidirane državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina – pitanje kapaciteta, učinkovitosti i kvalitete suradnje tužiteljstava i policijskih agencija u radu na predmetima i druga pitanja od važnosti za zajednički rad.

Strateški forum je formirao Radnu skupinu za izmjene Naputka o suradnji tužitelja i ovlaštenih službenih lica u provedbi radnji dokazivanja u tijeku istrage (u daljnjem tekstu: „Naputak“) koja je funkcionalna i radi na prijedlogu Izmjena i dopuna Naputka.

Unapređenje specijalizacije tužitelja i proširene kategorije sudionika

Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine, kroz projekat „Jačanje tužiteljskih kapaciteta u sustavu kaznenog pravosuđa“ kojeg podupire vlada Švicarske, u suradnji s entitetskim centrima za izobrazbu sudaca i tužitelja, organiziralo je specijalističke izobrazbe iz oblasti korupcije, kibernetičkog (cyber) kriminala i gospodarskog i organiziranog kriminala.

Specijalističke izobrazbe trajale su tijekom 2020. i 2021. godine, a edukatori su bili eksperti specijalizirani za otkrivanje i procesuiranje predmeta korupcije, kibernetičkog (cyber) kriminala i gospodarskog i organiziranog kriminala.

Cilj programa specijalističke izobrazbe za otkrivanje i procesuiranje predmeta gospodarskog i organiziranog kriminala bio je profesionalno usavršavanje tužitelja, sudaca i policijskih činovnika radi učinkovitijeg otkrivanja i gonjenja kaznenih djela gospodarskog i organiziranog kriminala pred pravosuđem u Bosni i Hercegovini. Realiziranje dvogodišnjeg plana stručnog usavršavanja je omogućilo da danas imamo kvalitetno osposobljen i respektabilan tim, koji se na pravi način može suprotstaviti izvršiocima kaznenih djela gospodarskog i organiziranog kriminala.

Tijekom 2021. godine održane su dvije izobrazbe na temu „Kriminalističko-obavještajni rad u potpori tužiteljstvima na suzbijanju korupcije u BiH“ na kojoj su sudjelovali predstavnici tužiteljstava, Državne agencije istrage i zaštite, Federalnog ministarstva unutarnjih poslova F BiH, Ministarstva unutarnjih poslova RS, Obavještajno-sigurnosne agencija BiH, Uprave za neizravno oporezivanje BiH, Oružanih snaga BiH, MUP-a ZDK, MUP-a TK, te MUP-a KS, PBD, MUP USK. Izobrazbe su realizirane kroz dva nastavna modula i to, prvi nastavni modul je bila teorijska priprema i uvod u zajedničku vježbu koja je ujedno predstavljala drugi modul izobrazbe.

Pružanje potpore Koordinacijskom tijelu glavnih tužitelja Tužiteljstva BiH, entitetskih tužiteljstava i Tužiteljstva BD BiH

Projekat „Jačanje tužiteljskih kapaciteta u sustavu kaznenog pravosuđa“ inicirao je uspostavljanje Koordinacijskog tijela glavnih tužitelja Tužiteljstva Bosne i Hercegovine, Republičkog javnog tužiteljstva Republike Srpske, Federalnog tužiteljstva F BiH i Tužiteljstva Brčko distrikta BiH s ciljem razmatranja sukoba nadležnosti između tužiteljstava u u situacijama kada zakonom nije propisan način rješavanja sukoba nadležnosti i kada su iskorišteni svi prethodni načini rješavanja sukoba nadležnosti koji nisu doveli do rješenja. Među nadležnostima Koordinacijskog tijela je i razmjena informacija i koordinacija provedbe istraga koje su u tijeku, a koje se provode u više tužiteljstava koja su potpisnici Sporazuma o uspostavljanju Koordinacijskog tijela, s ciljem unapređenja zakonitosti i učinkovitosti rada, ali i unapređenje suradnje i rješavanje drugih pitanja koja su u nadležnosti tužiteljstava u Bosni i Hercegovini.

Koordinacijsko tijelo je tijekom godine donijelo odluku o pitanju nadležnosti u 6 predmeta i uredilo proceduru predlaganja rješavanja sukoba nadležnosti pred ovim tijelom.

Strateško planiranje u tužiteljstvima

Projekat „Jačanje tužiteljskih kapaciteta u sustavu kaznenog pravosuđa“, a u partnerstvu sa USAID projektom „Pravosuđe protiv korupcije“, je i tijekom 2021. godine nastavio pružati potporu tužiteljskom sustavu Federacije Bosne i Hercegovine, tužiteljskom sustavu Republike Srpske, Tužiteljstvu Brčko distrikta BiH, kao i Tužiteljstvu Bosne i Hercegovine u izradi trogodišnjih strateških planova za period od 2021-2023. godine, pripremi godišnjih planova za 2021. godinu i godišnjih izvješća za 2020. godinu za sva pojedinačna tužiteljstva, kao i održavanju redovitih kolegija glavnih tužitelja Federacije BiH i kolegija glavnih tužitelja Republike Srpske.

S ciljem održavanja kontinuirane prakse srednjoročnog strateškog planiranja, postizanja samostalnosti u procesu strateškog planiranja kao i procesima pripreme godišnjih planova rada i godišnjih izvješća o provedbi strateškog okvira tužiteljskog sustava i provedenih ciljanih rezultata, održavanja kolegija glavnih tužitelja te održavanja zajedničkih pravaca djelovanja unutar pravosudnog sustava, projekat „Jačanje tužiteljskih kapaciteta u sustavu kaznenog pravosuđa“ je tijekom 2021. godine nastavio s procesom podizanja kapaciteta i kompetencija uposlenika u tužiteljstvima.

Potpora tužiteljstvima u provedbi aktivnosti digitaliziranja arhive

Projekt „Jačanje tužiteljskih kapaciteta u sustavu kaznenog pravosuđa“ je u svojoj trećoj fazi nastavio pružati potporu za sređivanje i digitaliziranje arhive u tužiteljstvima u Bosni i Hercegovini kroz aktivnosti otpisa registraturne građe, popisa arhivske građe, skeniranja arhiviranih predmeta, te ostalih aktivnosti vezanih za digitaliziranje arhive.

U tijeku 2021. godine je započeto digitaliziranje arhiva u 8 okružnih javnih i kantonalnih tužiteljstava gdje je uposlono ukupno 32 ljudi.

Transparentnost, odnosi s javnošću u tužiteljstvima i suradnja sa nevladinim sektorom

Plan monitoringa i evaluacije odnosa s javnošću koji je baziran na modelu komplementarnog pristupa procesu monitoringa i evaluacije, kroz dvije grupe indikatora i to grupa kvantitativnih indikatora i grupa kvalitativnih indikatora ima za cilj kreirati model za sustavno i kontinuirano praćenje i ocjenu uspješnosti odnosa s javnošću na zajedničkim osnovama za sva tužiteljstva i provodi se od 2017. godine. U 2021. godini je urađeno mjerenje za 2020. godinu, a konačna ocjena iznosila je 19,5, što predstavlja povećanje od 4% u odnosu na 2019. godinu.

Projekat „Jačanje tužiteljskih kapaciteta u sustavu kaznenog pravosuđa“ je nastavio s kontinuiranom praksom provedbe aktivnosti s ciljem poboljšanja kvalitete i kvantiteta usluga, kao i ukupnog tretmana osoba koje stupaju u kontakt s tužiteljskim sustavom. Na kraju 2021. godine tužiteljstva u BiH implementirala su 81% Strategije za postupanje s osobama koje dolaze u kontakt s tužiteljstvima u BiH, što predstavlja povećanje od 35% u odnosu na 2018. godinu.

Budući da je jedan od dugoročnih ciljeva projekta „Jačanje tužiteljskih kapaciteta u sustavu kaznenog pravosuđa“ omogućavanje koristi za građane kroz kvalitetno obavljanje aktivnosti iz nadležnosti tužiteljstava, a sukladno Strategiji za postupanje s osobama koje dolaze u kontakt s tužiteljstvima, VSTV BiH je u suradnji s partnerskim organizacijama uspostavio suradnju s nevladinim organizacijama koje su aktivni u sektoru pravosuđa, strukovnim udrugama tužitelja u BiH, kao i Udruhom glasnogovornika tužiteljstava u BiH, uz financijsku potporu Ambasade Švicarske u BiH.

Angažman nevladinih organizacija s kojima su zaključeni ugovori o grantu usmjeren je na pružanje potpore tužiteljstvima u BiH na uspostavljanju i održavanju interakcije s društvenom zajednicom radi suzbijanja svih vrsta kriminaliteta. Angažirane nevladine organizacije su implementirale projekte usmjerene na uspostavljanje platforme za kontinuiranu suradnju između organizacija civilnog društva i pravosuđa, kao i provedbu aktivnosti za motiviranje građana da daju svoj doprinos radu tužiteljstava.

Aktivnosti koje su realizirane kroz navedeni angažman sa strukovnim udrugama tužitelja usmjerene su na jačanje kapaciteta udruga tužitelja za aktivno učešće u procesu rješavanja ključnih pitanja koja su od značaja za rad tužitelja.

Udruga glasnogovornika tužiteljstava je realizirala projekat u sklopu kojeg su definirani osnovna načela i standardi iz segmenta odnosa s javnošću i razvijen program izobrazbe javnog nastupa za glavne tužitelje i tužitelje koji će biti implementiran u svim tužiteljstvima u BiH.

Ocjenjivanje rada nositelja pravosudnih funkcija

Zakonom o VSTV-u BiH, članak 17. točka 22), propisano je da VSTV BiH „utvrđuje mjerila za ocjenjivanje rada sudaca i tužitelja“. Ocjenjivanje rada sudaca, tužitelja, predsjednika sudova i glavnih tužitelja se provodi jednom godišnje sukladno mjerilima VSTV-a BiH.

Ocjene rada za posljednje tri godine se obvezno koriste za procjenu stručnosti kandidata u postupku imenovanja sukladno Poslovniku VSTV-a BiH.

VSTV BiH je odlučio na sjednici 22. i 23.10.2020. da se za 2020. godinu neće provoditi ocjenjivanje rada nositelja pravosudnih funkcija zbog okolnosti uzrokovanih pandemijom virusa COVID-19, koje su umanjile njihove radne rezultate. Pored toga, usvojeni su nova mjerila za ocjenjivanje rada na sjednici VSTV-a BiH, održanoj 29.12.2020. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 01/21). Ocjenjivanje rada svih nositelja pravosudnih funkcija će provesti predsjednici sudova i glavni tužitelji prema novim mjerilima. VSTV BiH je tijekom 2021. godine pripremio potrebne materijale za provedbu postupka ocjenjivanja rada u sudovima i tužiteljstvima. Rok za provedbu postupka ocjenjivanja rezultata rada za 2021. godinu je 01.03.2022. godine.

Usvojena mjerila sadrže elemente koji su uglavnom kvantitativnog karaktera (orijentaciona norma, statistička kvaliteta odluka i broj riješenih predmeta iz godišnjeg plana rješavanja predmeta i ažurnost rada). Dakle, riječ je o uobičajenim pokazateljima koji su zasnovani na različitim aspektima ostvarivanja funkcije nositelja pravosudnih funkcija u tužiteljstvima i sudovima, koji se koriste već duži vremenski period za praćenje rada pravosudnih institucija i nositelja pravosudnih funkcija u Bosni i Hercegovini.

Mjerilima za ocjenjivanje rada predsjednika sudova i Mjerilima za ocjenjivanje rada glavnih tužitelja i šefova odjela/odsjeka u tužiteljstvima propisani su elementi za ocjenu njihovog individualnog rada, kao i elementi za ocjenu rada u pogledu rukovođenja radom suda, tužiteljstva i tužiteljskog odjela/odsjeka.

Predsjednik neposredno višeg suda ocjenjuje rad predsjednika nižestupanja sudova sa svog područja. Glavni entitetski tužitelj ocjenjuje rad glavnih tužitelja u okružnim javnim tužiteljstvima i kantonalnim tužiteljstvima.

Kada je u pitanju rukovođenje radom suda, rad predsjednika sudova ocjenjuje se za ostvarenje kolektivne orijentacijske norme suda i za organizaciju i rukovođenje radom suda, u okviru čega se ocjenjuje (i) da li i na koji način predsjednik suda redovno izvršava obveze predviđene Pravilnikom o unutarnjem sudskom poslovanju i (ii) postotak realizacije plana rješavanja predmeta na razini suda.

Rad glavnih tužitelja i šefova tužiteljskih odjela/odsjeka ocjenjuje se u pogledu rukovođenja za (i) ostvarenu kolektivnu orijentacijsku normu i kolektivna kvaliteta odluka tužiteljstva, odnosno tužiteljskog odjela ili odsjeka i (ii) organizaciju i rukovođenje radom tužiteljstva i tužiteljskog odjela/odsjeka, u okviru čega se ocjenjuje izvršenje godišnjeg plana rada tužiteljstva/odjela ili odsjeka, izvršenje plana rješavanja starih predmeta tužiteljstva/odjela ili odsjeka itd.

Mjerilima za ocjenjivanje rada predsjednika sudova u Bosni i Hercegovini predviđeno je da VSTV BiH ocjenjuje rad predsjednika Suda Bosne i Hercegovine, Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, Vrhovnog suda Republike Srpske i Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Također, Mjerilima za ocjenjivanje rada glavnog tužitelja Tužiteljstva Bosne i Hercegovine, Federalnog tužiteljstva Federacije Bosne i Hercegovine, Republičkog javnog tužiteljstva Republike Srpske i Tužiteljstva Brčko distrikta Bosne i Hercegovine predviđeno je da VSTV BiH ocjenjuje rad glavnih tužitelja u Tužiteljstvu Bosne i Hercegovine, Federalnom tužiteljstvu Federacije Bosne i Hercegovine, Republičkom javnom tužiteljstvu Republike Srpske i Tužiteljstvu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

VSTV BiH kroz nadzor nad provedbom postupka ocjenjivanja osigurava pravilnu primjenu Mjerila za ocjenjivanje rada nositelja pravosudnih funkcija u sudovima i tužiteljstvima. Ocjenjivani nositelj pravosudne funkcije koji nije suglasan s ocjenom rada može izjaviti prigovor VSTV-u BiH.

Izobrazba nositelja pravosudnih funkcija

U sferi unapređenja sustava izobrazbe sudaca i tužitelja, povećanja kvalitete i transparentnosti rada pravosuđa Bosne i Hercegovine, VSTV BiH je u 2021. godini provodio brojne aktivnosti i postigao značajna unapređenja.

Kao i svih prethodnih godina, VSTV BiH je u 2021. godini surađivao s Centrom za izobrazbu sudaca i javnih tužitelja u Republici Srpskoj (CEST RS), Centrom za izobrazbu sudaca i tužitelja u Federaciji Bosne i Hercegovine (CEST FBiH), te predstavnicima upravnih odbora ovih javnih ustanova i Pravosudnim povjerenstvom Brčko distrikta BiH (PPBD). Suradnja je pored bolje koordinacije na izradi programa izobrazbe za 2022. godinu, rezultirala i razmatranjem unapređenja rada edukatora. Tako su na zajedničkom sastanku Stalnog povjerenstva za izobrazbu i sudsku dokumentaciju VSTV-a BiH s navedenim institucijama nadležnim za organizaciju i provedbu izobrazbe sudaca i tužitelja, održanom 7.12.2021. godine aktualizirani zaključci VSTV-a BiH iz 2018. godine radi unapređenja mjerila za izbor najboljih edukatora, a u sklopu izmjena Pravilnika o kategorijama, izboru, pravima i obvezama edukatora.

U 2021. godini u saradnji sa centrima za izobrazbu i u uz podršku USAID-ovog projekta „Pravosuđe protiv korupcije“, započete su višegodišnje specijalističke izobrazbe posebice za suce i posebice za tužitelje iz ciljanih pravosudnih institucija na temu organiziranog kriminala i korupcije, koji se u kontinuitetu obučavaju na navedene teme. S centrima za izobrazbu i PPBD dogovoreno je izjednačavanje uvjeta za sticanje certifikata za rad sudaca i tužitelja na predmetima maloljetničkog kriminala. U suradnji s Vijećem Europe, izvršena je gradacija izobrazbe na temu ljudskih prava, te urađen višegodišnji kurikulum za izučavanje ljudskih prava prilagođen nositeljima pravosudnih funkcija u BiH⁶. Četiri modula iz ovog kurikuluma prilagođena za osnovnu razinu ušla su sastav obvezne početne izobrazbe za novoimenovane suce i tužitelje, koji će se izučavati u 2022. godini u okviru programa izobrazbe. Moduli su dijelom prilagođeni za učenje u on-line formatu i prate metodologiju HELP platforme Vijeća Europe, na koji način se podstiče korištenje online metodologije za učenje. U kombinaciji s učenjem *in vivo*, ova metodologija je dobra osnova za izbalansiran sustav izobrazbe sudaca i tužitelja u BiH.

Na sjednici održanoj u 24. i 25.3.2021. godine VSTV BiH je usvojio novi Pravilnik o postupku određivanja i načina rada konzultativnog tužitelja s novoimenovanim i drugim tužiteljima⁷, sa pratećim Smjernicama za postupanje konzultativnih tužitelja. Tijekom 2021. godine redovito je vršen nadzor nad primjenom inoviranog Pravilnika, te se može konstatirati da su u 2021. godini svi novoimenovani tužioc i radili uz pomoć konzultativnih tužitelja u prvoj godini nakon imenovanja. Unaprijeđen je i način izvješćivanja konzultativnih tužitelja, te je na osnovu prijedloga za unapređenje rada novoimenovanih tužitelja obogaćena početna izobrazba za novoimenovane tužitelje koja će se u okviru CEST-ova provoditi u 2022. godini.

Uz sudjelovanje predstavnika entitetskih centara za izobrazbu, upravnih odbora i Pravosudnog povjerenstva Brčko distrikta BiH, na sjednici održanoj 29. i 30.9.2021. godine razmatrana su i odobrena izvješća o radu entitetskih centara za izobrazbu sudaca i tužitelja za 2020. godinu, uz konkretne preporuke koje se odnose na unapređenje izobrazbi na temu etike i integriteta nositelja pravosudnih funkcija, unapređenje početne izobrazbe za novoimenovane suce i tužitelje, potrebu za organizacijom izobrazbi za pojedine kategorije pravosudnog rukovodnog kadra i drugo. Naime, VSTV BiH je u 2021. godini aktivno radio na provedbi zaključaka sjednice iz studenog 2019. godine, kada su identificirane teme od osobitog značaja za pravosuđe. Sukladno Reformskom planu VSTV-a BiH, *Peer review* preporukama iz oblasti izobrazbe, kao i GRECO preporukama, pripremljen je novi okvir, te broj i sadržaj izobrazbi na temu etike i integriteta. Pokrenut je niz aktivnosti kako bi se program izobrazbe u 2022. godini obogatio seminarima na kojima će se sucima i tužiteljima pružati izobrazba zasnovana na

⁶ Dana 9.11.2021. godine Kurikulum je predstavljen Stalnom povjerenstvu za izobrazbu i sudbenu dokumentaciju VSTV-a BiH, predstavnicima upravnih odbora entitetskih centara za izobrazbu i Pravosudnom povjerenstvu Brčko distrikta BiH

⁷ Novi Pravilnik o postupku određivanja i načinu rada konzultativnog tužitelja s novoimenovanim i drugim tužiteljima objavljen je u „Službenom glasniku BiH“, broj 30/21

njihovima stvarnim potrebama. Inoviran je način nominacije tema za izobrazbu, te je u suradnji sa sudovima najviše instance u Bosni i Hercegovini izvršena identifikacija najčešćih grešaka u radu nižestupanja sudova prema referatima (kazneni, građanski i upravni). Prikupljene informacije i prateće analize dostavljene su entitetskim centrima za izobrazbu sudaca i tužitelja i njihovim upravnim odborima, kao i Pravosudnom povjerenstvu Brčko distrikta BiH, te su teme identificirane putem ovih analiza i uvrštene u programe izobrazbe sudaca i tužitelja u 2022. godini, čime je omogućena provedba ciljane izobrazbe sudaca nižestupanja sudova.

Na sjednici VSTV-a BiH održanoj 15.16. i 17.12.2021. godine, odobreni su programi rada Upravnog odbora CEST-a FBiH i CEST-a RS za 2022. godinu, koji uključuju i zajedničke aktivnosti sa PPBD BiH. U pogledu obveznosti izobrazbe, VSTV BiH je usvojilo zaključak da se u 2022. godini nastavi primjena Odluke o minimalnom obujmu početne izobrazbe i stručnog usavršavanja sudaca i tužitelja u Bosni i Hercegovini iz 2018. godine, te da se:

- svi nositelji pravosudnih funkcija obvezuju na pohađanje izobrazbe: „Online modul o etici, integritetu i sprečavanju sukoba interesa“, koji će se priznati kao jedan dan obvezne izobrazbe;
- svi rukovoditelji pravosudnih institucija obvezuju na pohađanje izobrazbe: „Uloga predsjednika sudova i glavnih tužitelja u očuvanju integriteta pravosudnih institucija“;
- svi novi rukovoditelji pravosudnih institucija obvezuju i na pohađanje izobrazbi:
 - “Izgradnja liderskih i upravljačkih kapaciteta u pravosudnim institucijama”
 - “Proaktivna uloga predsjednika sudova”
 - “Elektronički alati za menadžere”
 - “Suvremeno komuniciranje s javnošću”
- svi novi predsjednici sudskih odjeljenja obvezuju na pohađanje izobrazbe „Proaktivna uloga šefova odjeljenja u rukovođenju odjeljenjem“.

Također, VSTV BiH je usvojilo zaključak da su za ispunjenje uvjeta za sticanje certifikata, sukladno Zakonu o zaštiti i postupanju s djecom i maloljetnicima u kaznenom postupku, nositelji pravosudnih funkcija dužni pohađati sve tematske cjeline iz Specijalističkog programa izobrazbe, te da će se sva otvorena pitanja razmatrati u okviru suradnje Stalnog povjerenstva za izobrazbu i sudbenu dokumentaciju VSTV-a BiH s Upravnim odborom Centra za izobrazbu sudaca i tužitelja u FBiH, Upravnim odborom Centra za izobrazbu sudaca i javnih tužitelja u RS i Pravosudnim povjerenstvom Brčko distrikta BiH.

Sukladno entitetskim zakonima o centrima za izobrazbu sudaca i tužitelja⁸, VSTV BiH je u periodu od srpnja do prosinca 2021. godine provodio aktivnosti konzultacija s upravnim odborima CEST-ova za izbor ravnatelja CEST-ova. Tako je na sjednici održanoj 14. i 15.7.2021. godine dao mišljenje na izbor ravnatelja Centra za izobrazbu sudaca i javnih tužitelja u Republici Srpskoj. Dodatno, na osnovu saznanja da Upravni odbor Centra za izobrazbu sudaca i tužitelja u Federaciji BiH nije izvršio imenovanje ravnatelja te javne ustanove od studenog 2020. godine, kada je VSTV BiH dalo pozitivno mišljenje za predloženog kandidata, VSTV BiH je na sjednici održanoj 22.10.2021. godine povukao svoje pozitivno mišljenje za kandidata. Na sjednici od studenog koja je održana u Banjoj Luci raspravljalo se o odgovornosti u svezi izbora, odnosno neizbora kandidata na mjesta ravnatelja ovih javnih ustanova, kao i prirodni konzultacija koje se provode u tom procesu. Navedene situacije VSTV BiH je ponovo razmatralo na prosinačkoj sjednici, te zaključilo da je postupanje upravnih odbora bez obzira na mišljenja VSTV-a BiH potrebno ponovo adresirati, po pribavljanju dodatnih informacija od upravnih odbora entitetskih centara za izobrazbu. Budući da proces konzultacija i obveznost mišljenja koje daje VSTV BiH za ove kandidate nije dovoljno preciziran zakonom niti propisan nekim drugim aktom, u narednom periodu će se sve navedeno dodatno razmotriti.

Na prosinačkoj sjednici VSTV BiH je donijelo i odluku o privremenom udaljenju suca Jozе Anđića kao člana Upravnog odbora CEST-a Federacije BiH, zbog postojanja odluke stegovnog

⁸ Zakoni o entitetskim centrima za izobrazbu u članku 8. propisuju provedbu konzultacija VSTV-a BiH i upravnih odbora radi izbora najboljeg kandidata za poziciju ravnatelja ovih javnih ustanova

povjerenstva VSTV-a BiH o privremenom udaljenju suca Anđića sa sudačke funkcije, u svezi sa kojom obnaša i funkciju člana ovog upravnog odbora.

U periodu od 13-20. rujna 2021. godine, održana je trodnevna izobrazba članova stegovnih povjerenstava na temu „Stegovni postupak i praksa“. Izobrazba je organizirana u formi prijenosa znanja i stečenih iskustava članova prvostupanjskih i drugostupanjskih stegovnih povjerenstava s većim iskustvom u radu na nove članove ovih povjerenstava. Izobrazba je ocijenjena kao vrlo korisna i dobro organizirana⁹, te je iznjedrila set praktičnih preporuka i zaključaka za poboljšanje stegovnih postupaka i rada stegovnih povjerenstava na kojima će VSTV BiH nastaviti raditi u 2022. godini.

Slika 29: Izobrazba novih članova stegovnih povjerenstava VSTV-a BiH na temu „Stegovni postupak i praksa“

Koordinacija procesa ujednačavanja sudbene prakse

U segmentu ujednačavanja sudbene prakse, VSTV BiH je kao i ranijih godina nominiralo teme za razmatranje na panelima za ujednačavanje sudbene prakse. U travnju 2021. godine je održan panel iz građanske oblasti na temu: „Prava banke da od klijenata naplaćuje troškove obrade kredita“. Do ujednačavanja pravnog shvaćanja nije došlo budući da Vrhovni sud Federacije BiH nema zauzet stav po ovom pitanju, te će se tema ponovo razmatrati kada se za to steknu uvjeti. Ostale teme koje je VSTV BiH nominiralo nisu prihvaćene od panel-sudova (dvije iz građanske i jedna iz kaznene oblasti), zbog mišljenja panel-sudova o nepostojanju jednakog pravnog okvira, odnosno nepostojanja kontrirajuće sudbene prakse u svim jurisdikcijama u Bosni i Hercegovini, kao preduvjetima za održavanje sastanaka panela.

VSTV BiH je postigao konsenzus s domaćim i međunarodnim partnerima o neophodnosti unapređenja pravnog okvira za rad panela za ujednačavanje sudbene prakse u Bosni i Hercegovini, te je u drugoj polovici 2021. godine započeo dijalog sa svim relevantnim akterima o modalitetima za postizanje ovog cilja. Dana 18. i 19. studenog 2021. godine održana je Peta godišnja konferencija najviših sudova u Bosni i Hercegovini na temu: „Harmonizacija sudbene prakse“, kada je konstatirana potreba za aktualizacijom rada panela, dok je u nastavku u

⁹ U 2022. godini VSTV BiH će organizirati naprednu izobrazbu na temu: „Stegovni postupak i praksa“

suradnji s Misijom OSCE-a i Vijećem Europe održan i okrugli stol u svezi sa identifikacijom tema za razmatranje na panelima¹⁰.

VSTV BiH je u drugoj polovici 2021. godine razmatrao prijedloge panel-sudova za vrednovanje rada sucima koji sudjeluju u panelima.¹¹ Tijekom druge polovice 2021. godine započelo je prikupljanje i pregled odgovora pravosudne zajednice u Bosni i Hercegovini na anketu o neujednačenosti sudbene prakse, koju je VSTV BiH pokrenulo u travnju 2021. godine.

U okviru provedbe projekta „Izgradnja učinkovitog pravosuđa u službi građana - IPA 2017“, VSTV BiH je osiguralo stručnu potporu sucima raspoređenim u odjeljenjima sudbene prakse/evidenciju sudbene prakse pri sudovima najviše instance u Bosni i Hercegovini. U suradnji s Delegacijom Europske Unije i AIRE Centrom Tajništvo VSTV-a BiH je osiguralo sredstva za kreiranje softvera koji će omogućiti pohranjivanje i pretragu sudbenih stajališta (E-sentenca). Putem softvera sudovi će moći evidentirati stajališta i sentence iz sudbenih odluka. Na ovaj način, stajališta i prateće odluke će biti sucima dostupne prigodom rješavanja novih slučajeva, a radi upoznavanja s prethodno zauzetim stajalištima u činjenično istim ili sličnim situacijama, što predstavlja iskorak u procesu horizontalnog usuglašavanja sudbene prakse.¹²

Tijekom 2021. godine VSTV BiH je uspostavilo suradnju s Pravnim fakultetom u Vitezu na izradi specijalizirane Baze ratnih zločina. Ova suradnja rezultirala je potpisivanjem Sporazuma o međusobnoj suradnji u studenom 2021. godine. Suradnja se odnosi na razmjenu informacija o pravosnažno okončanim predmetima ratnog zločina na razini bh. pravosuđa, te dostavu anonimiziranih sudbenih odluka od strane VSTV-a BiH za ažuriranje podataka u navedenoj bazi.¹³

Tijekom 2021. godine, u sklopu provedbe Sporazuma VSTV-a BiH o suradnji sa sudovima najviše instance vođen je dijalog o identifikaciji tema za pripremu i izradu publikacija sa sudbenom praksom od značaja za rad pravosuđa. Kao rezultat ovog dijaloga, identificirano je pet tema, te su određeni suci najviših sudskih instanci kao autori za izradu navedenih publikacija. Rad na publikacijama je okončan u prosincu 2021. godine. Publikacijama se ukazuje na probleme s kojima se suočava pravosuđe BiH, te se očekuje da će dalji rad na promidžbi publikacija pomoći da se unaprijedi izobrazba nositelja pravosudnih funkcija, odnosno da se o određenim pitanjima pokrene i rad panela za ujednačavanje sudbene prakse. S izradom publikacija na aktualne teme bosanskohercegovačkog pravosuđa će se nastaviti i kroz IPA 2019.

VSTV BiH je vršilo koordinaciju donatorske pomoći, te aktivno surađivalo s međunarodnim partnerima. Aktivnosti u segmentu ujednačavanja sudbene prakse u velikoj mjeri su provođene uz korištenje sredstava pretpristupnih fondova EU (IPA 2017). U neke od ovih aktivnosti su bili uključeni i drugi partneri VSTV-a BiH, prije svega Vijeće Europe, Misija OSCE-a u BiH, te AIRE Centar iz Londona, dok je USAID-ov projekt „Pravosuđe protiv korupcije“, između ostalog podržao VSTV BiH u organizaciji početne izobrazbe za nove članove stegovnih povjerenstava VSTV-a BiH, kao i osoba s rezervnih listi. Više o tome se nalazi u prethodnom poglavlju „Izobrazba nositelja pravosudnih funkcija“.

Povećana transparentnost pravosudnog sustava

U ovom domenu osobito je značajno opredjeljenje VSTV-a BiH da u 2021. godini podigne transparentnost rada pravosuđa na višu razinu. S tim u vezi, Baza sudbenih odluka VSTV-a BiH je od 5. veljače 2021. godine otvorena za javnost bez ikakvih ograničenja, što predstavlja iskorak u odnosu na raniju praksu, kada je važilo plaćanje godišnje naknade radi pristupa ovoj

¹⁰ U okviru IPA 2019 će se pod pokroviteljstvom EU održati sastanci predstavnika sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini s VSTV-om BiH radi iznalaženja najboljih rješenja za formalizaciju i unapređenje rada Panela, kao i sami sastanci panela na identificirane teme.

¹¹ Inicijativa za normiranje će biti predmet daljeg razmatranja početkom 2022. godine, kada se očekuje donošenje adekvatnih odluka VSTV-a BiH.

¹² Baza sudbenih stajališta je zvanično predstavljena u studenom 2021. godine na Petoj godišnjoj konferenciji najviših sudova u BiH u Mostaru, kada je najavljeno njeno otvaranje prema javnosti 1.2.2022. godine.

¹³ Predstavnici VSTV-a BiH su uz prigodno obraćanje sudjelovali na zvaničnoj promidžbi ove Baze, koja je uz učešće Ambasadora Japana u Bosni i Hercegovini, predsjednika rezidualnog mehanizma za međunarodne kaznene sudove i drugih partnera na projektu, održana u Domu kulture u Travniku.

bazi u visini od 100 KM od strane zainteresiranih osoba izvan pravosuđa, uz prethodnu registraciju¹⁴. Dodatno, presude se u bazu unose s više podataka prema novom Naputku za anonimizaciju sudbenih odluka, usvojenim na sjednici VSTV-a održanoj 14.4.2021. godine¹⁵. Na ovaj način, VSTV BiH je nastojalo uspostaviti balans između privatnog i javnog interesa, jer su presude objavljene u bazi sudskih odluka prilagođene za čitanje i proučavanje ne samo pravosudnoj zajednici, nego i građanima Bosne i Hercegovine.

U okviru komponente 1.3.1. „Jačanje odjeljenja za sudbenu praksu/evidenciju sudbene prakse u sudovima najviše instance u Bosni i Hercegovini“ projekta pod nazivom „Izgradnja učinkovitog pravosuđa u službi građana“, financiranog sredstvima Europske unije (IPA 2017), Baza je obogaćena sa 2913 sudbenih odluka, tako da je zaključno sa 31.12.2021. godine javno dostupno 14972 pretražive odluke¹⁶. Prema novom Naputku, baza se ažurira sa svim pravosnažnim odlukama u predmetima od osobitog javnog interesa. Tako je Baza ažurna odlukama iz pravosnažnih predmeta ratnih zločina, diskriminacije, trgovine ljudima, dok se trenutno puni odlukama iz oblasti organiziranog kriminala i korupcije¹⁷.

Paralelno, Mapa ratnih zločina¹⁸ je u 2021. godini ažurirana s 13 sažetaka pravosnažno okončanih predmeta ratnog zločina. Sažeci su pripremljeni na jezicima naroda u Bosni i Hercegovini i na engleskom jeziku. Ova interaktivna Mapa je dostupna putem web-stranice VSTV-a BiH.

Pored toga, dana 23.11.2021. godine potpisan je Sporazum o suradnji između Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine i Pravnog fakulteta Sveučilišta/Univerziteta „Vitez“ na Projektu izrade baze pravosnažnih predmeta ratnih zločina „The War Crimes Trials Database - WCTD“, financiranog od strane Vlade Japana. Sporazum se odnosi na razmjenu informacija i presuda iz svih pravosnažnih presuda u predmetima ratnih zločina počinjenih na teritoriji Bosne i Hercegovine s kojima raspolažu potpisnici Sporazuma. Ova baza je dostupna putem linka: <https://warcrimesdatabase.net/public/>.

VSTV BiH je sredinom 2021. godine anketiralo pravosudnu zajednicu o načinu primjene Smjernica za objavljivanje sudbenih i tužiteljskih odluka na zvaničnim web-stranicama pravosudnih institucija, usvojene u rujnu 2014. godine. VSTV BiH je od pravosudnih institucija zatražilo da u sklopu godišnjih izvješća o radu za 2021. godinu dostave podatke o broju, načinu objave odluka, kao i prijedloge za poboljšanje. Ovim putem nastoji se animirati pravosudna zajednica da poveća transparentnost svoga rada, što će u konačnici biti i tema za stručno tijelo koje će imati zadatak da izvrši procjenu i reviziju Smjernica iz 2014. godine, s obzirom na razvoj društvene zajednice, novih tehnologija, inoviranih web-stranica i potreba javnosti.

I u 2021. godini praćen je rad Europskog suda za ljudska prava (ESLJP). Prevođeni su sažeci najnovijih predmeta tog suda, a u 2021. godini objavljeno je 49 sažetaka koji su redovito dostavljani odjeljenjima sudbene prakse radi bržeg i učinkovitijeg upoznavanja sa stajalištima i standardima zauzetim u tim predmetima. Prevođeni su i sedmični pregledi prakse ESLJP, koji su dodatno adaptirani informacijama koje su u fokusu bh. pravosuđa radi proučavanja prakse tog suda. U 2021. godini je objavljeno preko 50 ovih vijesti za bh. pravosuđe i javnost. Objave sadrže mnoštvo korisnih informacija¹⁹, te linkove na bazu sudbenih odluka Europskog suda za ljudska prava u integralnom tekstu (HUDOC). U okviru navedenog projekta, izvršen je i prijevod 42 odabrane odluke Europskog suda za ljudska prava s francuskog jezika na jezike naroda u Bosni i Hercegovini.²⁰

¹⁴ Odlukom Vijeća ministara Bosne i Hercegovine od 29.1.2021. godine ukinuta je godišnja naknada za pristup.

¹⁵ Naputak za anonimizaciju sudbenih odluka VSTV-a BiH objavljen je u "Službenom glasniku BiH", broj 30/21 od 21. 5. 2021. godine.

¹⁶ Odluke u bazi su pretražive prema nazivu suda, broju i nadnevku odluke, primijenjenom pravnom propisu i institutu, te prema slobodnoj pretrazi teksta odluke

¹⁷ Pravosnažne odluke u predmetima ratnog zločina, organiziranog kriminala i korupcije, trgovine ljudima, diskriminacije, zločina iz mržnje, terorizma i slično

¹⁸ Mapu ratnih zločina je VSTV BiH preuzelo od Misije OSCE-a u Bosni i Hercegovini u prosincu 2019. godine

¹⁹ Informacije o relevantnom članku Konvencije, nadnevku i broju predmeta pred ESLJP, sastavu vijeća, razvoju sudbene prakse, utvrđenoj povredi i slično

²⁰ Prijevodi će se u narednom periodu objaviti na web-stranici www.pravosudje.ba/csd, te će se dostaviti i Europskom sudu za ljudska prava radi dopunjavanja baze službenih prijevoda odluka tog suda

Tijekom 2021. godine, pod kategorijom „Zakoni“ objavljene su 134 informacije o novousvojenim zakonima na razini Brčko distrikta BiH, entiteta i Bosne i Hercegovine s pratećim zakonskim tekstovima. U sekciji „Stručne publikacije“ objavljene su kompilacije mišljenja konzultativnih vijeća europskih sudaca i tužitelja, te brojevi 13. i 14. časopisa Pravna kronika, u čijoj izradi i izdavaštvu VSTV BiH sudjeluje u suradnji s AIRE Centrom iz Londona.

Redovito je vršena promidžba aktivnosti koje VSTV BiH provodi na unapređenju kvalitete pravosuđa. O načinu korištenja Baze sudbenih odluka VSTV-a BiH, te drugim objavljenim sadržajima redovito su provođene izobrazbe za novoimenovane nositelje pravosudnih funkcija u okviru entitetskih centara za izobrazbu sudaca i tužitelja.

U 2021. godini provedene su i tri izobrazbe za studente pravnih fakulteta u sklopu projekta „Izgradnja učinkovitog pravosuđa u službi građana“ (IPA 2017). Izobrazbe su obuhvaćale, između ostalog, prezentaciju Informacionog sustava Odjela za sudbenu dokumentaciju i izobrazbu Tajništva VSTV-a BiH, prije svega Baze sudbenih odluka, ali i ostalih sadržaja objavljenih putem ovog Informacionog sustava. Izobrazbe su se ispostavile vrlo korisnim, jer Baza sudbenih odluka predstavlja značajno sredstvo za pomoć studentima pri izradi seminarskih radova, a web-stranica www.pravosudje.ba/csd značajan izvor informacija o novousvojenim zakonima, te stručnim publikacijama i drugim materijalima. Ova web-stranica je redovito ažurirana i drugim korisnim sadržajima, uz napomenu da su sve informacije oficijelne i pouzdane, te da se redovito dostavljaju svim korisnicima u pravosuđu putem elektroničkog letka „Sudbena praksa i novousvojeni zakoni“. U 2021. godini zabilježeno je 150843 posjetitelja koji su 214661 put pregledali bazu sudbenih odluka i ostale objavljene sadržaje.

Provedba Revidirane državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina i praćenje rada sudova i tužiteljstava na predmetima ratnih zločina

Utvrđujući set strateških ciljeva strukturiranih u pojedinačne mjere, Vijeće ministara BiH je 24. rujna 2020. godine donijelo Revidiranu državnu strategiju za rad na predmetima ratnih zločina (Revidirana državna strategija). U odsustvu Nadzornog tijela, VSTV BiH, odnosno Stalno povjerenstvo za učinkovitost i kvalitetu tužiteljstava i sudova, poduzelo je aktivnosti, mjere i radnje na poboljšanju rada i učinkovitosti procesuiranja predmeta ratnih zločina pred sudovima i tužiteljstvima u BiH kroz prizmu pravodobne provedbe ciljeva i mjera Revidirane državne strategije. Naime, slijedeći metodologiju strateških ciljeva i pojedinačnih mjera Revidirane državne strategije, VSTV BiH je utvrdilo mjere za unapređenje ljudskih i materijalnih resursa u sudovima i tužiteljstvima, kao i za poboljšanje proračunskih kapaciteta. Nadalje, obrađena su područja unapređenja organizacije, učinkovitosti i kvalitete rada tužiteljstava, kao i učinkovitosti sudačkih postupaka. Paralelno, koordinirana je disperzija predmeta ratnih zločina po razinama pravosuđa sukladno njihovoj složenosti, te je donesen pravni okvir za prioritizaciju rada na složenim predmetima u Tužiteljstvu BiH. Nadalje, VSTV BiH je izdalo naputke u smjeru rješavanja regionalnih predmeta s nepristupačnim osobama, te organizirao redovitu izobrazbu i specijalističku izobrazbu sudaca i tužitelja, kao i odvjetnika zastupnika u predmetima ratnih zločina. Osim navedenog, uspostavljen je mehanizam za redovitu komunikaciju svih odjela za potporu svjedocima, kao i sagledavanje konkretnih problema u radu. U konačnici, VSTV BiH se fokusirao na pitanje učinkovitosti suradnje između tužiteljstava i policijskih agencija u predmetima ratnih zločina. Sve mjere koje je VSTV BiH poduzelo su, sukladno opsegu nadležnosti VSTV BiH, organizacijsko-strateškog karaktera. S tim u vezi, potpuna i pravovremena provedba Revidirane državne strategije ovisi o učinkovitosti tužiteljstava i sudova.

Pravovremene aktivnosti VSTV-a BiH na kronološkoj realizaciji ciljeva i mjera Revidirane državne strategije rezultirale su sljedećim:

- a) VSTV BiH i Stalno povjerenstvo za učinkovitost i kvalitetu sudova i tužiteljstava programirali su, koordinirali i odobrili provedbu projekta „Unapređenje procesuiranja predmeta ratnih zločina u BiH“ – IPA 2019, kojim se redovito prati učinkovitost procesuiranja predmeta ratnih zločina. Osim toga, projekt je podržao 27 sudova i tužiteljstava u pravosuđu BiH

izdvajanjem značajnih materijalnih kapaciteta te ga je ojačao s dodatnih 106 radnih mjesta stručnog i administrativnog osoblja za rad na ovoj vrsti predmeta. Paralelno s tim, izvršena je cjelovita procjena potreba sudova i tužiteljstava za redovitim institucionalnim kapacitetima potrebnim za pravodobno dovršenje Revidirane državne strategije. Analizirajući prijedloge proračuna, VSTV BiH pozvalo je čelnike sudova i tužiteljstava na proaktivnost i utvrdilo preporuke za uključivanje iskazanih potreba u prijedloge proračuna sudova i tužiteljstava za 2022. i 2023. godinu.

- b) VSTV BiH, odnosno Stalno povjerenstvo za učinkovitost i kvalitetu tužiteljstava VSTV-a BiH, žurno je donijela obvezni nalog Tužiteljstvu BiH za ažuriranje i objedinjavanje podataka o osobama haške kategorije "A". Također, Tužiteljstvu BiH je upućen nalog za ažuriranje Centralizirane baze podataka. VSTV BiH redovito obavještava javnost o radu sudova i tužiteljstava na predmetima ratnih zločina, te obavještava zainteresirane strane.
- c) VSTV BiH je usvojilo Smjernice za glavne tužitelje Tužiteljstva BiH, Tužiteljstva FBiH, Tužiteljstva RS-a i Tužiteljstva BD BiH radi donošenja Općih obvezujućih smjernica o obvezatnom poštivanju Revidirane državne strategije i odluke, zaključci i preporuke. Smjernice VSTV-a BiH proglašavaju obvezujuću prirodu Revidirane državne strategije, uspostavljaju cjelovit pravni okvir za učinkovit i kvalitetan rad tužiteljstava s prioritetom procesuiranja složenih predmeta ratnih zločina s evidentiranim osobama haške kategorije "A", te dalje preciziraju stegovnu odgovornost tužitelja.
- d) Novim nalogom o izradi planova za rješavanje predmeta ratnih zločina u tužiteljstvima VSTV-a BiH uspostavljen je obvezatan okvir za učinkovito planiranje i organizaciju rada tužiteljstava, ujednačenu raspodjelu radnih zadataka s isključivim radom na predmetima ratnih zločina. Dodatno, iste smjernice usvojene su i za sudove.
- e) Koordinacija aktivnosti i praćenje provedbe plana Suda i Tužiteljstva BiH od strane VSTV-a BiH doprinijelo je okončanju intenziviranog procesa ustupanja postupaka u svim manje složenim predmetima KTRZ-a za ratne zločine na entitet, odnosno BD BiH pravosuđe. Raspodjelom predmeta stvoreni su preduvjeti za ukupnu učinkovitost, a kapaciteti Suda BiH i Tužiteljstva BiH su oslobođeni za rad na najsloženijim predmetima ratnih zločina.
- f) VSTV BiH je uspostavilo cjelovit mehanizam izvješćivanja o svakodnevnom radu, ljudskim i materijalnim kapacitetima, identificiranim problemima i cjelokupnom funkcioniranju odjela za potporu svjedocima u sudovima i tužiteljstvima. Sudovi i tužiteljstva entiteta/BD BiH redovito dostavljaju relevantne informacije Sudu BiH i Tužiteljstvu BiH, koje VSTV BiH razmatra i donosi relevantne odluke s ciljem poboljšanja procesnog i materijalnog položaja svjedoka.
- g) VSTV BiH je donijelo Smjernice za glavne tužitelje Tužiteljstva BiH, Republičkog javnog tužiteljstva RS, Federalnog tužiteljstva FBiH i Tužiteljstva Brčko Distrikta BiH za donošenje opće obvezujućeg naputka o obvezatnom okviru i pravnih i etičkih standarda. Uz konkretizaciju stegovne odgovornosti, smjernice omogućuju glavnim tužiteljima učinkovitiji nadzor nad zakonitošću svog rada, te uspostavljaju obvezatni okvir za odgovorno procesuiranje cjelokupnog kaznenog događaja.
- h) VSTV BiH je u suradnji s Centrima za izobrazbu sudaca i tužitelja FBiH/RS nastavilo s održavanjem redovitih višednevnih općih i specijalističkih izobrazbi za suce, tužitelje i odvjetnike koji rade na predmetima ratnih zločina. Tijekom 2021. godine održane su dvije takve izobrazbe na kojima je sudjelovalo preko 50 nositelja pravosudnih funkcija.
- i) U sklopu redovitog praćenja, VSTV BiH i Stalno povjerenstvo za učinkovitost i kvalitetu sudova i tužiteljstava VSTV-a BiH razmatrali su godišnja i polugodišnja izvješća o radu pravosuđa u BiH na predmetima ratnih zločina. Također, Stalno povjerenstvo za učinkovitost i kvalitetu tužiteljstava VSTV-a BiH redovito je vršilo nadzor nad provedbom Naputka za izradu planova za rješavanje predmeta ratnih zločina u tužiteljstvima i stupnjem realizacije planova procesuiranja ove vrste predmeta. S tim u vezi donesen je niz obvezujućih odluka koji su upućeni sudovima i tužiteljstvima na obvezno postupanje s ciljem poboljšanja dinamike učinkovitosti i kvalitete procesuiranja predmeta ratnih zločina.
- j) U okviru Strateškog foruma glavnih tužitelja i šefova policijskih agencija BiH, RS, FBiH i BD BiH, uz potporu VSTV-a BiH, razmotrena su pitanja suradnje između tužiteljstava i

policijskih agencija i donesen niz zaključaka i preporuka koje se odnose na ključne aspekte ove suradnje.

Integritet

U svrhu jačanja integriteta i odgovornosti u pravosuđu, imajući u vidu preuzete obveze i utvrđene ciljeve od važnosti za daljnji proces integracije BiH u EU istaknute u preporukama Stručne analize ekspertne misije Evropskog povjerenstva (EK) - *Peer review* (PR) i preporukama GRECO-a, VSTV BiH je tijekom 2021. godine nastavilo s realizacijom planiranih prioritarnih aktivnosti usmjerenih ka izgradnji kapaciteta za prevenciju i otkrivanje postojanja sukoba interesa i koruptivnog ponašanja nositelja pravosudne funkcije u BiH. Provedba aktivnosti na pitanjima integriteta i odgovornosti nositelja pravosudne funkcije je jedan od strateških ciljeva u okviru reformi pravosuđa u cjelini, a realizira se u okviru radnih tijela VSTV-a BiH, uz tehničku i stručnu potporu USAID-ovog projekta "Pravosuđe protiv korupcije", čije aktivnosti su usmjerene na jačanje etike i integriteta u pravosuđu.

Odjel za integritet nositelja pravosudne funkcije, kao zasebna organizaciona jedinica nadležna za primjenu i poštivanje propisa o osobnim finansijskim izvješćima sudaca i tužitelja, kodeksa sudačke i tužiteljske etike i propisa o sprečavanju sukoba interesa, provedbi planova integriteta u pravosudnim institucijama i VSTV-u BiH, te pružanju potpore stegovnim povjerenstvima VSTV-a. U svrhu rada na definiranju i realiziranju ovih aktivnosti, VSTV BiH je formirao i Stalno povjerenstvo za etiku, integritet i odgovornost sudaca i tužitelja, kao stručno tijelo VSTV-a BiH nadležno za razmatranje svih pitanja u ovoj oblasti, a tijekom 2021. godine se provodio postupak popunjavanja sustaviziranih radnih mjesta u Odjelu za integritet nositelja pravosudnih funkcija.

Financijska izvješća sudaca i tužitelja

Nakon što je VSTV BiH u rujnu 2018. godine usvojilo Pravilnik o podnošenju, provjeri i obradi finansijskih izvješća sudaca i tužitelja (u daljem tekstu: Pravilnik), s Obrascem za dostavljanje finansijskog izvješća sudaca i tužitelja VSTV-u BiH, kojim je reguliran postupak podnošenja, provjere, čuvanja, obrade i pristup finansijskim izvješćima kojima su obuhvaćeni podaci koji se odnose na imovinu sudaca, odnosno tužitelja, njegovog bračnog druga i djece s kojom živi u istom domaćinstvu, Agencija za zaštitu osobnih podataka u BiH (u daljem tekstu: Agencija) je u veljači 2019. godine, po zahtjevu podnesenom od strane udruženja sudaca u BiH, donijela rješenje kojim je ocijenila da je VSTV BiH Pravilnikom prekoračio ovlaštenje koje ima po članu 86. Zakona o VSTV-u BiH, te zabranila njegovu primjenu. Postupajući po presudi Suda BiH donesenoj u siječnju 2020. godine, kojom je tužba VSTV-a BiH protiv rješenja Agencije odbijena kao neosnovana i rješenje Agencije u cijelosti potvrđeno, VSTV BiH je u veljači 2020. godine Pravilnik stavilo van snage, te donio odluku da se finansijska izvješća sudaca i tužitelja za prethodnu godinu dostave VSTV-u BiH na ranije korištenom obrascu.

Prema evidenciji, od 1.431 nositelja pravosudne funkcije u BiH, finansijska izvješća za 2020. godinu nije dostavilo sedam nositelja pravosudne funkcije, od kojih je dvoje na dugotrajnom bolovanju, a pet je pod suspenzijom. U pogledu dobrovoljnog objavljivanja finansijskih izvješća, 191 nositelj pravosudne funkcije je dao suglasnost za objavljivanje izvješća dostavljenih za 2020. godinu i isti su objavljeni na internet-stranici VSTV-a BiH.

U okviru ukupnog broja dostavljenih osobnih finansijskih izvješća sudaca i tužitelja u izvjestilačkom periodu, evidentirano je ukupno 276 dodatnih aktivnosti koje je prijavilo 177 sudaca i tužitelja. U odnosu na dozvoljene aktivnosti uz naplatu u iznosu do 40% godišnjeg prihoda suca ili tužitelja, jedan nositelj pravosudne funkcije je naplatio veći iznos od predviđenog, o čemu je izvješćen Ured stegovnog tužitelja (UST). Najveći broj dodatnih aktivnosti uz naplatu odnosi se na pružanje usluga izobrazbe, autorske honorare, članstvo u povjerenstvima za polaganje pravosudnog ispita i sl. Tijekom 2021. godine VSTV BiH je dalo 53 mišljenja, od kojih 44 o spojivosti funkcije, sedam o nespojivosti funkcije, jedno mišljenje da Vijeće nije nadležno za rješavanje pitanja po zahtjevu a jedan je zahtjev prosljeđen UST-u.

Etika, integritet i sukob interesa

S ciljem daljeg jačanja profesionalnog ponašanja i integriteta sudaca i tužitelja, VSTV BiH je poduzelo dodatne korake ka unapređenju prevencije, nadzora i politike sankcioniranja, usmjerene na provedbu akata koje je VSTV BiH usvojilo u ovoj oblasti.

Također, nastavljene su aktivnosti na provedbi praćenja primjene kodeksa sudačke i tužiteljske etike, propisa o sprečavanju sukoba interesa u pravosuđu, te planova integriteta u sudovima i tužiteljstvima s aspekta etičkog ponašanja sudaca i tužitelja i poštivanja njihovog integriteta. Aktivnosti se odnose na kontinuirano prikupljanje i analizu podataka koji se dostavljaju VSTV-u BiH primjenom „Institucionalnih mehanizama i evidencija za provedbu Instrumenta za praćenje primjene Smjernica za sprečavanje sukoba interesa u pravosuđu”, koje je VSTV BiH usvojilo u rujnu 2019. godine.

U pogledu provedbe planova integriteta u pravosudnim institucijama, koji predstavljaju preventivne interne antikorupcijske dokumente u kojima je sadržan pregled identificiranih i analiziranih rizika za narušavanje integriteta u pravosuđu, tijekom 2021. godine pristupilo se ciklusu prikupljanja izvješća pravosudnih institucija o provedbi planova integriteta u 2020. godini, na osnovu kojih je sačinjeno Godišnje izvješće za 2020. godinu. U okviru Izvješća, usvojene su i Preporuke pravosudnim institucijama za primjenu u daljem procesu provedbe planova integriteta, te je upućen poziv tijelima izvršne i zakonodavne vlasti na svim razinama u BiH da iskažu razumijevanje i spremnost na suradnju s pravosudnim institucijama u svrhu realizacije mjera iz planova integriteta čija provedba zavisi od suradnje s tim tijelima.

PRILOG 1: PREPORUKE

Učinkovitost pravosuđa

Preporuke u odnosu na učinkovitost rada sudova

- Nužno je u punom kapacitetu provoditi regulatornu ulogu VSTV-a BiH u pogledu kreiranja politika, sinkroniziranja rada pravosudnih institucija i monitoringa njihovog rada, kako bi se postigla veća učinkovitost sudova i tužiteljstava, naročito u pogledu procesuiranja kaznenih djela organiziranog kriminala i korupcije, kao jednog od strateških ciljeva pravosuđa;
- Preporučuje se izvršnoj i zakonodavnoj vlasti u BiH da, u okviru svoje nadležnosti i sukladno preporukama sadržanim u strateškim dokumentima EU, poduzmu odgovarajuće korake ka izmještanju faze izvršenja iz sudova i prijenos ove faze izvršnog postupka sa sudbenih na profesionalne izvršitelje;
- Preporučuje se izvršnoj vlasti da poduzme sve neophodne mjere za unapređenje stanja na izvršnim odjeljenjima u sudovima, s posebnim fokusom na adekvatno financiranje;
- Preporučuje se zakonodavnoj vlasti u FBiH da što prije usvoji predložene izmjene i dopune Zakona o izvršnom postupku što će doprinijeti ubrzanju rješavanja izvršnih predmeta koji čine najveći procenat svih predmeta u pravosuđu BiH;
- Sudovi trebaju intenzivirati primjenu dobrih praksi međusobne suradnje, kojima se ostvaruje profesionalni dijalog, ujednačava sudbena praksa i rješavaju tekuća pitanja koja se javljaju radu sudova;
- Preporučuje se kreatorima politika da pruže potporu VSTV-u BiH u provedbi aktivnosti usmjerenih na unapređenje učinkovitosti i kvalitete rada pravosuđa koji će u konačnici spriječiti kršenje prava stranaka na suđenje u razumnom roku, vratiti povjerenje građana u bh. pravosuđe i ojačati vladavinu prava;
- Neophodno je, u koordinaciji s nadležnim ministarstvima u BiH, nastaviti rad na usuglašavanju strateškog okvira za razvoj alternativnih načina rješavanja sporova u BiH, kako bi se iskoristili svi njihovi potencijali, a građanima i gospodarskim subjektima u BiH pružio učinkovit alternativni sustav pristupa pravdi;
- Preporučuje se kontinuirana primjena principa i standarda ENCJ s fokusom na jačanje regulatorne uloge VSTV BiH i stvaranja strateške politike djelovanja Vijeća, s krajnjim ciljem jačanja neovisnosti i odgovornosti pravosuđa BiH;
- Neophodno je nastaviti s provedbom usvojene Strategije za unapređenje rodne ravnopravnosti u pravosuđu BiH, kao i poduzimati aktivnosti na podizanju svijesti nositelja pravosudnih funkcija o rodnim pitanjima, te specifičnim potrebama ranjivih grupa u kontaktu s pravosuđem, kako bi se osigurao jednak pristup pravdi za sve osobe bez diskriminacije, odnosno kako bi se pružila potrebna potpora ranjivim grupama u ostvarivanju njihovih prava;
- Potrebno je da sudovi unaprijede kvalitetu usluga koje pružaju građanima, a koje se prioritetno ogledaju u učinkovitim sudbenim postupcima i s dobro obrazloženim konciznim i za građane razumljivim odlukama;
- Potrebno je unaprijediti kvalitetu početne izobrazbe za novoimenovane nositelje pravosudne funkcije, s naglaskom na provedbu funkcionalnog sustava mentorstva, kao vida izobrazbe na radnom mjestu;
- Preporučuje se nadležnim tijelima izvršne i zakonodavne vlasti da omoguće dostupnost optimalnih proračunskih sredstava za neometano funkcioniranje pravosuđa prema preporukama VSTV-a BiH, s ciljem ostvarenja načela ekonomičnosti i učinkovitosti sudskih postupaka;
- Pravosudnim institucijama preporučuje se pravovremeno planiranje proračunskih sredstava za kapitalna ulaganja;

- Preporučuje se zakonodavnoj vlasti da, uz potporu VSTV-a BiH i predstavnika pravosudne zajednice, analiziraju i razmotre mogućnost reforme parničnog postupka, s fokusom na žalbeni postupak, kao i uvođenje organizacionih i drugih mjera koji mogu doprinijeti učinkovitijim parničnim postupcima;
- Preporučuje se sudovima da poduzmu sve aktivnosti koje su neophodne za učinkovitije rješavanje predmeta.

Preporuke u odnosu na učinkovitost rada tužiteljstava

- Potrebno je da tužiteljstva u suradnji s policijskim agencijama identificiraju područja prioritetne borbe protiv korupcije i organiziranog kriminala, i izrade akcijske planove tužiteljstava za djelovanje u suradnji s policijskim agencijama i osiguraju nadzor nad njihovom provedbom.
- Potrebno je da sve nadležne institucije koordinirano nastave provedbu preporuka iz *Peer review* izvješća, Izvješća o pitanjima vladavine prava u BiH, Trećeg godišnjeg izvješća Misije OSCE-a o odgovoru pravosuđa na korupciju i Izvješća USAID projekta “Pravosuđe protiv korupcije” u BiH.
- Potrebno je ojačati kadrovske kapacitete agencija za provedbu zakona za učinkovitu i kvalitetnu borbu protiv gospodarskog kriminala i korupcije.
- Potrebno je nastaviti s aktivnim korištenjem uspostavljenih foruma za suradnju tužitelja i ovlaštenih službenih osoba na strateškoj i operativnoj razini.
- Potrebno je inzistirati na proširenju i poboljšanju sustavizacije u tužiteljstvima na način da se predvide nove kategorije uposlenih koje bi pružale stručnu pomoć tužiteljima poput pozicije savjetnika ekonomske struke u svrhu učinkovitijeg rješavanja predmeta korupcije i gospodarskog kriminala.
- Inzistirati na procesu podizanja kapaciteta i kompetencija uposlenika u tužiteljstvima, s ciljem većeg stupnja pojedinačne odgovornosti i boljom komunikacijom unutar tužiteljstava i tužiteljskog sustava, kao i s ciljem postizanja samostalnosti u procesu strateškog planiranja i procesima pripreme godišnjih planova rada i godišnjih izvješća o provedbi strateškog okvira tužiteljskog sustava i provedenih ciljanih rezultata.

Preporuke sudovima i tužiteljstvima u radu na predmetima ratnih zločina

- Dosljedna primjena Smjernica VSTV-a BiH za glavne tužitelje Tužiteljstva BiH, Federalnog tužiteljstva FBiH, Republičkog javnog tužiteljstva RS-a i Tužiteljstva Brčko Distrikta BiH o izdavanju općih obvezujućih naputaka Nadzornog tijela;
- Dosljedna primjena Naputka VSTV BiH o izradi planova za rješavanje predmeta ratnih zločina u tužiteljstvima;
- Prioritetni rad na složenim predmetima ratnih zločina i unapređenje kontrole kvalitete tužiteljskih odluka;
- Ubrzanje dinamike sudbenih postupaka i jačanje procesne discipline;
- Posebna usmjerenost tužiteljstava u radu na predmetima ratnih zločina s procesnom smetnjom nepristupačne osobe;
- Intenziviranje prakse ostvarivanja imovinsko-pravnih zahtjeva u kaznenom postupku;
- Dosljedno obavljanje revizije i pravovremeno rješavanje predmeta KTNRZ i KTARZ;
- Kontinuirana i etička kontrola priliva novih predmeta KTRZ-a i adekvatna raspodjela predmeta po razinama pravosuđa;
- Poboljšanje koordinacije i komunikacije odjela za potporu svjedocima, podizanje standarda i kvalitete rada sa žrtvama/svjedocima, te redovito sudjelovanje u radu Koordinacijskog tijela za potporu svjedocima kojim koordinira Misija OSCE-a u BiH;
- Poboljšanje transparentnosti rada sudova i tužiteljstava sukladno Smjernicama VSTV-a BiH o objavljivanju tužiteljskih i sudbenih odluka na službenim web-stranicama;

- Puno korištenje potpore Europske unije IPA 2019 za rad na predmetima ratnih zločina.

Preporuke u segmentu ocjenjivanja

- VSTV BiH će pripremiti analizu primjene novih mjerila na osnovu njihove primjene u postupku ocjenjivanja rezultata rada za 2021. godinu i razmotrit će potrebu za njihovim daljim unapređenjima.

Preporuke u segmentu izobrazbe i sudbene prakse

- Preporuka CEST-ovima i PPBD da dosljedno provode odluke VSTV-a BiH donesene na prosinačkoj sjednici u pogledu provedbe i obvezatnosti određenih izobrazbi;
- Da se sva otvorena pitanja razmatraju u okviru suradnje Stalnog povjerenstva za izobrazbu i sudbenu dokumentaciju VSTV-a BiH s Upravnim odborom Centra za izobrazbu sudaca i tužitelja u FBiH, Upravnim odborom Centra za izobrazbu sudaca i javnih tužitelja u RS i Pravosudnim povjerenstvom Brčko distrikta BiH;
- Preporuka sudovima najviše instance da aktivno surađuju s VSTV-om BiH na razmjenama sudbenih odluka i stajališta sudbene prakse, te unapređenju i formalizaciji rada Panela za ujednačavanje sudbene prakse u okviru projekta "EU potpora reformama pravosudnog sustava u Bosni i Hercegovini" (IPA 2019);
- Intenzivirati aktivnosti radi unapređenja sustava e-izobrazbe za novoimenovane nositelje pravosudnih funkcija, kao i za sve suce i tužitelje;
- Nastaviti s praksom organizacije zajedničkih izobrazbi na kojima sudjeluju suci, tužitelji i ovlaštene službene osobe.

Integritet i odgovornost

- Dosljedno primijeniti sve još neprovedene preporuke Stručne analize stegovnih postupaka u pravosuđu Bosne i Hercegovine (*Peer review*), naročito u pogledu povećanja broja uposlenih u UST-a;
- Preporučuje se Parlamentarnoj skupštini BiH da žurno usvoji predložene izmjene i dopune Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću BiH u pogledu stegovne odgovornosti, sukoba interesa i integriteta nositelja pravosudne funkcije;
- Preporučuje se pravosudnim institucijama u BiH da kontinuirano poduzimaju aktivnosti na provedbi, praćenju i unapređenju primjene pravila etike i sprečavanja sukoba interesa u pravosuđu, te utvrđenih planova integriteta u sudovima i tužiteljstvima s aspekta etičnog ponašanja njihovih rukovoditelja, sudaca, tužitelja i uposlenika.

PRILOG 2: STATISTIČKO IZVJEŠĆE O RADU SUDOVA

Analiza rada sudova

U ovoj sekciji izvješća predstavljen je rad redovitih sudova u 2021. godini kroz analizu zbrojnih statističkih podataka o radu redoviti sudova u odnosu na: protok predmeta, kvalitetu i kvantitet rada sudova, nastupanje zastarjelosti u kaznenim i prekršajnim predmetima, kao i u predmetima izvršenja kaznenih mjera. Podaci za 2021. godinu su komparirani sa podacima u prethodnoj, odnosno 2020. godini. Podaci o radu pojedinačnih sudova dostupni su na internet-portalu vstv.pravosudje.ba.

Napominjemo da se prikazani statistički podaci ne odnose na rad sudova po tzv. „komunalnim“ predmetima - predmetima naplate potraživanja za pružene komunalne usluge i predmetima naplate pristojbe u kojima su povjerenici javni radio-televizijski servisi.²¹

Također, potrebno je napomenuti da je za potpunu informaciju o protoku predmeta u sudovima potrebno sagledati statističke tablice: neriješeni predmeti u sudovima, priliv predmeta, kao i broj riješenih predmeta u sudovima.

Protok predmeta – po razinama

Neriješeni predmeti u sudovima

Ukupan broj neriješenih predmeta u 2021. godini je povećan za 3.805 predmeta ili 1,3% što je suprotno trendu pada broja neriješenih predmeta u sudovima u ranijem periodu od 2011-2019. godine, ali je u poređenju s 2020. godinom, kada je broj neriješenih predmeta povećan za 14.942 predmeta ili 5,2%, povećanje broja neriješenih predmeta tijekom 2021. godine znatno manje. Povećanje broja neriješenih predmeta je zabilježeno u Vrhovnom sudu Republike Srpske, Apelacionom sudu Brčko distrikta BiH, Višem gospodarskom sudu u Banjoj Luci, te općinskim i osnovnim sudovima, kao i Osnovnom sudu Brčko distrikta BiH. Najveće apsolutno povećanje broja neriješenih predmeta zabilježeno je u osnovnim sudovima za 6.991 predmet ili 12,3% i općinskim sudovima za 3.793 predmeta ili 2,1%, dok je najveće procentualno povećanje zabilježeno u Apelacionom sudu Brčko distrikta BiH za 117,9%.

Smanjenje broja neriješenih predmeta, od 2% do 31%, zabilježeno je na ostalim razinama sudova. Najveće apsolutno smanjenje broja neriješenih predmeta je zabilježeno u kantonalnim sudovima za 4.475 predmeta ili 11,9%, dok je procentualno, najveće smanjenje broja neriješenih predmeta u Vrhovnom sudu Federacije BiH (31,4%).

Tablica 5: Neriješeni predmeti u sudovima

SUDOVI	Broj neriješenih predmeta		Promjena broja neriješenih predmeta	Procentualna promjena broja neriješenih predmeta
	1.1.2021.	31.12.2021.		
	I	II	III = II - I	IV = II / I
Sud Bosne i Hercegovine	3.307	2.723	-584	-17,7%
Vrhovni sud Federacije BiH	4.839	3.320	-1.519	-31,4%
Vrhovni sud Republike Srpske	1.918	1.997	79	4,1%
Apelacioni sud Brčko distrikta BiH	39	85	46	117,9%
Viši gospodarski sud Banja Luka	375	481	106	28,3%

²¹ Također, podaci u ovoj sekciji izvješća ne uključuju podatke o predmetima: sudbene uprave, registracije poslovnih subjekata, faze pripreve u predmetima upravnih sporova, izvršenja prekršajnih sankcija, brisanja sankcija i zaštitnih mjera u raznim kaznenim predmetima, lišenja i izvršenja lišenja slobode u prekršajnim predmetima, kao i podatke o prekršajnim predmetima za zamjenu neplaćenih novčanih kazni zatvorskom kaznom

Kantonalni sudovi	37.620	33.145	-4.475	-11,9%
Okružni sudovi	5.304	5.173	-131	-2,5%
Okružni gospodarski sudovi	4.283	3.480	-803	-18,7%
Općinski sudovi	183.625	187.418	3.793	2,1%
Osnovni sudovi	57.016	64.007	6.991	12,3%
Osnovni sud Brčko distrikta BiH	4.730	5.032	302	6,4%
UKUPNO	303.056	306.861	3.805	1,3%

Priliv predmeta u sudovima

U odnosu na 2020. godinu ukupan priliv predmeta u 2021. godini je povećan za 48.005 predmeta ili 14,2%. Ovako veliko povećanje priliva je očekivano, s obzirom da je rad sudova tijekom 2020. godine bio ograničen (zbog pandemije Covid-19), i da je zbog toga zabilježen najniži broj primljenih predmeta od 2005. godine kada je započela izrada godišnjeg izvješća VSTV BiH. Ako se priliv predmeta u 2021. godine uspoređi s prilikom u 2019. godini, (prije ograničenja rada sudova zbog pandemije), također je evidentan veći broj primljenih predmeta i to za 15.196 ili 4%.

Povećanje broja primljenih predmeta evidentirano je na svim razinama sudova, osim u Sudu BiH i Vrhovnom sudu Federacije BiH. Povećanje priliva predmeta je zabilježeno od 5,7% do 28,0%. Najveće apsolutno povećanje broja primljenih predmeta zabilježeno u općinskim sudovima za 28.274 ili 15,0% i osnovnim sudovima za 17.342 predmeta ili 21,3%, dok je najveće procentualno povećanje priliva od 28,0% zabilježeno u Višem gospodarskom sudu u Banjoj Luci.

Tablica 6: Priliv predmeta u sudovima

SUDOVI	Broj primljenih predmeta		Promjena broja primljenih predmeta	Procentualna promjena broja primljenih predmeta
	2020. godina	2021. godina		
	I	II	III = II - I	IV = II / I
Sud Bosne i Hercegovine	7.631	5.143	-2.488	-32,6%
Vrhovni sud Federacije BiH	4.963	4.396	-567	-11,4%
Vrhovni sud Republike Srpske	2.170	2.386	216	10,0%
Apelacioni sud Brčko distrikta BiH	761	804	43	5,7%
Viši gospodarski sud Banja Luka	943	1.207	264	28,0%
Kantonalni sudovi	27.034	29.163	2.129	7,9%
Okružni sudovi	13.045	14.570	1.525	11,7%
Okružni gospodarski sudovi	6.118	6.501	383	6,3%
Općinski sudovi	188.142	216.416	28.274	15,0%
Osnovni sudovi	81.577	98.919	17.342	21,3%
Osnovni sud Brčko distrikta BiH	6.287	7.171	884	14,1%
UKUPNO	338.671	386.676	48.005	14,2%

Promjena broja neriješenih predmeta i promjena priliva predmeta

Komparacijom promjene broja neriješenih predmeta (Tablica 1) i promjene priliva predmeta (Tablica 2) može se utvrditi da li je promjena broja neriješenih predmeta uzrokovana promjenom priliva ili aktivnostima unutar sudova²². Ta komparacija navodi na sljedeće zaključke:

- Izuzetno pozitivan trend, smanjenje broja neriješenih predmeta, usprkos povećanju priliva, zabilježeno je u kantonalnim i okružnim sudovima, kao i u okružnim gospodarskim sudovima.
- Pozitivan trend, smanjenje broja neriješenih predmeta je znatno veće od smanjenja priliva, je zabilježen u Vrhovnom sudu Federacije BiH.
- Negativan trend, smanjenje broja neriješenih predmeta, ali to smanjenje je znatno manje od smanjenja priliva, je zabilježeno u Sudu Bosne i Hercegovine, kao i u općinskim i osnovnim sudovima, te Osnovnom sudu Brčko distrikta BiH i Vrhovnom sudu Republike Srpske, gdje je povećanje broja neriješenih predmet znatno manje od povećanja priliva.
- Izuzetno negativan trend, povećanje broja neriješenih predmeta je znatno veće od povećanja priliva predmeta, je zabilježen u Apelacionom sudu Brčko distrikta BiH.
- Promjena broja neriješenih predmeta srazmjerna promjeni priliva, povećanje broja neriješenih predmeta je srazmjerno povećanju priliva, zabilježena je u Višem gospodarskom sudu u Banjoj Luci.

Riješeni predmeti u sudovima

U odnosu na 2020. godinu ukupan broj riješenih predmeta u 2021. godini je znatno veći, odnosno sudovi su više riješili 59.142 ili 18,3% predmeta. S obzirom da je rad sudova tijekom 2020. godine bio ograničen (zbog pandemije Covid -19) i ovako veliko povećanje broja riješenih predmeta u 2021. godini je očekivano. Kada se uspoređi broj riješenih predmeta tijekom 2021. godine s brojem riješenih predmeta prije ograničenja rada sudova (zbog pandemije), tj. sa 2019. godinom, broj riješenih predmeta je skoro isti, odnosno 2021. godine riješeno je 600 ili 0,2% predmeta više nego 2019. godine.

Povećanje broja riješenih predmeta je zabilježeno u vrhovnim sudovima, okružnim i okružnim gospodarskim sudovima, kao i općinskim i osnovnim sudovima, te Osnovnom sudu Brčko distrikta BiH. Najveće apsolutno povećanje broja riješenih predmeta zabilježeno je u općinskim sudovima za 41.315 predmeta i osnovnim sudovima za 14.578 predmeta. Istodobno, u ovim sudovima je evidentirano i značajno procentualno povećanje broja riješenih predmeta za 24,1% u općinskim, odnosno za 18,8% u osnovnim sudovima. Najveće procentualno povećanje broja riješenih predmeta zabilježeno je u Osnovnom sudu Brčko distrikta BiH od 26,3%.

Smanjenje broja riješenih predmeta za 1.099 ili 16,1% evidentirano je u Sudu Bosne i Hercegovine, dok je u Višem gospodarskom sudu u Banja Luci, kantonalnim sudovima i Apelacionom sudu Brčko distrikta BiH evidentirano neznatno smanjenje broja riješenih predmeta (od 0,7% do 2,4%).

²² Promjena broja neriješenih predmeta može biti uzrokovana promjenom priliva ili promjenom broja riješenih predmeta u sudovima ili kombinacijom ta dva faktora. Tako naprimjer, povećanje priliva predmeta za 10% može prouzrokovati povećanje broja neriješenih predmeta za 10% iz čega bi se moglo zaključiti da je povećanje broja neriješenih predmeta uzrokovano povećanjem priliva.

Ukoliko ulaganjem dodatnog napora sudovi uspiju riješiti dio povećanog priliva predmeta, tada će povećanje broja neriješenih predmeta biti manje od povećanja priliva. Naprimjer, priliv predmeta može biti povećan za 10%, a broj neriješenih predmeta za 5% što bi se moglo definirati kao pozitivan rezultat.

Suprotno gore navedenom, povećanje broja neriješenih predmeta može biti veće od povećanja priliva. Naprimjer, priliv predmeta može biti povećan za 10% a broj neriješenih predmeta za 15% što bi se moglo definirati kao negativan rezultat.

Tablica 7: Broj riješenih predmeta u sudovima

SUDOVI	Broj riješenih predmeta		Promjena broja riješenih predmeta	Procentualna promjena broja riješenih predmeta
	2020. godina	2021. godina		
	I	II	III = II - I	IV = II / I
Sud Bosne i Hercegovine	6.826	5.727	-1.099	-16,1%
Vrhovni sud Federacije BiH	5.606	5.915	309	5,5%
Vrhovni sud Republike Srpske	2.062	2.307	245	11,9%
Apelacioni sud Brčko distrikta BiH	777	758	-19	-2,4%
Viši gospodarski sud Banja Luka	1.109	1.101	-8	-0,7%
Kantonalni sudovi	34.068	33.638	-430	-1,3%
Okružni sudovi	12.846	14.701	1.855	14,4%
Okružni gospodarski sudovi	6.339	7.304	965	15,2%
Općinski sudovi	171.308	212.623	41.315	24,1%
Osnovni sudovi	77.350	91.928	14.578	18,8%
Osnovni sud Brčko distrikta BiH	5.438	6.869	1.431	26,3%
UKUPNO	323.729	382.871	59.142	18,3%

Protok predmeta – po vrstama predmeta

Neriješeni predmeti po vrstama

Tijekom 2021. godine nastavljen je trend rasta broja neriješenih izvanparničnih i prekršajnih predmeta. Naime, značajno povećanje broja neriješenih predmeta, za 10.837 predmeta ili 16,5%, zabilježeno je u okviru izvanparničnog referata (od toga je broj neriješenih ostavinskih predmeta povećan za 10.734 predmeta) i na prekršajnim predmetima za 3.611 predmeta ili 8,0%, što je glavni razlog povećanja broja neriješenih predmeta u općinskim i osnovnim sudovima. Od ukupno 76.398 neriješenih izvanparničnih predmeta na dan 31.12.2021. godine, 68.633 predmeta ili 90% su neriješeni ostavinski predmeti u općinskim i osnovnim sudovima, kao i u Osnovnom sudu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine. Osim toga, povećanje broja neriješenih predmeta zabilježeno je i na kaznenom referatu za 405 ili 2,2% predmeta.

Smanjenje broja neriješenih predmeta je zabilježeno na: upravnom (14,3%), gospodarskom (9,7%), ovršnom (6,2%) i građanskom referatu (4,3%).

Tablica 8: Neriješeni predmeti u sudovima - po vrstama predmeta

VRSTA PREDMETA	Broj neriješenih predmeta		Promjena broja neriješenih predmeta	Procentualna promjena broja neriješenih predmeta
	1.1.2021.	31.12.2021.		
	I	II	III = II - I	IV = II / I
Građanski predmeti	82.738	79.174	-3.564	-4,3%
Ovršni predmeti	59.767	56.080	-3.687	-6,2%
Kazneni predmeti	18.057	18.462	405	2,2%
Prekršajni predmeti	45.165	48.776	3.611	8,0%

Gospodarski predmeti	16.497	14.889	-1.608	-9,7%
Upravni predmeti	15.271	13.082	-2.189	-14,3%
Izvanparnični predmeti	65.561	76.398	10.837	16,5%
UKUPNO	303.056	306.861	3.805	1,3%

Priliv predmeta po vrstama

Tijekom 2021. godine zabilježen je rast priliva svih vrsta predmeta, osim upravnih predmeta. Naime, tijekom 2021. godine smanjen je priliv upravnih predmeta za 1.661 predmet ili 12,5%, dok je kod ostalih vrsta predmeta zabilježen rast priliva od 8,0% do 27,3%.

Značajno povećanje priliva zabilježeno je na izvanparničnim predmetima za 18.110 predmeta ili 27,3%, ovršnim predmetima za 10.593 predmeta ili 17,6%. Također, rast priliva predmeta tijekom 2021. godine u odnosu na prethodnu godinu zabilježen je kod kaznenih predmeta za 6.925 predmeta ili 12,1%, građanskih predmeta za 7.850 predmeta ili 11,4%, gospodarskih predmeta za 1.445 predmeta ili 10,4% i prekršajnih predmeta za 4.743 predmeta ili 8,0%.

Tablica 9: Priliv predmeta u sudovima - po vrstama predmeta

VRSTA PREDMETA	Broj primljenih predmeta		Promjena broja primljenih predmeta	Procentualna promjena broja primljenih predmeta
	2020. godina	2021. godina		
	II	II		
Građanski predmeti	68.671	76.521	7.850	11,4%
Ovršni predmeti	60.064	70.657	10.593	17,6%
Kazneni predmeti	57.053	63.978	6.925	12,1%
Prekršajni predmeti	59.367	64.110	4.743	8,0%
Gospodarski predmeti	13.867	15.312	1.445	10,4%
Upravni predmeti	13.297	11.636	-1.661	-12,5%
Izvanparnični predmeti	66.352	84.462	18.110	27,3%
UKUPNO	338.671	386.676	48.005	14,2%

Riješeni predmeti po vrstama

U odnosu na 2020. godinu, sudovi su tijekom 2021. godine povećali broj riješenih predmeta po svim vrstama predmeta. Značajno povećanje broja riješenih predmeta je zabilježeno kod izvanparničnih predmeta za 16.650 predmeta ili 29,2%, ovršnih predmeta za 15.386 predmeta ili 26,1% i prekršajnih predmeta 12.712 predmeta ili 26,6%. Procentualno povećanje broja riješenih ostalih vrsta predmeta kreće se u intervalu od 7,5% do 11,8%.

Tablica 10: Broj riješenih predmeta u sudovima - po vrstama predmeta

VRSTA PREDMETA	Broj riješenih predmeta		Promjena broja riješenih predmeta	Procentualna promjena broja riješenih predmeta
	2020. godina	2021. godina		
	II	II	III = II - I	IV = II / I
Građanski predmeti	74.525	80.085	5.560	7,5%
Ovršni predmeti	58.958	74.344	15.386	26,1%
Kazneni predmeti	57.561	63.573	6.012	10,4%
Prekršajni predmeti	47.787	60.499	12.712	26,6%
Gospodarski predmeti	15.133	16.920	1.787	11,8%
Upravni predmeti	12.790	13.825	1.035	8,1%
Izvanparnični predmeti	56.975	73.625	16.650	29,2%
UKUPNO	323.729	382.871	59.142	18,3%

Kvaliteta i kvantitet rada

Kvantitet rada sudova izražava se kroz kolektivnu normu ostvarenu tijekom jedne kalendarske godine, s tim da VSTV BiH utvrđuje mjerila za njeno računanje. Ostvarena kolektivna norma suda računa se tako što se zbroj procentualno ostvarenih normi svakog suca, predsjednika suda, te stručnih suradnika na općinskim sudovima, podijeli s brojem sudaca i stručnih suradnika koji su imenovani u određeni sud. U Tablici 7. je prikazana ostvarena kolektivna norma za sve razine sudova za koje je VSTV BiH predvidjelo mjerila na osnovu kojih sudovi obračunavaju ovaj pokazatelj o rezultatima svog rada.

Prosječna kvaliteta sudbenih odluka u svim redovitim sudovima u BiH tijekom 2021. godine iznosila je 89%, dok je u 2020. godini iznosila 88%. Prosječno ostvarena kolektivna norma sudova u 2021. godini je 109%, dok je u 2020. godini iznosila 93%.

Tablica 11: Kvaliteta i kvantitet rada sudova

Sudovi	Kvaliteta rada	Kvantitet rada - prosječna ostvarena kolektivna norma
Sud Bosne i Hercegovine	95%	137%
Vrhovni sud Federacije BiH	-	123%
Vrhovni sud Republike Srpske	-	125%
Apelacioni sud Brčko distrikta BiH	-	135%
Viši gospodarski sud Banja Luka	89%	96%
Kantonalni sudovi	89%	103%
Okružni sudovi	93%	101%
Okružni gospodarski sudovi	90%	132%
Općinski sudovi	91%	104%
Osnovni sudovi	85%	108%
Osnovni sud Brčko distrikta BiH	90%	146%

Nastupanje zastarjelosti

Sudovi su tijekom 2021. godine evidentirali u CMS-u da je u 202 predmeta došlo do zastarjelosti kaznenog gonjenja i u 55 predmeta je nastupila zastarjelost u postupku izvršenja kaznenih sankcija. U usporedbi s 2020. godinom ukupan broj predmeta u kojima je došlo do zastarjelosti kaznenog gonjenja (nakon podizanja optužnice) i postupka izvršenja kaznenih sankcija je veći za 19 predmeta ili 8%, s obzirom da su sudovi tijekom 2021. godine iskazali završenim zbog zastarjelosti ukupno 257 predmeta, dok je tako postupljeno u 238 predmeta tijekom 2020. godine.

Kao i u prethodnom periodu, sudovi su u kaznenim predmetima najčešće evidentirali da su predmete iskazali završenim zbog zastarjelosti kaznenog gonjenja usljed nedostupnosti optuženog (159 predmeta ili 62%), a u određenom broju predmeta evidentirano je da su ovakve odluke donesene jer je utvrđeno da su predmeti zaprimljeni u sudovima nakon što su protekli zakonski rokovi za nastupanje zastarjelosti (13 predmeta ili 5%).

Sudovi su tijekom 2021. godine evidentirali u CMS-u da su predmete iskazali završenim zbog proteka zakonom predviđenih rokova za zastarjelost pokretanja ili vođenja postupka u prekršajnim predmetima u 112 predmeta, što je za 19 predmeta ili 20% više nego u 2020. godini. Nastupanje relativne zastarjelosti je utvrđeno u 38 prekršajnih predmeta, od kojih je u 33 predmeta evidentirano da je predmet zaprimljen u sud nakon nastupanja zastare pokretanja i vođenja prekršajnog postupka. Apsolutna zastarjelost je utvrđena u 74 prekršajna predmeta, a od toga je u 30 ili 41% predmeta evidentirano da je predmet zaprimljen nakon nastupanja zastare pokretanja i vođenja prekršajnog postupka.

Tablica 12: Nastupanje zastarjelosti

Referat	Vrsta predmeta	Relativna zastara	Apsolutna zastara	Ukupno
Kazneni	Iks	0	55	55
	K	3	87	90
	Kps	1	55	56
	Kv	1	47	48
	Kvlz	0	1	1
	Kž	0	5	5
	Kžk	0	2	2
Ukupno kazneni		5	252	257
Prekršajni	Pr	35	48	83
	Prm	0	2	2
	Pžp	3	24	27
Ukupno prekršajni		38	74	112
UKUPNO		43	326	369

Sudbene odluke kojima se okončava postupak zbog isteka zakonskih rokova za zastarjelost kaznenog gonjenja i prekršajnog postupka dostavljaju se Uredu stegovnog tužitelja radi utvrđivanja eventualne odgovornosti sudaca za takav način završetka ovih predmeta.

Tijekom 2021. godine u CMS-u je implementirana funkcionalnost kojom su uvedeni posebni indikatori za praćenje zastara u predmetima, a radi izvješćivanja sudaca o nastupanju zastare u kaznenim i prekršajnim predmetima.

PRILOG 3: STATISTIČKO IZVJEŠĆE O RADU TUŽITELJSTAVA

Analiza rada tužiteljstava

Ovo poglavlje predstavlja rad tužiteljstava u 2021. godini kroz zbrojna izvješća o radu tužiteljstava o: prijavama, istragama, podignutim optužnicama i presudama u Kt predmetima²³, Kt predmetima u kojima je nastupila zastarjelost kaznenog gonjenja kao i ostvarenim rezultatima u pogledu kvalitete i kvantiteta rada sukladno važećim općim aktima VSTV-a BiH. Podaci o radu pojedinačnih tužiteljstava su dostupni na internet-stranici vstv.pravosudje.ba.

Prijave

U tijeku 2021. godine u tužiteljstvima je bilo 33.397 prijava u radu promatrano po predmetima u odnosu na 53.487 lica. U odnosu na 2020. godinu, povećan je priliv prijava za 945 ili 4,6%. Također, broj neriješenih prijava na početku 2021. godine je za 2.099 prijava ili 21,8% veći u odnosu na početak 2020. godine, pa je ukupan broj prijava u radu po predmetima veći za 3.044 ili 10,0%, odnosno prijavljeno je više 5.267 ili 10,9% lica. Kada se priliv prijava u tijeku 2021. godine usporedi s prilikom u tijeku 2019. godine, (godinom prije ograničenja rada tužiteljstava zbog pandemije Covid-19), evidentan je neznatno manji broj primljenih prijava i to za 182 ili 0,8% u odnosu na predmete, odnosno neznatno veći broj primljenih prijava za 658 ili 2,2% u odnosu na osobe.

U odnosu na 2020. godinu ukupan broj riješenih prijava po predmetima je u 2021. godini veći za 2.575 ili 13,8%, odnosno riješeno je više prijava protiv 4.394 ili 17,1% lica, dok je u usporedbi s 2019. godinom broj riješenih prijava tijekom 2021. godine skoro isti kao i 2019. godine. Tijekom 2021. godine riješeno je manje prijava nego što je zaprimljeno tijekom godine, te je došlo do povećanja broja neriješenih prijava promatrano po predmetima na kraju godine za 480 prijava ili 4,1%, odnosno promatrano po osobama za 833 ili 3,7% prijava.

Od ukupnog broja prijava u radu, promatrano po predmetima, riješeno je 63% prijava, što je u odnosu na 2020. godinu više za 9%, odnosno ostalo je neriješenih 37% prijava.

Tijekom 2021. godine riješene su ukupno 21.172 prijave promatrano po predmetima protiv 30.042 lica. Iz strukture riješenih prijava, koja je predstavljena u narednoj tablici, vidljivo je da je najviše prijava riješeno naredbom o provedbi istrage, odnosno 68% prijava promatrano po predmetima u odnosu na 62% prijavljenih lica. Značajan broj prijava je riješen i naredbom o nepokretanju istrage, odnosno na ovaj način je riješeno 28% prijava promatrano po predmetima u odnosu na 32% osobe.

Tablica 13: Protok prijava i struktura riješenih prijava

Tužiteljstva	Ukupan broj prijava u radu u 2021. godini		Riješene prijave u 2021. godini						Neriješene prijave na 31.12.2021.	
			naredbom o nepokretanju istrage		naredbom o provedbi istrage		na drugi način			
	predmeti	osobe	predmeti	osobe	predmeti	osobe	predmeti	osobe	predmeti	osobe
BiH	1.498	6.825	229	692	298	816	74	223	894	5.090
			38%	40%	50%	47%	12%	13%		
FBIH	20.538	31.213	4.216	6.754	8.726	11.256	394	786	7.179	12.386
			32%	36%	65%	60%	3%	4%		
RS	11.102	15.116	1.474	2.150	5.164	6.366	338	666	4.117	5.920

²³ KT predmeti su predmeti u tužiteljstvima koji se iniciraju protiv poznatih osoba kad postoje osnovi sumnje da su počinili kazneno djelo. KT oznaka za potrebe ovog izvješća obuhvata podatke za sve vrste predmeta protiv poznatih počinitelja: KT, KTRZ, KTK, KTPO, KTO, KTT itd.

			21%	23%	74%	69%	5%	7%		
BD BIH	259	333	1	4	248	311	10	18	0	0
			0%	1%	96%	93%	4%	5%		
UKUPNO	33.397	53.487	5.920	9.600	14.436	18.749	816	1.693	12.190	23.396
			28%	32%	68%	62%	4%	6%		

Istrage

Tijekom 2021. godine u tužiteljstvima je bilo 18.296 istraga u radu promatrano po predmetima protiv 26.548 osoba. U odnosu na 2020. godinu, doneseno je više naredbi o provedbi istrage, te je ukupan broj istraga u radu, promatrano po predmetima, veći za 1.541 ili 9,2%, odnosno, promatrano po osobama za 2.797 ili 11,8%. Međutim, kada se broj naredbi o provedbi istrage tijekom 2021. godine usporedi s brojem naredbi o provedbi istrage tijekom 2019. godine, (godinom prije ograničenja rada tužiteljstava zbog pandemije Covid-19), evidentan je manji broj naređenih istraga tijekom 2021. godine za 780 ili 5,1% u odnosu na predmete, odnosno za 837 ili 4,3% u odnosu na osobe.

U odnosu na 2020. godinu ukupan broj riješenih istraga u 2021. godini, promatrano po predmetima, veći je za 1.701 ili 13,2%, odnosno riješeno je više istraga protiv 2.710 ili 16,9% osoba. Međutim, u usporedbi sa 2019. godinom, broj riješenih istraga je manji za 858 ili 5,5% promatrano po predmetima, odnosno za 1.293 ili 6,5% promatrano po osobama. Tijekom 2021. godine riješeno je 175 istraga ili 1,2% više nego što je naređeno, te je došlo do smanjenja broja neriješenih istraga na kraju godine za 5%.

Za razliku od prethodne godine kada je od ukupnog broja istraga u radu, promatrano po predmetima, riješeno 77% istraga, u tijeku 2021. godine riješeno je 80% istraga u radu, odnosno ostalo je neriješenih 20% istraga.

Tijekom 2021. godine riješeno je ukupno 14.611 istraga, promatrano po predmetima, protiv 18.733 osoba. Iz strukture riješenih istraga, koja je predstavljena u narednoj tablici, vidljivo je da je najviše istraga riješeno podizanjem optužnice, odnosno 75% istraga promatrano po predmetima protiv 70% procesuiranih osoba. Značajan broj istraga je riješen i naredbom o obustavi istrage, odnosno na ovaj način je riješeno 23% istraga promatrano po predmetima u odnosu na 26% procesuiranih osoba.

Tablica 14: Protok istraga i struktura riješenih istraga

Tužiteljstva	Ukupan broj istraga u radu u 2021. godini		Riješene istrage u 2021. godini						Neriješene istrage na 31.12.2021.	
			naredbom o obustavi istrage		podizanjem optužnice		na drugi način			
	predmeti	osobe	predmeti	osobe	predmeti	osobe	predmeti	osobe	predmeti	osobe
BiH	635	2.639	142	379	160	335	14	84	319	1.841
			45%	47%	51%	42%	4%	11%		
FBIH	10.705	14.913	1.343	2.184	7.494	8.767	136	460	1.731	3.500
			15%	19%	84%	77%	2%	4%		
RS	6.619	8.559	1.802	2.258	3.196	3.767	77	192	1.542	2.339
			36%	36%	63%	61%	2%	3%		
BD BiH	337	437	44	64	191	224	12	19	90	130
			18%	21%	77%	73%	5%	6%		
UKUPNO	18.296	26.548	3.331	4.885	11.041	13.093	239	755	3.682	7.810
			24%	27%	75%	70%	1%	3%		

Podignute optužnice

Tijekom 2021. godine tužiteljstva su podigla 11.041 optužnicu protiv 13.093 osoba. U odnosu na 2020. godinu, ukupan broj podignutih optužnica je povećan za 1.363 ili 14%, odnosno tijekom 2021. godine je optuženo više tj. 1.880 ili 17% lica. Povećanje broja podignutih optužnica je zabilježeno na svim razinama tužiteljstava, osim u Tužiteljstvu BiH gdje je evidentno neznatno smanjenje broja podignutih optužnica. Međutim, ako se podaci o podignutim optužnicama usporede sa 2019. godinom, evidentan je manji broj podignutih optužnica za 444 ili 3,9% promatrano po predmetima, odnosno za 518 ili 3,8% manje podignutih optužnica tijekom 2021. godine promatrano po osobama.

Tablica 15: Podignute optužnice

Tužiteljstva	Podignute optužnice u 2020. godini		Podignute optužnice u 2021. godini		Promjena broja podignutih optužnica			
	Predmeti	Osobe	Predmeti	Osobe	Predmeti	Osobe		
BiH	167	286	160	335	-7	-4%	49	17%
FBiH	6.309	7.292	7.494	8.767	1.185	19%	1.475	20%
RS	3.022	3.422	3.196	3.767	174	6%	345	10%
Brčko distrikt BiH	180	213	191	224	11	6%	11	5%
UKUPNO	9.678	11.213	11.041	13.093	1.363	14%	1.880	17%

Donesene presude²⁴

Tijekom 2021. godine donesena je ukupno 10.421 presuda, što je za 629 ili 6% presuda više u odnosu na 2020. godinu. Broj donesenih osuđujućih presuda u 2021. godini je u odnosu na 2020. godinu veći za 540 ili 6% presuda, broj donesenih oslobađajućih presuda je veći za 82 ili 14% presuda i doneseno je više odbijajućih presuda za 7 ili 5%. Međutim, kada se podaci o ukupnom broju donesenih presuda tijekom 2021. godine usporede sa 2019. godinom, evidentan je manji broj donesenih presuda za 1.889 ili 15% promatrano po predmetima, odnosno za 2.537 ili 17% manje donesenih presuda tijekom 2021. godine promatrano po osobama.

Postupajući po podignutim optužnicama sudovi su tijekom 2021. godine donijeli 9.591 ili 92% osuđujućih presuda kojima su osudili 11.198 osoba. U 688 predmeta ili 7% su donesene oslobađajuće presude u odnosu na 930 osoba. Odbijajuće presude su donesene u 142 ili 1% predmeta od ukupno donesenih presuda.

Tablica 16: Donesene presude

Tužiteljstva	Osuđujuće presude		Oslobađajuće presude		Odbijajuće presude		UKUPNO	
	Predmeti	Osobe	Predmeti	Osobe	Predmeti	Osobe	Predmeti	Osobe
BiH	147	253	16	35	2	9	165	297
FBiH	6.772	7.872	424	592	60	83	7.256	8.547
RS	2.482	2.855	236	283	80	94	2.798	3.232
Brčko distrikt BiH	190	218	12	20	0	0	202	238
UKUPNO	9.591	11.198	688	930	142	186	10.421	12.314

²⁴ Podaci o presudama uključuju sve presude bez obzira na to da li su postale pravosnažne u izvjestilačkom periodu.

U odnosu na 2020. godinu broj osuđujućih presuda je veći na svim razinama tužiteljskog sustava, osim u okružnim javnim tužiteljstvima u Republici Srpskoj, u kojima je tijekom 2021. godine broj osuđujućih presuda manji za 24 ili 1%. Najveće apsolutno povećanje broja osuđujućih presuda je zabilježeno u kantonalnim tužiteljstvima za 518 ili 8%. U Tužiteljstvu Bosne i Hercegovine broj osuđujućih presuda je veći za 30 ili 26%, dok je u Tužiteljstvu Brčko distrikta BiH, broj osuđujućih presuda veći za 16 ili 9%.

Tablica 17: Osuđujuće presude

Tužiteljstva	Osuđujuće presude u 2020. godini		Osuđujuće presude u 2021. godini		Promjena broja osuđujućih presuda			
	Predmeti	Osobe	Predmeti	Osobe	Predmeti		Osobe	
BiH	117	187	147	253	30	26%	66	35%
FBiH	6.254	7.277	6.772	7.872	518	8%	595	8%
RS	2.506	2.872	2.482	2.855	-24	-1%	-17	-1%
Brčko distrikt BiH	174	202	190	218	16	9%	16	8%
UKUPNO	9.051	10.538	9.591	11.198	540	6%	660	6%

U 2021. godini, u 64% osuđujućih presuda izrečene su uvjetne presude, u 24% osuđujućih presuda izrečena je kazna zatvora i u 12% osuđujućih presuda izrečena je novčana kazna. U poređenju sa 2020. godinom, procenat osuđujućih presuda s izrečenom uvjetnom presudom je ostao isti, dok je broj osuđujućih presuda s izrečenom kaznom zatvora povećan za 2%. Istodobno, procenat osuđujućih presuda s izrečenom novčanom kaznom je manji za 2% u odnosu na prethodnu godinu.

Tablica 18: Struktura kaznenopravnih sankcija izrečenih osuđujućim presudama

Tužiteljstva	Kazna zatvora		Novčana kazna		Uvjetna presuda	
	Predmeti	Osobe	Predmeti	Osobe	Predmeti	Osobe
BiH	56	114	2	10	89	129
FBiH	1.722	2.079	331	391	4.664	5.336
RS	398	493	837	965	1.243	1.393
Brčko distrikt BiH	94	108	19	24	77	86
UKUPNO	2.270	2.794	1.189	1.390	6.073	6.944

Analizom uvjetnih osuda došlo se do zaključka da je 83% uvjetnih osuda izrečeno za sljedeća kaznena djela: posjedovanje, promet i omogućavanje uživanja opojnih droga (21%), krađa i teška krađa (12%), ugrožavanje javnog prometa (9%), nanošenje tjelesnih ozljeda (8%), nasilje u porodici (8%), oštećenje tuđe stvari (4%), krivotvorenje isprava (4%), ugrožavanje sigurnosti (4%), nedozvoljeno držanje, proizvodnja i promet oružja ili eksplozivnih materija (3%), šumska krađa (3%), nasilničko ponašanje (3%), kao i utaja i prevara (po 2%). Za ostala kaznena djela, procenat izrečenih uvjetnih osuda, po kaznenom djelu, manji je od 1% od ukupnog broja izrečenih uvjetnih osuda.

Neriješeni predmeti²⁵

Ukupan broj neriješenih Kt predmeta (neriješenih prijava i istraga) protiv poznatih osoba koje su osumnjičene za izvršenje kaznenih djela je tijekom 2021. godine povećan za 290 predmeta ili 2%, pri čemu je broj osumnjičenih osoba u neriješenim predmetima povećan za 928 osoba ili 3%. Povećanje broja neriješenih predmeta je zabilježeno na razini okružnih javnih tužiteljstava za 481 predmet ili 9%, dok je neznatno smanjenje broja neriješenih predmeta zabilježeno u Tužiteljstvu BiH za 41 predmet ili 3% i na razini kantonalnih tužiteljstava za 151 predmet ili 2%. Broj neriješenih predmeta u Tužiteljstvu Brčko distrikta BiH je na razini 2020. godine.

Tablica 19: Neriješeni predmeti

Tužiteljstva	Broj neriješenih predmeta na dan 31.12.2021.		Promjena broja neriješenih predmeta u odnosu na dan 31.12.2020.			
	Predmeti	Osobe	Predmeti		Osobe	
BiH	1.213	6.931	-41	-3%	-78	-1%
FBiH	8.911	15.887	-151	-2%	234	1%
RS	5.659	8.259	481	9%	768	10%
Brčko distrikt BiH	90	130	1	1%	4	3%
UKUPNO	15.873	31.207	290	2%	928	3%

Zastarjelost kaznenog gonjenja

Tužiteljstva su u TCMS-u (Sustav za automatsko upravljanje predmetima u tužiteljstvima) tijekom 2021. godine evidentirala da su donijela odluke o obustavi postupka zbog nastupanja zastarjelosti kaznenog gonjenja do podizanja optužnice u 148 predmeta protiv 230 osoba. Tijekom 2020. godine tužiteljstva su evidentirala ove odluke u ukupno 113 predmeta, iz čega proizlazi da je u 2021. godini povećan broj tužiteljskih odluka o završetku predmeta zbog nastupanja zastarjelosti za 35 predmeta ili 31%. Kao i u prethodnom periodu, tužiteljske odluke o nastupanju zastarjelosti su se donosile u fazi rješavanja prijave (odluke o neprovedbi istrage u 105 predmeta ili 71%) i u fazi vođenja istrage (odluke o obustavljanju istrage 43 predmeta ili 29%).

Tužiteljske odluke o obustavi postupka zbog isteka zakonskih rokova za zastarjelost kaznenog gonjenja dostavljaju se Uredu stegovnog tužitelja radi utvrđivanja eventualne odgovornosti tužitelja za takav način završetka ovih predmeta.

Tablica 20: Zastarjelost kaznenog gonjenja do podizanja optužnice

Tužiteljstva	Relativna zastarjelost		Apsolutna zastarjelost		UKUPNO	
	Predmeti	Osoba	Predmeti	Osoba	Predmeti	Osoba
BiH	0	0	1	1	1	1
FBiH	56	99	26	37	82	136
RS	36	58	28	34	64	92
Brčko distrikt BiH	1	1	0	0	1	1
UKUPNO	93	158	55	72	148	230

²⁵ Pored neriješenih Kt predmeta protiv poznatih počinitelja koji su prikazani u Tablici 7., u tužiteljstvima je na 31.12.2021. godine bilo neriješeno 250 Ktm predmeta protiv 342 maloljetnih osoba.

Tijekom 2021. godine u TCMS-u je implementirana funkcionalnost kojom su uvedeni posebni indikatori za praćenje zastara u predmetima, a radi izvješćivanja tužitelja o nastupanju zastare u kaznenim predmetima.

Struktura kriminala

U narednoj tablici predstavljeni su podatci o broju podignutih optužnica za glave kaznenih zakona u BiH, jer je za kaznena djela iz ovih glava podignuto najviše optužnica u 2021. godini. Kao i u 2020. godini, kaznena djela navedena u tablici obuhvaćaju 80% od ukupnog broja podignutih optužnica tijekom 2021. godine.

Kompletni podaci o strukturi kriminala, odnosno podatci po svim glavama i člancima kaznenih zakona su dostupni na internet-stranici vstv.pravosudje.ba

Tablica 21: Struktura kriminala

Zakon	Glava	Opis	Podignute optužnice u 2020. godini		Podignute optužnice u 2021. godini	
			Predmeti	Osobe	Predmeti	Osobe
Kazneni zakon BiH	KZ BiH GLAVA XVIII	Kaznena djela protiv gospodarstva i jedinstva tržišta te kaznena djela iz oblasti carina	72	86	98	131
	KZ BiH GLAVA XVII	Kaznena djela protiv čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom	60	106	40	96
Kazneni zakon FBiH	KZ FBiH GLAVA XXI	Kaznena djela protiv zdravlja ljudi	1.841	1.964	1.866	1.982
	KZ FBiH GLAVA XXV	Kaznena djela protiv imovine	1.436	1.798	1.770	2.159
	KZ FBiH GLAVA XXX	Kaznena djela protiv javnog reda i pravnog prometa	641	775	862	1.076
	KZ FBiH GLAVA XXVIII	Kaznena djela protiv sigurnosti javnog prometa	457	462	574	577
	KZ FBiH GLAVA XVI	Kaznena djela protiv života i tijela	475	589	612	754
	KZ FBiH GLAVA XX	Kaznena djela protiv braka, porodice i mladeži	507	522	588	612
Kazneni zakon RS	KZ RS GLAVA XX	Kaznena djela protiv imovine	927	1.081	917	1.089
	KZ RS GLAVA XII	Kaznena djela protiv života i tijela	375	453	366	480
	KZ RS GLAVA XVI	Kaznena djela protiv braka i porodice	317	327	386	401
	KZ RS GLAVA XIII	Kaznena djela protiv sloboda i prava građana	207	220	193	208

	KZ RS GLAVA XXXI	Kaznena djela protiv sigurnosti javnog saobraćaja	211	212	194	204
	KZ RS GLAVA XXVII	Kaznena djela protiv pravnog saobraćaja	136	152	209	226
Kazneni zakon BD BiH	KZ BD GLAVA XXV	Kaznena djela protiv imovine	55	67	53	60
	KZ BD GLAVA XVI	Kaznena djela protiv života i tijela	15	19	29	40
	KZ BD GLAVA XX	Kaznena djela protiv braka, porodice i omladine	14	14	18	19
	KZ BD GLAVA XXVIII	Kaznena djela protiv sigurnosti javnog prometa	16	16	17	17
	KZ BD GLAVA XXI	Kaznena djela protiv zdravlja ljudi	31	37	11	14
UKUPNO ZA NAVEDENE GLAVE KAZNENIH ZAKONA			7.827	8.955	8.803	10.145
UKUPNO ZA SVE GLAVE KAZNENIH ZAKONA			9.678	11.213	11.041	13.093

Kvaliteta i kvantitet rada

Tužiteljstva su u 2021. godini u prosjeku ostvarila kolektivnu normu od 105% što je, u odnosu na 2020. godinu, povećanje za 11%. Sukladno mjerilima za ocjenjivanje rada tužitelja i glavnih tužitelja, kvaliteta tužiteljskih odluka se izražava kroz dva parametra: kvalitetu optužnica i kvalitetu naredbi o neprovedbi i obustavi istraga.²⁶ Tužiteljstva su u 2021. godini u prosjeku ostvarila kvalitetu optužnica u vrijednosti od 96% što predstavlja povećanje od 2% u odnosu na 2020. godinu. Prosječan rezultat tužiteljstava prema parametru kvalitete naredbi o neprovedbi i obustavi istraga u 2021. godini iznosi 99,3% što predstavlja smanjenje od 0,3% u odnosu na prethodnu godinu.

Tablica 22: Kvaliteta i kvantitet rada tužiteljstava

Tužiteljstva	Kvaliteta rada		Kvantitet rada - prosječna ostvarena kolektivna norma ²⁷
	Kvaliteta optužnica	Kvaliteta naredbi o neprovedbi i obustavi istraga	
Tužiteljstvo BiH	93%	100%	129%
Kantonalna tužiteljstva	96%	99%	96%
Okružna tužiteljstva	97%	99%	120%

²⁶ VSTV BiH je na sjednici, održanoj 29.12.2020 godine, utvrdilo Mjerila za ocjenjivanje rada tužitelja u Bosni i Hercegovini, Mjerila za ocjenjivanje rada glavnih tužitelja, zamjenika glavnih tužitelja i šefova odjela/odsjeka u tužiteljstvima u Bosni i Hercegovini i Mjerila za ocjenjivanje rada glavnog tužitelja Tužiteljstva Bosne i Hercegovine, Federalnog tužiteljstva Federacije Bosne i Hercegovine, Republičkog javnog tužiteljstva Republike Srpske i Tužiteljstva Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine

²⁷ Svi ili pojedini tužitelji jednog broja kantonalnih i okružnih javnih tužiteljstava, odnosno Tužiteljstva Brčko distrikta BiH nisu bili u mogućnosti ostvariti pojedinačnu normu u visini od 100% zbog nedovoljnog broja predmeta u radu. Nedovoljan broj predmeta u radu je posljedica nedovoljnog priliva predmeta

Posebno odjeljenje Republičkog javnog tužiteljstva RS	87%	100%	111%
Tužiteljstvo Brčko distrikta BiH	95%	100%	75%

